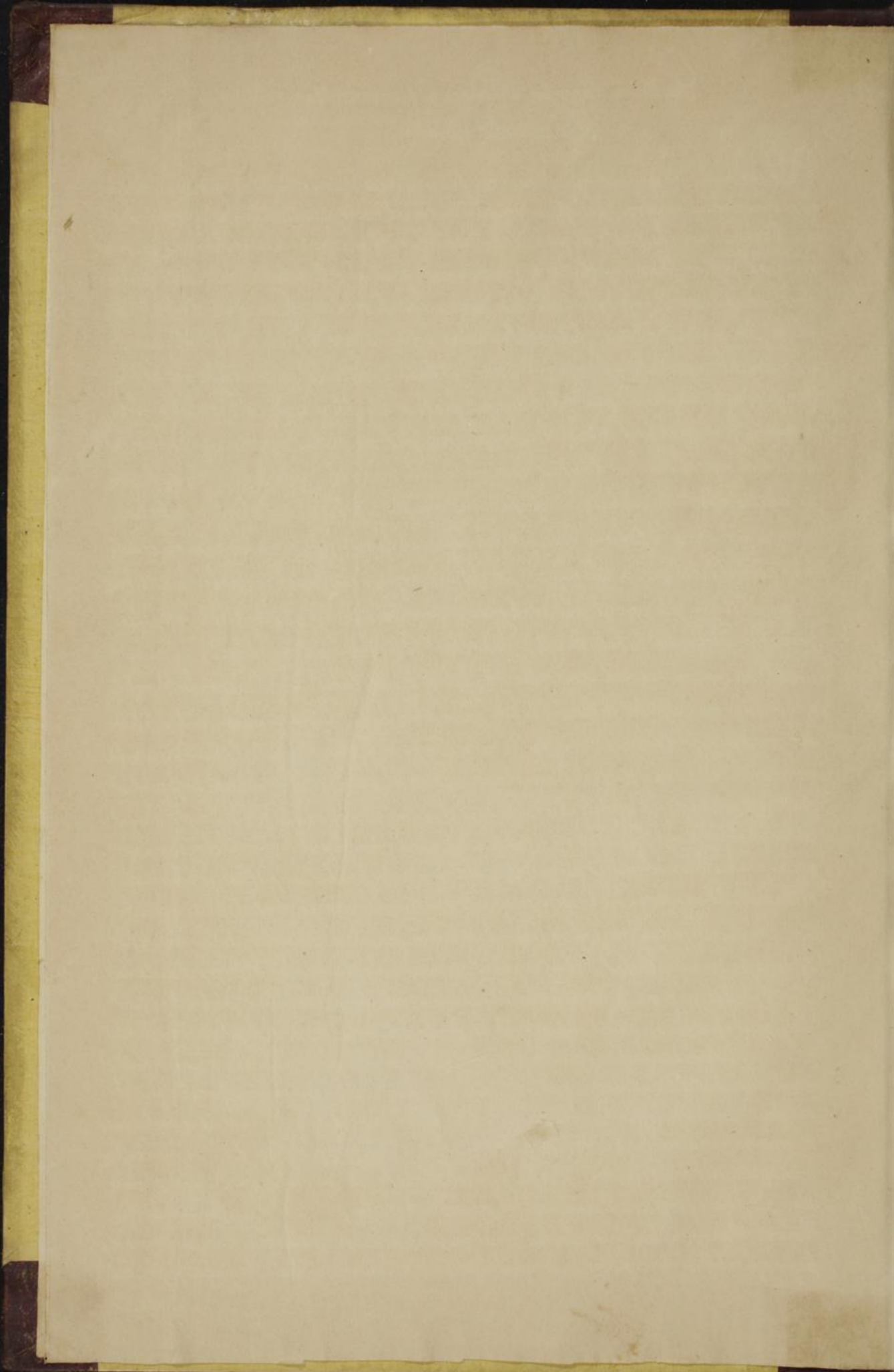

Hs. 234

Rhodie urbis Rhodiorum descripturus: causas imprimis narrate impleui. que thurcorum
titannum machometem potissime impulserunt. et tanto conatu Rhodios aggredere debet.
Licet enim cum thurcis non parua discordia thodiu habuerint. cum eo tamen (qui nunc
imperat. post constantinopolis expugnationem) grauius gessere bella. Inimicus quidem
vires inores augens: insolentior recidit. cunq; quatuor et viginti annorum circulo com-
plures sibi vicinas ditiones subegisset. animo inflatus egre aomorum tulit. Rhodiam
urbem equitumque iherosolimonum ditionem finitimam: eius imperio liberam abola-
tamque esse. Maxime quo diverso tempore quatuor clasibus instructis. castella et tho-
riorum agros inuaserit. obsederit ac oppugnauerit. ex quibus ignominiam discrimen
et cladem reportauerit. ex thurcis namque multi trucidati: pale sufflaxi: furas suspen-
si: sagittis affecti. lapidibusque celsi. calamis perustis sufflaxi gladiis objecti: membrum
discorpi porcerunt. et sic terra marique succubuerunt hostes. Conspicua igitur Rhodiorum mili-
tum generositate: quod vi assequi non potuit dolo veruciaque vendare pectore. Eius submi-
sit greculis. qui sibi parentis confederationem cum thodiu inire. equa conditione promissa.
summo quoque tributi titulo concederet. Cum vero rejectum vestigal sepe numero
inderet arte pacem tractat. eam ratam habet: si tacita tributi conditione orator iherosoli-
morum cum munusculis tribunal suum adeat. Arbitratus quidem se munera tributi titulo
acceperunt que Rhodiorum magister munera vendaret. fallitur quoque hostis hoc comento.
nec thodiu conditionem recipiunt. eique conjungi contempnunt: qui fidem thurci persequitur
quam ipsi se professionis voto tulerunt: defendunt et iuuant. His de causis rabidus hostis odium
contra thodiu incastrabile concepit. mentemque desinat urbem si posse perire. et thodiorum
nomen penitus delere. Impulsus quoque est quorundam persuasionibus qui ad thurcos defeccant:
ab itaque urbis cognouerant. Inter quos primum locum obtinuit vir nepharius et perditus ingenio
thodiu meligalo thodiu non infimo loco natus: qui rem domesticam iam pridem di lapidauerat. In-
tra domesticam penuria duclat. diuclius cogitans: quoniam modo thodiu infestus esset et patrie violam
asseret urbis propugnacula turres monia ad dita loca munitiones diligenter speculatur. iuridicis
solum consiliaque desinens ad thurcum traiecit. Constantinopoli quoque degenere sane polio thodiu spe urbis
potunde cala quendam basiam greculum ex nobili paleologorum familia natura ad nephandum facit
alerit. sequitur et huius vestigia rubricus quidam demetrius. ophians. in quidam superflitigius et
maleficius. qui postea thurcam ditionem ad thurcum defecit. aliquando thodiu habitauit. et postea nun-
cu nomine de pace tractant. hic etiam fuerit thodiu exilit. ex actis itaque hic inordinandis sua
venderetque annis tribus tandem res tasse placuit. Post ad id induendum a possessorum plume-
rum qui fidem abnegauerant iniquitas. qui peruerorum suadus probarunt. Efferebat proinde th-
thodiu. urbem nonnullis locis vetibus muris vetustate colla pto inimico patre. ac pauca ciues de-
fensorumque adesse et plerumque comcauum thurci que penuria laborare: sufflaxia a longinquis regionibus

Thodios expectare que temere adesse non poterint. Idem testatur demetrius. id quoque sequaces affi-
pulantur. his ractis fundamentis: sua debant facinus aggredi oportere. Dum theod. bifanti
agitantur: Thodionum clarissimus princeps ac magister. Petrus Daubusson. vir quidem magno
et excellenti ingenio ac prudentia praeditus: illud sibi familia apud galliam bellicam natus
(quem ea non latebat) divino instinctu edocuit: veluti tota urbis loca delapsa et minus munita.
toto triennio magnifice erexit munitis et ampliat: excogitavitque frumenti vini et comestuum
magnam copiam cum parare. Religiososque et mercenarios milites accire: quo urbem circumdedit.
pro quibus devehendis et conducendis: epistulas mandatorum ad diversas orbis provincias destinavit.
Haec nubi dei et magistri opera: civitas munitis: comestus cum parantur: naues at milites ad huc
nem accedunt. Prohibet Anthonius horum insidias: archibalus omnia apud Thodios negligens pre-
teriri. Instigat basiam ut properet et rem memoratu dignam aggredialur: id ipsum sua vere conatus
demetrius. Quo effectum est: ut basiam ad thuram ea ex ordine referret. Sepius quoque in det thuram
sathellides re agitata de Thodie urbis expugnatione consultabat: de qua varia oribusenlentia.
quibusdam narrandibus: rem penitus inanem esse: nec id posse facile consequi: ob urbis mag-
nificenciam et militum generositate: qui a spaliis pares censei non debent: quibus mortem pe-
tius optedere quam aliquid turpiter in belloque agere animo est. Atque rem facile cupis oculis affe-
manibus: nec tam parus tempore quibusvis magistrum perdidit. Quare si cum celeritate atque
diligentia caeteris maritimis atque terrestribus compararetur: urbem haud dubio expugnaturum
iri putant. Hec sumitur ad hanc consultationem diffinendam: machinarum viri periti. In hoc quo
numeratus est Leonius vir vasto subtilique ingenio: qui ex Thois ad thuram dudum secesserat. Con-
stantino poli quoque degenere: nocentem et liberos nubiabal. a thuram dilectus: et plurimis gratias voluit.
Et aliquando Thois fuerat: urbemque tabula designaverat. Sed tunc non tam munita fuerat: praeterit ad
tamque anni viginti ab eo tempore: quo eam viderat. Desuperunt quoque et thuram iussu fluxu egregio
artifices Thodie urbis filium: Sed Leonius cunctos desperavit. Magnis itaque rationibus adductis:
sicut tandem sententia: ut urbis expugnatis si magna fieret: huius fundamentis in hoc casu nullus
tam otiosus muros esse: qui machinarum impetu demoliri non queant: magnamque thuram esse po-
tentiam: qui duo imperia duodecim regna et provincias atque urbes subegit: hostem quoque non parum
mouit. Thodie urbis filius: ad comparandas classes aptissimus: insuleque celebres: magnis laudibus
ad antiquis predicata: quam ab ipso magnificentiam atque splendorem: et ad orientis provincias
subigendas comoditatem potentes: quosdam thomani: bonivolam et sibi amicam reddere. Et haec si hac
voluit fuerit: finitimus iudaeis nationibus fines suos per egeum ioniumque facile perlaque prolatu-
rum. Et hinc itaque quibusdam praetatis basij: in finitimum praefigentibus: classis insularum:
caeterisque comparatur. Deinde quoque est: et milites terrestres ibi faciant: traictetque hellepontis
per asiam in lithiam (que Thodionum insule asiavel) pergant. Et per scelum lithiam a phios ante
qua continendis civitate duo et viginti milibus passuum distante: Thodionum nauigent: reliquos vero
machinarum et belli ingeniorum apparatus: cum parte copiarum classe devehit. Basia palio
loquax peditionis praetatis classem ascendens Anthonium perquiri iubet: quem paulo ante mortem
surpiserat obijoe compertis accessis igitur Demetrio: sathellidem adhibet. Tunc rasilim ramot cauit: classem
et copiosum exercitum in thodios parari thuram ut hac res lateret: acitudo portus et
passus cohibet: prohibetque ne quis nuntium deferat. Sed non valuit

salus ejus alicuius magni solertia prohibere. qui a se ipsis liberis et nunciis ex Thracia rapparatum intelligit nonnulli quoque ea nunciis in dolo versati sunt. Nam cum caecatus in Siciliaegeret classem operentem, affirmavit illa Thuram excessisse et alius de causis caecatus illi adesse. Dum hic rerum status esset, summa cura princeps nosset hostium dolos acule prosequens, curam disponit. et de praefato Langonio castelli sancti petri feraci tunc monoliti ordinaat, que loca defensoribus communitibus machinis et ceteris bello aptis muniuntur. omnis plebs cum suppellectili theodum et opida intrat. ordi quod malarum fuit colligitur quantum humendum erodum (nonum enim mestr ad erat) quod urbem circumdabat prout cui libet facultas fuit populum traiecit colligit et in domos portat.

10. Sequitur typus vasis Rhodiae ligas incisus cum inscriptione:
Classis in mari veniens.

Quum hec magno cum tumultu agerentur, vigil in specula montis qui in occidente vergit, facello
sancti Stephani, foci nuntiata, classem apparere, extensisque velis navigare. Magna quippe popu-
li frequentia ad hoc spectandum concurrunt, sola civitate trepidat, populi clamore, cinota re-
sonant, classem phisicum navigare, sperant, et milites qui terrestres iter fecerant, confectant, et Phodis
num orbem fides transactis navigant, repente velis conversis, ad nostra declinat littora. Spulit itaque
ea classem velocitatem. Decimo calendis iunij anno incarnationis verbi Domini millesimo
quadringsesimo octuagesimo, militeque primum in terram expositis. In vertice montis sancti
Stephani et circa ejus montis cetera castrametati sunt, machinas quoque et bellica ingenia in
littus castrametant, ea in loco quem ab ipso monte defluens aqua abluat, qui ab Phodis obice colis
spectari non potest. His peractis, pars ad devehendum terrestrem castrametant phisicum navigat.
In classem advenit quidam thurri equestres pedes quoque versus orbis montis audacia quodam
foci irruunt, eruptione aut a nris facta, hostes fugantur, funduntur quidam quoque ex eis tra-
duntur. Illa dum nostri commessantur, altera eruptione facta thurri propelluntur, caduntque
nonnulli, ex nostris vero miles unus perit, qui incautus manum conferebat, cuius spolia et caetera
nostri sibi vendicant, thurri autem capite abscisso, illud lancea suffigunt ad suos quoque cum plura re-
vertuntur. Phodis ejusdem diei qua classem appulit, hostes tres ingentes machinas in orbis ecclie
sive sancti Antonij vicinis arboribus omnis generis fructuum consilio collocant, turrim quoque et ardo
nicolas dicant, in vertice montis sive oppugnare conantur, easque machinas lignearum muni-
tionum propugnaculis operiunt, defenduntque, nostri vero munimentis que reparant, vrant con-
spectis, tria tormenta que bombarde vocant, ab hostium dextra in ostio palatii militum a comi-
tum statuunt, quoque diei diluculo, Genium machinarum egregium artifex (de quo habitus est
sermo) repente ad fove ripam (que magistri palacium munit) ipse est amice omnes siluans,
clamansque ut introducat, ab eorum ignavis pene confodit, defenditur ab aliis, ea templa
que ad magistrum producit, ut enim erat corpore proterro, forma elegant, felis eloquent, mag-
na afflicta, cui germania patria est. Rogatus de causa advenit, respondit, zelo fidei compulsum,
et publico, et hanc religionis commodo suavis ad nostros defectis, placide excipitur, laudaturque
propositum in eo perficit. De hostis castrametatione et habitu, et dispositione ac qualitate consultus, con-
stanter prudenter intrepideque respondit. Inter cetera: eos et numerum militum, omnis generis
centum milia, vel circiter adesse, classem eam quam dicimus machinas, sedecim ingentes, deicisse,
quarum longitudo dimensio duorum palmorum et viginti, fertur, que vehementissimo velocissimoque
jactu globos, sive rotunditalis palmorum novem, plerumque undecim torquent. De hujus viri defectione,
vire quidem sententia floriuntur, quidam exploratorem affirmant, et fugam commentis asserunt, et rhe-
dior fallat. Nonnullorum assertio fuit, eum callidum, et maleficium virum esse, multaque vim efficit, se
quibusdam aliter afferentibus, et in bonam partem defectionem interpretantibus, quam prudens esset,
et penitentis erroris confitent, sapideque intelligeret, hec Phodis machinari non posse, ubi tam prudentem
principem, et acertissimos milites, sive degere, fugent, susceptiones epistole, ex castris thurcorum, in
civitate sagittis misere, que Genium infimulant, et ab eo cavendum esse dicunt. Magister ingenio solens
et perperam, Genium arda custodia servari jubet, sex robustissimis comitibus adhibitis, in hisque machi-
narum iactum et bellorum ingenia spectant, ipse arte caute vlitur. Omni igitur consilio, huius ad ca-
pugnationem turris et montis sancti Nicolai incumbunt, se hanc potantur, putant, orbem in suam
potestatem facile vendituri. Est enim moles ipse Frecon torum, circiter passuum in mare profusa

miro artificis ab antiquis manufacta) que suo progressu portum biterrenum apertum a parte occidentis
 efficit. Cuius intrinsecus constructio concluditur: et biterrenis intrinsecus viae populi. In molis quidem portice spe-
 culationem spectante: arcus (de quo sermo est) magnifice nostra etate erecta est: ubi prius temporibus
 collocatus ille ingens thodius Conium de septem mirabilibus mundi) profectus erat. Cui post tres et quinque
 ginta annos (quo fatus est) terre mole corruit. ^{Quae} portus thodii spectat. Machinis quoque illic collo-
 catis: sublimes quaedam turris (que portum claudens) valde oppugnare ac arui. naves quoque ne por-
 tum subeant prohibere aut officere possunt. Locum igitur et turris opportunitate hostis allectus: omni conati
 arcem aggreditur qualem oppugnare jaculorum lapidum spirituum diuis. eam profectim partem que
 occidentem spectat ruina quidem turris muris. Ceterum ^{post} respondere istumque rehementia sacra
 ingenia (ex quibus edificata erat) laborantur tamen materia calce arena et lapillis in solidum compe-
 ta: adeo demoliri non potuit. quin turris ^{post} pars staret. et quo facilis ascensus hosti negetur. Ferris scilicet
 et cingulis lapidis. Multorum enim annorum opus illustre. temporis momenti tuit. Felix quoque plurime
 rum opinionem: ingentes et impetuosae machine illam arcem lacerant deturpond et deualant. Cum autem
 turris labefacta: nec in labelis videretur. Huius magister industria ingenio vigilanter roboreque nullum
 eam arcem tutari. que murorum crassitudine defensa non potuit. Adhibitis viribus summa cura paran-
 tur que turri et mole profectis sint. Milites igitur in primis strenuissimi deliguntur. qui locum defen-
 dant. vallumque ac lignis efficiunt. quo turris claudens fossamque caulis excis circumuocid. Et
 locutus in turri presidium validum: pro loco turrisque capacitabile: namque usque magister qui astutus
 cogitatu huiusmodi loci invigilans non formidat amba recludi: circumplam arcem visere. Dum machine
 lapides longuerent. calce et lapide oppletur et locus in conuictum caput reuoluit. Construitur
 et aliud presidium equestrium et pedestrium in arce murali (quos a turri sancti Stephani ad inferiorem
 manorachy partem protenditur) qui transitum turris prohibeant. Humile namque mare et vacuum illic
 transire potest: et vegetum munitiones parate et fabule clauorum infirmitate inesse in profundo hinc sunt.
 que impedimento est hosti vadenti. In vallo autem radicis molis milites electissimi locati sunt: qui
 pugnantibus nostris presidio sint. Ubi magister in signis armis atque fulgens: facinori clarissimo
 intendebat. Deponuntur ea parte murorum orbis bombas et tormenta: que biterrenis et thurconum
 nauigia expugnare perfringantque. prope quoque cautes eius aris cimbe combustibilibus complecti
 sionem habent. que in oppugnatione incenduntur et hostium classis incendium afferant. his rebus mag-
 no subllique ingenio dispositis. sunt vigile postolanturque hostium in sape. Demum exorto lucifero.
 dum zephyri plande flarent. thurconum biterrenis a litore caudum montis sancti Stephani pluant.
 supetatoque subitae promotorio nauigant eamque turrim oppugnant.

Ad. sequitur figura cum inscriptione:
Molis et turris sancti Nicolai dirupta et
pugna mari et terra.

(descendant)

primo congressu antequam in terram ingenti clamore et impetu in se invicem decurrerent. et terrore multo
 ad hostes eorum in armis dispositi presto adsunt. Cum enim hiromed turrim oppugnant. machinae
 figunt. praesidium quod in turri locum erat portuum in balistis iaculisque lapidum hostem procul
 pellunt. thura fugantur et trucidantur. Ea in pugna (quemadmodum postea a persequis relatum est)
 septingenti thura interire. plurimi vero vulnerati sunt. Historia polidus princeps. insigni equo
 sedulo illustri comitatus phalango. ut sem (more triumphatum) intrat facellumque (quo mago sa-
 crosissime virginis philermi montis miraculis perceptis posita erat) visendum gratis agit. et omnia
 deficientia animos militum omnium reuertitur. Erat tunc spe artis molis que posuisti. is quoque
 valis militum praesidio thura grandioribus viribus atque aggredi. aliaque loca oppugnare ac menia
 deruere. Thudens. et ceteris dicitur. uno momento molem et loca dirupta invadant. ne viderentur
 rum unde essent. et dum dixerat partes tutari. cogitatorum negligentius in motu res agatur. Equante igitur
 nocte. magno clamore virorum onera subeundum curata resonant. machinae ad menia hebreorum vehunt. ante
 hoc muris ordo ingentes machinas collocant. que munitionibus defensi in menia sua grandia iaciunt.
 Aliam machinam prope radicem molis que septentrionem vergit (in cuius vertice samniti. extremo affi-
 ciuntur. supplicis) ponunt que in vertice molis molendinorum in turrim et molendina supra molem edifi-
 cata globos saeces torqueat. Hostium propositis cogitator magister. tanta prudentia cuncta dirigend. diu-
 nis supplicationibus cum populo et comitibus viriliter. munitiones ad interiora urbis parat. huc
 erunt edes (que in pomerio erecte etant) diruuntur. vallum paratur. fossa cavatur. et murus super
 summa arte et diligentia obicitur. Inter diu nocteque operi intenditur. Non magister. non capitaneus.
 non piores. non milites. non civis. non negotiatores. non matrone. non nupte. non virgines. opere vacantes.
 pueri. homines. humeris portant. Aut argento stipell. ecclesi. non parantur. et publici salutis
 consalutur. Machinae hostium. vehementissimo impetu menia quatunt. et faciem e regione la-
 psum diruunt. tanta enim erat iactus violentiaque tormentorum. et omnibus admirationi fue-
 rit. Nullusque rhodo degens (sibi ea omni natione latini nominis. nonnulli resabantur) comper-
 tus est. qui non affirmaret. illo onquam tempore. tales machinas visse aut audivisse. Id quoque
 genus profuga affirmant. et nusquam terrarum tam grandes inveniri affert. Tum cum haec pueri.
 in lapidum castra. sonus ingens cecidit. qui tonitruum instat resonat. simulque tamquam nubes crassa.
 diutius no tempore in arcu stans fertur. quorum sonus plerumque ab opidanis castelli tibi auditus
 est. quod a rhodo castrum milibus passuum orientem versus distat. ipse quoque machinae mirabilibus
 quoddam efficiebant. Machinarum posteriora in munitionem (que palus terre afficit fabricantur)
 tam grandem impetum reddebant. et in fluit molis terre edificia urbis paululum hoc pulsa movere
 tur. spe igitur in merium turbatione perditis. totis viribus valla fossa et munitionibus interioribus
 tutamen constituitur. Nec haec hosti sufficiunt. Aggreditur quippe alio terrore vacare. Collocantur
 + que ea omni ex parte tormenta et mortaria. interdum nocteque late supra in arcem sublime iaciunt.
 transverso
 coificia ut
 bis vorberant
 diruant mot
 valetque in
 torant. huc
 tormenta
 mortaria
 erat quippe populo ingenti terrori. qui in arcem tam grandes globos saeces conspicebat. Non enim
 id nris incussit. Plus tamen nocte quam interdum terroris
 attulit. nullus in privatis domibus tutus vivebat. Quilibet latebras
 queritabat. verum ei vulnere. mens humana medetur. Insu magistri mulie-
 red infantes et omnes imbecillis etas in pomerio collocatur. et crassa trabe protigitur

ea namque ingenia raro illic decidunt. Ad urbis quippe frequentiora loca diriguntur: et mortales
 conterant domosque qualiant. Iuvenes vero et robusti qui in urbe haec suscipiant, tormentis facile
 adhaerent. Nocturna autem quidam caueant subterranea: quidam maluit trafigere, quidam forices
 et factas coed querentes, sub eis: trepidum omnium carpedant. hoc quoque miracula sunt, nati que dei
 factum ceteros haud aliter creditur, qui publicis supplicationibus astruere ecclesijs et altaribus extra
 balus et cum plura haec machine ut querent, pauca tamen mortales et quidam bruta eorum iac
 tu inferunt. que potius domorum ruina iacta lapidis collapsarum: quam haec globi potius
 attrita sunt. Hostes quoque in partem arbitrati, duas machinas ex grandionibus in eminentiori loco
 (que ad hesperum vergit, ex quo urbis defensus prospiciunt) collocant. que astruere in orbem et loca
 edificia frequentiora haec torquent. Nec ipsae machine sicut terrori essent, damnum in sine
 ediderunt: nec mortales occiderunt. propele non ambigo orationibus: que deo eiusque genitrici
 Mariae virgini inlemerate et et beato Iohanni habuisse dicunt. Parsia vero: principis nostri regi
 lantiam et ingenium conatibus suis infecte conieciant. Magistrum vero interficere aggressus
 est subnisiis quibusdam qui defectionis proleat, cum adirentur. Ausu edo rerum arbitratur
 omnibus facile potiturum. Hoc quidem nefandum facinus perfuga quidam venens perfice
 re studuit. comite accito: qui perfidie cum toxicis orbem intraret. hic perfugit bestia grandia
 pollicetur, illud et facinus perficiant. Qui prior ingressus est, examini prudentium obediens sub
 jiciunt contrariis sermonibus deprehenditur: crimenque ultro pandit. Moneteque et caecal prin
 cept: quia plurime in eum sunt parate insidie. Damnatius perfuga: ferri percussus interit.
 Cum et sceleris comes venenum gestans ad nos transiret, a quibusdam via tubalud confosus est.
 Unde perierunt, ad thurcorum revertitur. Dum hostis Italice Italionis menia oppugnat, nocte
 ad ripam fossae munitionem ad reparationem diligentius erigit hostilibus munimentis
 fossae adhibitis a nostris conspectis: de his dirimendis consilium agitur. Deliguntur fortissimi
 iuvenes quinquaginta: quibus miles ordinis perficitur egregius. Eruptione thurcorum itaque
 facta: per fossas occultis nostris raound. Ubi ad partem munitioni obiectam ventum est, Italici
 erectis ripam fossae ex templo conserunt sagittis gladius et scias hostes persequuntur: sic
 gant miserabiliterque trucidant. Ea in pugna: thuri decem in gladio celi sunt munitione facta.
 Egregii iuvenes: victoria politi quatuor capitibus hastis affrais orbem ouantes intrant, opidane
 rumque ingenti plausu excipiuntur. Magister autem victores munitibus donat, ad incitant
 cum iuuenum animos alia rumue ad queque egregie obeunda aliciendos.

NB. sequitur figura cum inscriptione:
Tumulo S. Nicolai et Ecclesia Sancti Antonii.

Turris diebus in tenebris: turris turris utiunde deperio compulsi. superonque deade repulsa accensum
 sancti nicolai grandiori onata arte et ingenio aggrediuntur munimenta quoque et propugnaculū iactū
 machinam demoliuntur. Quod proleitur: summa diligentia reflectitur parant ad conflictum lig-
 neum pontem: qui ex sacello sancti Anthonij Turris in molem transitum prebeat. Sed autem ex lignis
 variis vegetibus conicit: quibus affert clavos confixi rotas constructur. Latitudo sex milium est
 quaeque fronteque amicitium ex parte fuit: longitudo vero tanta erat que litus utrumque confingeret.
 Pontem in mare thurri ad ripam molis transire ingenio proponunt. Anchoram enim rudenti allegant
 quo fune pondus reliquum erat circa molem hostes in mare dejiciunt. Et tracto fune anchoraque motu
 vante remittente pontis in alteriorum molis ripam natate compellatur. Hostes arte: signa: nauis
 quidam rerum maritimarum non ignarus: nocte unda se obtinuit. anchoram soluit: fune caulis remissus
 alligato: qui parua in dissoluatur. Egregium facinus: ad magistrum delulit: qui aures nuntio donatur.
 gaudens comitum plausu ad stationem molis reuertitur. Turris comperta dole cum primum pontis defectio
 nem experirentur: statuerunt scallarum romigis pontem ad ripam transire. Hostes quoque hanc rei
 intentum: ad oppugnationem turrem triginta paratas bene quidem munitas et conflictum ornatas sub
 tinuunt. Petrus has quoque adijciunt non nulla ononina nauigia parandaria vulgo dictas: ea quibus
 quaedam machinis et sacis gliris tormentis adastatis onulle fidei: vel si turris victoria potirentur: repente
 ex eo loco portum turre: meniaque diruerent: postmerentur: ac demolirentur. Nec pretermittunt celeris
 res combas disponere: que thurcomum strenuissimos quoque ad molem deuehandi: qui primi nostros
 aggrediantur: et cum eis manus conferant: quibus preliantibus: ceteri ex ponte et turre in mo-
 lem descendant. Imponuntque turrem et scandaris non paruas machinas: quibus nostros
 prosternere possent. Grandes quoque machine: que turrem deuehandi ad tempus in eandem conflic-
 tus officio fungatur. Incepto vero nosse: tenim summe invigilant: subtilique ingenio et solerti
 mente: cuncta diudicant: brevis strenuissimi cuiusque commilitonum sententia (et qui ex occidentali
 natione optatis adierant nec desuerunt plerique indigene greci ingenio manique prompti) summa
 cura: arvis defensionis consulit. Suspicali enim portum primam pugnam quod contigit turris et molis
 propugnaculis fossa valloque abundantius munitur. accessit operarius fere mille qui interdu
 nocteque caulis: excis: rupibusque demolitis quod expeditur conficiunt: nec in pensuram parti-
 tur facinus. Pessida quoque in turris ruina collocantur: pariter et alia pessida in radice molis
 disponuntur que nostris (casu urgente) opululentur. Relius sic ad pugnam paratis sub duobus
 nostris: ne thurri duobus laudis eodem momento aggredierentur: vel nec partirentur: et quod cupi-
 unt facilius conficiant. Cui incommoditati: et periculo magistri prudentia prouidit. Pessida quoque
 robustissimorum in menibus iudeorum ad italie stationis (que iam iacta machinarum) partem
 demolita erant: statuit: qui tuitioni intendant: nec suo in usum distendant. Non est qui sane rem
 diuicaret: ac sentinel nostram salutem in turris tuitione collocatam esse. Quo fit: ut uno ore
 omnes tanquam fidei veri allethe eius tuitioni consulerent: et ut tunc christianorum domicilium
 seruaret: in quo plurimorum equitum iherosolimonum ac nobilium infimorumque laudiorum
 pater grecorum thodiorumque viribus et animositas emicuit qui concordia audacia et animositate
 asilum et tubissimum christianorum refugium thodiam orbem tulerunt. duo etiam mercenarij
 iuuenes: quibus pessida ascripti sunt comprehenduntur arma in pelagus deiciunt: qui facinore
 perpetuato: ad thurcum deficere proponunt. Limine dannati: capitibus supposito afficiuntur. Ad
 turris demum oppugnationem thurri xiiij. calendis iulij in tempesta nocte thurmarumque summo
 silentio accedunt.

+
 h
 co
 bis
 die
 bat
 ter
 to
 m

ubi vero pugnam inire conatur. grandi cum clamore Amparonumque pro inuadunt. hostes quidem atque
 eius artibus hostium impetum comperientes. ubi eos adesse comperiunt. gladios. pila. balistas et tormenta
 torum iactu hostes lacessunt. de turribusque hostium scintillae ac cymbae libenter adherent. pondus quoque
 vaducibus quo confesso hostes transeunt. Noctes quidem machine in muri collocauit. globos. haec eos
 torquent. Pons. natans fragiliter. thura merguntur. quatuor quoque scintillae et nauigia tormenta
 his onusta iactu machinarum prosteruntur. et in mare obruuntur. thuri frequentes qui ex cymbis
 et scintillis in molem descendunt a nocte reduntur. thura adurque. ignes etiam in classem solis
 his libenter mittuntur. Nec thura impigri bombardis respondent. ignes iaciunt. sagittas impetue
 siphonas ex ballistis et cada pullis torquent magna vi in obitus. et dum ignes iaciunt. lucem plerum
 que praebent acriter pugnant et a meo nocte usque ad horam decimam diei sequentes duram
 pugnam. propallidique hostibus ad vicis dirimunt. Noctes toto die hostium caecata libere
 iacentia. auro argenteo insignique veste fulgentia. et complura mari fluctuantia. que pelagi
 effusis (et natura plerumque in superficie scintillae. quorum spolis complures potest fieri. et ex his non
 parum communi eis viderent. Insignis quidem haec pugna fuit morte clarorum virorum qui thuri
 is prestant. quorum interitus merorem et luctum hosti attulit. praesertim generis thuri viri qui
 iam stonius a thuriis dilecti. eiusdem moris magno fuit inde merori inimico. cuius ca
 cauer post triduum mare ebullente in molis littus deuicium reperitur. eiusque spolis quidam
 ex nostris potuit. Refuge (qui post prelium ad nostras defecerunt) edocent exercitum magnam
 cladem accepisse. thurcosque ea in pugna duo milia quingentos cepisse. Et coque basriam
 ingentem merorem concepit. qui tres dies infra papiliones frequentia complurum prohi
 bita se continuit et flagent thurcos celerius denunciat. eo quoque mens eius roitur quod post tan
 tam ruinam turri illatam. arce potiri non poterit. Et quod tantum in eius oppugnatione ig
 nomianam accepit. existimand thurcossem numerosum exercitum inuictum esse. qui thuram
 diuipiam expugnare non valuerit.

machinarum referret: quae ingenia caetero hosti futura sint. Ingenia praeterea cylindrorum copia affertur: quae in hostes ruant eoque proterant: vana quoque propugnaculorum forma editur: quae Thurois impedi-
mento, nostris sint adumento. delectabant conspicientes nostrorum ingenia: quae remedia excoqsi habere ai pen-
debant. Aduersus Leonum proditorum foris comitatus caetera ad alpinam castra. Consultus de his quae
sitioni futura sint: remissius Tardiusque respondet nec de se exprobratum ab eo exprobratum prebet
quemadmodum pollicatus erat. sperabat quippe ut iniquas et callidas videns murorum iacturam
et facilem a se sumi per ruinae ciuitatem in hostium possessionem futuram. Quae tam haec potuit:
et eius astutiam occultaret. Sua vel machinam parari: quae in machinas hostium iaciat. Quod et
factum est. Thurois machine rotas ex aduerso dirigit murumque non parum laedit. Dum haec age-
rentur epistole ex castris in urbem sagittis diriguntur: quae Leonum in simulant. Nec Leonus le-
cet urbis discrimen videt: urbis prociatibus se abstinet. Quae ut ad noticiam deueniunt: rehemens
in eum suspitio oritur. Quibus ex causis vinculis et carcere arcebat: deputanturque qui intum
examinent: et causas defectionis perquirant. Examinitus contradictionibus: ac coniecturis sufficienti-
bus conuictus torquetur. In tormento et caetera rogatur: utro sceleris: in se Thurois tyranni ad the-
dior defectione: et urbem si potest proderet quemadmodum plura optata protulit. Vn minus: Thurois per-
finitore res foret: cuncta diligentius accuratiusque perquireret et speculareret. Mores quoque et statum
at conditiones incolarum et regionis intelligeret: ac demum si claudis non vinceret ad Thurois pro-
deret docturus: quae ad urbis expugnationem conducerent. Proponere vel namque Thurois: hanc urbem
in suam ditionem redigere: quod et conficeret: multis sollicitationibus ac pluribus donis allectus
Leonus caeteris crimine conuictus demum supplicis capitis damnatur et in propatulo spectante
populo: populus autem cum plausu ad priuatas seditiones reuertitur: ledus et gaudens de nec-
pitione Christianae religionis: qui tot animas perdere soluit: et ad iniquitatem et fidei ortho-
doxae abnegationem: tot proclaros viros castissimasque matronas factasque virgines et plebem
Christianam producere Thurois: tunc tandem penam sceleris debitas: ut perfidus.

Figura cum inscriptione:
Leonus fit suspectus.

vigilans et semper aliquid cogitans thurensis classem profectus (aspice): altera liberam in orbem ja-
cere placet: que grecis indigebat et aucto latinos ad devotionem hortantur: vira et suscellethi salua
promissa nullamque immunitatem pollicentur. Alim vobis actionem capillat: et in totum mi-
litum ac perniciem religionis sacrosanctam afficit: et secus rebus suis consulant: ad unum
omnes indentur affirmat. Videtur ut nepharius populum iniquum inuocare: et qui meta terre
rebus vel muneribus alliceretur. Sed reperit orthodoxe fidei plebem deuotam: ad omni hinc solimo
num fidem consilioque et armis. multa equitum et latinarum nostrorum conuersatione caper-
tam. Ea igitur inuicem tentante: alio vobis comento. Mittit ad ecclesiam beale mare vici-
nis helemonte (greculum): qui dudum ad thureos defecerat qui vigiles alloquens ait. bestiam
oratorum ad principem nostrum velle desinare: dum mos futurus aditus pateat. Responduerit
et illis ad ripam posse nuncium mittit: adentque in tholenardo qui nomine magistri respondet.
Affuit postmodum balie orator qui nostris prius salutatis ait. Respectum classem non parum ymmo
vehementer admirari quod tam potenti principi resistere audeamus: qui duo imperia et regna
et orbis tot prouincias etque potentatus subjugauit: Auare sua et. et nostre vobis et agros incoleamus.
nec paciamur tam crudele facinus perpetrari: nec orbem diripi. Sed ad jugulationem vestra: et mulie-
res ad raptum et ignominiam duci. bellum an pax prestentis dicamus. Allicetur quippe triu-
forma et compendio pacem (si libuerit) se prestaturum: et nos possessores vobis et agrorum perman-
suros. Aliter minas addens: promittit prope diem ciuitatem in suam possessionem transferendam: diripi-
tionemque prebituram: et omne genus crudelitatis accuturum. Qui principis nostri nec aderat cor-
tus respondet. non possumus salis admirari: vos qui cum classe et impetuosis machinis castrorum
que copia orbem nostram circumdatis: nos ad pacem hortari: cum id a militandi officis alie-
num videatur. verum si quibus agere videmini. et animos bellicos: vobis nec pollicitationes nec
munera vestra nos mouere: aut ad aliquid indecens conficiendum allidere possunt. Nec profecto
mine vestra nos terrent. Alimus enim manimes: nec discrimen est inter grecum et latinum. (Rostum
enim colimus vna fide et firmamente): pro quo pugnare parati sumus: et mortem potius expectare
quam mahumeti coniungi et facerent promissa vestra et mine quibus nos mouere conamini. Cum
vestra classem domesticos lares reuiserit si oratores de pace tractaturos mittetis: de re consulti-
mus. Cum armati et cetera precincti estis officium bellantium perficere: et vobis (deo propicio
constanti ^{animis} respondebimus. Cognoscetis quoque non cum aphantis et effeminatis viris contem-
pse: sed cum catholicis fortissimis manum conferere. Quo dicto: thurei (vultu demisso) et tem-
plo discedunt.

Figura cui inscriptum:
Orator thurei: et miles theosolimitanus loquel-
tes simul.

Quam thurris malori conatu ingenio atque resistitur: ipsorum infamia innotuit. Quod quippe non
tantum coactum non prevalere, et sui tyrannij formidolosam potentiam a thodis contemni, turbandi
itaque: machinis merentur, sequitur catha pulvis nec nocte, que orbem lacet sunt in se hanc celerant,
capiturque saluam, si in odium animi facinorosi obire, preclara auceardiquemac modum preclara et
magnifica verba orserunt. Secundum igitur alborum prelium, ad turrim molis diui Nicolai conis
fuit, diebus septem et triginta caecidit. Turres in orbis meria augent, glaci omque ciuitatis delubant.
Nora quidem orbis danti crassissimo muro circula turribus in celum erectis ornate antemur ali quoque
et propugnaculis apthosimis munita. trium milium quingentorum spicorum thorum frequatissimis
istibus laceraur delubatur ac demolitur. Camque ruitam plerique domus auium et magistralis palat
ia per ornate ad magnifici paciuntur, ita et prioris orbis facies ponibus potibit videretur ac tanquam
giganti cadaveris sarcina prostrata iacere. Admiri sunt plurimorum animi, sed princeps vir qui
dem magna sapientia generositate atque magna inuitate preclaris ac magnificis comitibus equi
tibus pugnantibusque gloriose fortissimo sepulchrum in deum immortalis ac plium ejus dominum
nostrum ihesum xpm: ejusque genetricem precursorem quoque sanctum Joannem baptista dirigens
cunctorum mentes solidat. Nec desuerunt magnanimi ciuiliu iocores preclares ac fortes per orbis
hierosolimitani pariter negociatores indigenae et greci, qui omnes unanimiter pro fide orthodoxa
fortiter pugnare non formidant. Non desorbentur profecto animos: murorum formidanda ruina non
metum inculcabat facili hostium ascensu, non machinarum impetuosi iactur mentes pertur
bant. Ausum est thurris potius momento orbem salutare. Turris nostri spe et fide pleni mahumetnam
gendem facile propulsum ire. His thurris in aurota et solis occasu ad ripam separum fidelis et tyne
panis thurrisibus statim eandem count: exultantque de futura victoria. Nostri in pomerio tu barum
ceangore iubilant. Princeps noster preclarissimus ingenti acumine preclares propensionem hospitalem inue
sionem futuram coniectat. Maluro igitur confilio preclara merium influit. Noque preclares viris
preclares, subclara quoque non negligit, quibus et electissimos sui domus ciuiliu nationis ciuiliu
et equiles preclares voluit, qui preclares (aspe orgerit) adesse debeant. Ipse vero partes subclares non
recusat. Quinimo alidus la boni non parcerit, in pomerio merium la psonum respicit, illicque (omun
quamuis non diuurnum fumere tentat) versatur. Magistri vestigia thorum formis quoque
sequitur: nec prius nec meiores nec infimi onus recusant. Thurris vero in castis preclares voce per
mulgant orbis, supellectilem in direptionem transiuram impuberem etatem sub jugum. Ad fe
dem abreges mittendam. Profectos vero et adolescentes: ad onum ingulancos, et qui vir capli
epend, palis quo ad is caequenoum octo milia parauerant oniancos ciuiliu ditione thurris
num thurris referuata. His diuulgatis, properant thurris ciuilem aggredi, priusquam ino
lianlar. Mahumetem suo more inuocant, corpus lauant purgantque, lacculos ad ripam pu
rant funiculos ad capliuor religandos zonis connectunt. Et die quam pugnam iniretur tota que
nocte: diei continue ad siluicula quos mane quo pugnam est preclares: octo machine muris
obiede. Saca ingenia asidone torqueat. Quos loco propugnaculorum adhibetur oras diuunt,
figiles quoque ac custodes et merium preclares partim occidunt, et muris quoquam supostare ruc
poscl: nisi summo aspe occultardur, et scald ad signum campana paululum descendere, et domum
conspendere. Nec tempus datum est propugnacula donus inflaurandi cum thurrisardum idus spe
quendiores essent. Ita vel tamon parus tempe: brecenta vel circiter saca iacta sunt thurris vero iacta machina
rum

narum peractis ad florum iactus mortarum (quod pridem eo in loco constituerant) confertissimi magni impe-
 lu quam celeriter (quinto belindas augusti) niuam) orto sole confundunt. Et namque spialis (et puerus) est alon-
 fut: ymma facilius quam noster per thurros superiora quoque murorum loca occurrant: turris quoque illis erat
 presidio quod primo tanto impetu repulsi nequius antequam scilicet nostra palas appenderent. Et illis hostilia
 signa statuunt. Deum quoque faciunt a turrim thurris: cuius verticem oppugnant. clamor undique oritur manus
 quoque inuicem confertus magnique in pugna duri. Noster quoque a dextro finis quoque eorum fortiter hosti-
 repulsi: et affluunt gloriose. Pinnaculis miles prestantissimi muros domum de montis capitanens armis
 pallens: bajulii quoque et equites thurrorum a negotia toris non paucique in genere et ciuitatis
 nationis thurrorum quorundam inter fortissimi hostes acriter dimicantes occidere: alii multis
 vulneribus acceptis etiam feruere. alii quoque quo qualiter erant quibus in vicam iudeorum de
 dnoebatur: ma pinnaculis nostri supra per fracta qua thurri defendere exorant. ca templo confertis
 clamoribus magister et princeps noster. Erat Deubusson preclara comitatus cohortis: magno fortique ani-
 mo hostes se thurris: calamque confertis hostem inuicem oppugnat propulsa quorundamque thurrorum
 aliter ipse sui que comitatus quibus comitatus erat pro fide catholica et republica thurrorum
 pauere. quam tunc gloriose machabii pro cultu diuina et hebreorum libertate preclari sunt. Nec hanc
 fecit quam polentique thomani pinnaculis pro thurris patria dimicauere: qui obferuam rem publicam
 dno patri mouerunt appellari. Erat enim precellendissimos viros imitatus: princeps et magister
 noster discrimina non formidans vulneribus quinque in corpore suscepit quorum orum letale esse
 vult nisi medicorum cura remedium attulisset. thurrorum rem publicam fuit: feruere et res-
 tit. Et quod preclarum quidem facinus: pater patrie optime iure appellandus est. Thurri enim per
 ductos armati: duo milia quingenti super murorum erant confertissimi nostri rem manus con-
 ferentes armorum vi propellere nitentur. Nostri tamen inuisa perfecerunt: diuina preclari hostia
 nequaquam loco cessit. Equedatur quoque thurros qui muris positi erant: ingens thurrorum multitudo
 que totum campum adiacentem ruinas vallum et thurram compleuerat et terra inae conspicui potest. Affir-
 mant per fuge quadraginta milia thurrorum adeo. Pugnatum est duabus horis ambigua fortuna
 modo ad nostros: modo ad thurros victoria innotuit. Tandem diuina clementia pinnaculis et nostra
 cum virtute fluente: thurri funduntur propulsi: ac ceduntur tanto que impetu et celeritate
 terga vertunt. et thurris necem et vulnera afferunt. Spectaculo nobis fuit: quos a nostris inter pug-
 nandum gestum est conspice. Et thurris quippe qui nostros fortiter lacebent super muros
 flantes: thurris a nostris in vicam iudeorum precipites trahuntur et impelluntur. Et namque
 muri altitudo ad introscere pedum viginti hi omnes ad unum trahati sunt: caeuera vulneribus
 deformia passim iacentia: intra orbem ipsa sunt. Cum thurris deoem referrent: et ad castra conuersent
 nostri eos conspexerunt: et complures intra munitiones occiderunt: quorum spolia ac insigni ti-
 tanni velle auro argentoque ornata (quod tante victoriae monumentis vultus) potest magno cum
 plausu orbem per muros ruinas intrant. Cecidere ea in pugna thurri tria milia quingenti: que
 cum caeuera intra orbem super monia hostis munitionibus que hostium et maris repererunt. Et
 postmodum ad lucem visentem caeuera que passim deformia et lacera iacebant: combusta.
 Inuenire pro se per fuge diuulgauerunt: qui (cum sacris a thurris receperentur)
 uiderant ea thurris obsequio tempore nouem milia: vulneribus que sunt milia quidecim

manique incommo- datibus exercitum affectum affirmat fama falsi- con- fiant est. et pulam a portu- gis
vulgaris. thuror visionis miraculo- exterioris. tanta trepidatione. vero cessat. sed pedem retulit.
Fuit enim cum vexilla domini nostri Jesu Christi ac virginis marie et sancti Joannis baptiste reli-
gionisque Hierosolymorum in conflictu. Cuius principio erecta sunt. crucem auream in arcu splen-
dissimam hostes vidisse. Apparuisse in super candidissimam virginem et jorum et ha- sande-
keton ac hominem offi- vesle- offidum. splendissimo armata. Alpadum. pphora adesse. Cuius
handum terrorem eis in casit. et nullo pacto progredi- ausi sunt.

Figura cui inscriptum:
Pagna Pharcorum cum militibus
et civibus Rhodiorum.

videndum quoque est: hanc victoriam de eis demissam esse. Quomodo tam parva militum nostrorum
 copia hosti potentissimo jam muris politis resistere potuisset nisi diuinum presidium affluisset. Quis
 vero tam parua temporis morula tanta hostium manus occidisset nisi angelus dei victoriam
 attulisset et inimicos trucidasset. Erant enim hoc occisum cadavera et ita per pulchre ornata
 et non horarum sed dierum opus esse videtur (ad narrandum) et vix potius diuinitus quam
 humanitus contigisse pulchrum. Quis hostem merita presidium jamque victoria laeuentem
 et occultatam tenuit. Deus clementissimus. Quis hostem ne sceleris deponeret ansequam passiva
 condescenderet prohibuit. Deus fortissimus. Quis eorum mentes obcecauit et post primam
 pugnam non aggrediuntur nostros et multos vulneribus oppressos et defatigatos oppugnant.
 Deus clementissimus. Quis tam potentem hostem (quod et tanta regna subiugauit) prohibuit
 ne hunc hierosolimonum principalem medicorem quidem ac ceterorum compansione tenuerit.
 post Constantinopolitane urbis excidium sue ditionis faceret. Deus sapientissimus. Agamus
 ipse gratias de tanto beneficio ei: qui nos ab impiorum manibus preseruauit. Thurci enim
 spe potius de urbis ducti queque crudelitalis genera exercere proponebant. Sed ne peras
 optatu frustrati: tanquam pecudes trucidantur propulsi sunt atque vincuntur. Ex templo
 pugna commissa: ad primum la pioem castra et papiliones Thuri collocant. machinas ad littus
 maris deuehunt et nauis onerant vulneratos et quos ac licia traiecerant multos dies usque ad
 eorum decessum: in liciam cum omni suppellectili reuehunt. Arbor, vinea, pedia (sique in hanc ille
 fauue remanserant) instantes depopulantur intendunt in genti pecudum multitudine abacta.
 Quam hec Thuri molirentur et diuersum paratam apparere subsidiane naues: quas excellenter
 simus. Italiae et Romanorum (sive catholice deuotissimus) Rhodis mittebat. Que ad auram post
 meridiam (Thurcis conspicientibus) cum Rhodiorum plausu et gratias altissimis saltis portum intrare
 non formidant. Hostis machinas quas ad hoc parauerat: in eas dirigis. factu machinarum una
 detrimendum malo accipit: altera in columis euasit. Anchoris arte aditum portus nauis subiuat:
 in tormentorum et maris efflu feruente palulum ab aditu discedunt. Hespero adueniente et
 procella ingruente nauis que lesa fuerat portum intrat. altera vela ventis dare compellitur.
 Effluore eius diei cum ea nauis portum subire nitatur: vento deficiente dum placidum reu-
 tur mare nec longius a classe Thurcorum distaret. triremes Thurcorum viginti cum exercitu
 et Rhodis conspicientibus nauim aggrediuntur et oppugnant. Qui nauis deuehantur: inili-
 ter se ludantur. Nonis vero tribus nauali prelio machinarumque iactu pugnam est. tan-
 com nostri victores euasere: in qua pugna: triremium prefectus occiditur.

Figura cum inscriptione
 Navis Christianorum oppugnatur per
 viginti triemes Thurcorum.

Hac quoque incommoditate accepta, ad suos hostes reuersit, et nauis sufficiens postera die,
portum plenius velis intrare non formidat. Attulerunt profecto se nauis nuntium: quod rho-
diis non parua affecit leticia. Indignis quippe littere recitabantur, que rhodiorum animos
paterna monitione soluant. subsidia quoque nauium parata parantur, que propeciem
uentura erant. Preterea grandem expeditionem parari nuntiant, que necum rhodios officia
ne liberare, verum etiam inimicam classem expugnare ac prostrere possit. Rhodii lecto accep-
to nuncio, clementissimum romanum pontificem statim quartum miris laudibus tollunt
et laudant, deoque pro eius felici statu humiles preces fundunt. Hic quoque rumor ad
Tharros transit, qui presertim ceptum dicesum accellerant. Ex actis igitur nouem et octogin-
ta diebus rhodiorum littere, classem soluens, prius nauigare properat, illic milites
et suppellectilem exonerat, octo dies indecimum morata, ad domesticos lares cum clauis et igne
minia reuersit.

figura
Clasnis Tharrensium discedit.

Quae penitus enim Rhodiorum animas paululum a Thuroorum clade respicitur. Sed et tremor vali-
dus quidam quindecima kalendas Aprilis proxime decessit hora nona a solis ortu repente coeclit qui ipse
dicunt impetu terram concussit ea quo ingens terror Rhodiorum mortales incoepit sequitur huiusmodi
qui minores tremores qui non non parum quos sed et tandem exaltatione exaltatione quibus
nas magis tremor validissimus hora diei ferme tertia erumpit qui diluuium pro se ferens Rhodiorum
terrore concussit. Contrarius namque exaltationibus: altera quidem terram propulsante altera
mare agitante: sedum supra decem pedes elevatum: inderitum caeterum inuicem minuit
orbem inundauit: moxque refluent: quos pedes auctum est subdit ac temporis decessit equat
recessit profecto limites tenuit: sicut in congrua relatione de excessu Magni Thura ne per
certa annotauimus. Cum ipsum tamen tremorem: iactura nulla sequitur. Sola quidem
naui oneraria. Anchoris subruca maris ebullitione cautes attingit: iclusque impetu elisa mes-
gitur. Ingenti profecto terrae ob maris inundationem is motus excohit. Sola enim urbs horridum
est. Multi mortales omni que claud: ad inaudibilem visendum discrimen concurrunt. Inuocantque diuina
prospicio: cum Christi et sanctorum insignis mare pestant. Nec cessant totis diebus eiusdem anni inter-
dum notaque motus terram propulsantes: qui domorum edificiorumque tecta bases parietumque compe-
git quatinus ad facilemque ruinam disponant. Inter quos terrorem et bulis id qui quibus nona die
contingit: qui eius qui magis euenit maris ebullitione per similem quidem pauorem profert: id vero pau-
cor dies terre motus sepit fuit. Domum eius tremoris naturalibus causis auctis accumulatisque
quindecima kalendas Januarij circa hyemale solstitium motus tres eduxit: qui validissime horam qua-
siunt. Primus quidem tremor hora sexta noctis eius diei fuit: qui mortales forma repente excelsit: horum
quidem perterriti: de salute prouidentes: alij tecta excurrentes: propatulo se constituant: alij: tecta
eas intrant: alij sub fornicibus aut parietum angulis domi se continent. Aliud sequitur tremor
reterit vehementer (hora ferme noctis decima) qui non perterriti: ad cuius concussionem ingentes
quidem eduxit clamores. Dum omnes pauore respent attoniti: euenit aliud qui validius huiusmodi
concussit modo vibrando: modo undando: modo in unam partem impellendo: terram quatit et cum flebili
mortali clamore: hora duodecima noctis paulo ante diluculum edificia subuertit: diruitque post
orbis quoque motus qui hoc preceperit: etiam quaedam terre rima patuit. Sola quidem urbs hor-
ris horrida: multi mortales edificiorum collabentium ruina vicis prostrantur: quidam quoque domi
se continent: tectum lapsa conderuntur. Audis et innumeros clamores multorum exultationis: paucorum flentium:
infantium vagitum: eo ipso profecto tremore: fere erat procella oratoria que solo equata: et de se parochiam
com pagos porfringuntur: ^{domus} domus: quaeque etiam in colatum tecta: dirupta fracta lapsa vel ruina in
palatia palatia viros magistratus: tures etiam (que portus auctum manuum) in columbae non parua huiusmodi
enim edificiorum super est: adeo imbecille fuit et erectione egad nec carere deprimis turris parci. Nihilao orata
conspicitur: que eo loco fuit ubi Rhodius colloquid olim locatus fuit: qui tremore (suum anno tres et quinque
quarta ante heleni postquam fufus cretas que fufus et totius orbem non huiusmodi que vidore est orbem
Rhodiam ita labefactam humoque ciuium clamore angore ac dolore afflictam: qui tremore pauore por-
territi: tectis relicto urbis arcibusque passim lignea casa sibi struunt: quibus se recedunt libentis famili-
am quoque prosequunt. Nam ea ipsa labes domorum adha nobis interiticia atque edificiorum pars se
perstet lignis iniuta via basibus heret. Rhodie eius deflende lucis noctis: hora

ferè duodecim non tam grauis oritur tremor que ventus notat (comum) procellis ad africanis nymphis in
ymbibus conuulsi) sequitur: hic rhodios molestis inquietis atque turbis (Mortalium) clamor ori
tur flabilis: cunctonum que animos grandis terror incipit. vix profecto in mensuris rhodiorum in se
lam terremoto hispaniarum affectione olim ena sum et vocamus eum eadem habitam: quem
ortum aseptam legimus. Atque nos eam ipsam insulam tot terre motibus in seis tempo
ribus labefactam. Et incole eam deserte compulsi sunt. Subit nobis minorum asiam rhodum
que terre tremore agitantur. Et tales olim acantid. Romanos velut grecorum imperium vira
turo sic optamus ut latini post tantos terre motus: (humanorum) monstrose quidem fa
milie que sedem imperialem occupat. principatum euertent. ceperimus profecto motu
ipso contingere que a philosophis historicisque traduntur edificiorum ruinam (lectorum) archi
tecture: tremorem pulsionem vibrationem ondatorem. Abi rimas hiatusque: a que deus nos
tulerit. His quidem formidolosis reuera euentibus perculsi: oculis menteque deum suspicione
tot. duplicesque palmas ad celum tendentes: ac diuinum auxilium implorantes inde ois
iudicioque in dicto orationi ieiunio elemosine que optam dantes: in hec exorabamur
verba.

Figura:
Artes Rhodia labefacta terremoto.

Adhuc deus: unus quidem diuinitate binus in personis: qui stabilis manens ad cuncta moueri
qui celum in principio creasti: qui elementa puris cortique foedere copulasti: qui hominem ra-
tionalem quidem naturam: obne uis capaxem de terre puluere plastasti: qui vegetabilia fan-
sibilia queque etiam animantia condidisti: et huius homo a te formatus est: sic quoque
per ea transiret: et deum uisitalis eterna uisione: sed quam creatus est: suadet: atque uero
permanenti que amore: tibi in eternum in heret. Sine tuo sita mundus inferior non regitur:
sine tuo nutu planetæ erraticæ stelleque fixæ influentiarum uires non permittuntur. Sine tuo
placito: elementa non similiturant et uires suas non mutant. Sine tua prouidentia: impressiones
supraemane: comete: globi ignei: stelle cadentes: ardentis quoque lancee non apparent. Sine
tua cognitione: medio quidem ære: pluuie granines nubes fulgura tonitruaque non gignun-
tur. Sine tua uirtute: in infima aeris regione: uenti uapore que non conuertantur. Sine tua uolun-
tate: exalationes terram mouentes in soli uentis non calefunt et retinentur. Satis namque ad que ordine
dispositione quoque eterne et ineffabilis prouidentia non ~~uenerunt~~ semere quidem et non nulli falso
absouunt. Sed summa cum sapientia summa cum uirtute: summa cum benignitate: regis gubernat ad
que dirigit. Satis enim clementissime deus: thorias tuas quidem creaturas (ab eo tempore noue
Romæ imperiale tribunal sanctissimi thomæ formidolosum iugum subitis) ingenita beneficia gratias
presidia que a tua diuina pietate excipere. Cuius in digni eramus: et pro quibus necum gratias re-
ferre uerum nec agere facultas est. tanta qui prope est nostra imbecillitas: et gratiarum actione
digne reddenda impar censetur. Cuius quidem et uiginti annos quo tyrannus crudelissimus in christi-
anæ religionem armis. Sicut. Thorias a neptandissime tyrannidis feruente libertate. Africa in uel-
sione (que agris populata est) pestiferis: pestilentis fiere (quos nos dudum afflictis) conseruasti: famis
molesta annone quoque penuria subleuasti. Morsale uel uermis segetes ac uineas in pestis diadema: libe-
ris reddidisti: omnium nupte de thuratum thodum effidentium acerima aggressione oppugnatione atque
inuasione: tue potentie digito ludatus et: et etiam nos per hinc ad peccata tua et reprobis detrimetis pe-
riculis protegit ineffabilis enim tua misericordia: inenarrabile que tua diuinitas: et incomprehensi-
bilis eterne maiestatis sapientia nos paterne defendit. Quos certe diligis: castigas: saltem proferre
nos de tantis beneficiis et gratiis non parum ingratos esse. Nec uere recognoscimus: que a tua clementia accipi-
mus et in dies experimus. Meritoque plagis uirgis discriminiibusque irapulamur: uicimur et affligimur. Sed
suppliciter eorumque piissime deus: ne perdes speras creaturas tuas: tandemque earum in ferri dignitas:
hanc quoque turbulentam exalationum impetitionem. Sospire uilure uo repluere placeat ne thodorum
insula: que tibi per que tuo nomini dicata: que te laudat exterminium patiat: et inolexerit signo
fronte signata et peccato: redempti: peccati. uerum pro tua clementia: per ineffabilem admirabilem quoque
diuine patris et humane (in filio tuo naturali ihesu christo domino nostro) inseparabilemque quoque uisione
atque per assumptione nature humane: miraculosam quoque conceptionem: at natiuitatem: per mentis ac
certissime passionis: quam subire pro nobis peccatis: et per uerum deum et homo dignatus est. Per
suum in uirgine uicis in qua peperit: ad intercessionem quoque uirginis marie quam colimus: uenera-
rumque: ad preces sancti thomæ baptiste mediatoris dei et hominum christi ihesu precursoris nostri quidem
patroni et ceterorum ceterorum eterna pietate: suorum supplicationem: dignetur tua maiestas nos ab his
periculis et angustiis protegere: tuam ac defendere: et uerari in laudem tui nominis possimus: et pro
uicili parte gratias tue maiestati (cum uita comes facit) agere ualeamus. In te quidem nostra spes:
in te nostra salus in te nostra protectio: in te presidium et uerum refugium. Ad te creatorem tuum et
naturæ dominum (qui rerum naturalium habens: et que pro tuo nutu relaxat et cohibet)
supplices: ore confessi et corde contriti confugimus: cui uiuis et regnas deus in seculorum se-
cula Amen.

figura cum Epigrapha:
obitus magni thomæ

Guillelmi Caomisi Vicecancellarij oratio in senatu. Phocionum de
morte magni Thucidi habita pridie kalendas Iulias. M. cccc. lxxxvi.

Si gaudium mentes inceptum calamus. Penitentia et lingua cordis letitiam explicaret. haurimus
profecto dies altulit. quod principium deaurata gloria. conspicua praesidium tribunalia. Atque
sua vulgi compota. ignominiosissimo rumore compleret. ad elegantem litterarum caractere vocaret
pingeret. Quamvis enim id muneri humano quidem ingenio negatum sit. pro virili tamen parte
nilentium est dicere. que doctri que honori reipublice conveniunt. solamen iubilationemque afferunt.
Quandem enim gens christiana redempti nostri ihesu christo sit obnoxia. necdum promittit. necdum
nec via intelligere. possumus cum civis tormento quo crudeliter affectus est. aeterna morte nos redimetis
atque liberabit. Iraha quidem hec immensa nullique muneri conferenda. Atque enim clare nos
tra nuper quidem lugubri desolanda miserandaque. nunc vero precibus et publico plausu magis omnia
beneficium opimis thesauris honoribus potentibusque. prestantius melius atque iocundius. Deus nobis
illo prestet nullum. Ecce enim non sine dei pietate ac diuino nullo cui. omnia profundis peccatorum
christianorum vulnus sanatum. vtraque incendium extinctum. eorum orationem. alterum mahumatum.
nisi que. Quod et huiusmodi ordinis militaris. Cui ipse fano redemptus crucis. Orthodoxaeque fidei acer
rimum hostem. superatum videmus. Quis est quidem infernus. Quis quem prestet etiam pernici totalis
aduentu. quem inferi magno quidem plausu. si hoc putamus qua priam affici leticia. venientem
acceperunt. Mors enim truculentissima. mansio hoc confusionis eternae. nephandissimo huiusmodi
delectat. qui tot parvulorum animas perdidit. quos ad fidei abnegationem compulit. et recitate
cunctis. ad inferos deprecantur. qui tot factas virgines deo vicissim. diuinis obsequiis abdicavit. qui
tot nobiles virgines prestet. qui tot castissimas matronas fecerunt. quid tot adolescentis iuvenes
senes. decrepitosque trucidavit. qui tot sanctorum reliquias profanavit. qui tot catholica phana
deusaque xenobia. horrida mahumede fidei vici polluit. qui tot sancti matrimonium soluit. gravitas
mulieres aborsium ob seiviciam facere coegit. qui patrimonia atque hereditates. tot regna. tot prin
cipatus. tot orbis delevit oppresit occupavitque. qui imperialem orbem quidem preclaram
Constantinopolim. sine ditionis fecit. ubi queque crudelitatis genera. masculorum concubitus
homicidia. sortilegia superstitutiones demonum atque invocaciones. rapinas compulas. ebrie
tatesque. nulla lege nulla ratione nulla etiam equitate stent. sed singulari ac parti
nari infamia perierunt. qui dies noctesque malis imbutus. qui propriam dignum non cogitavit
quinimmo spurca feditate atque crudelitate pelerunt. in alienos namque at suos
seivire non desistit. Cuius scelerum genera percurrere possit. que hoc portentum damnato ani
mo commisit. quos talia facio. semper et a lacrimis extorrescit quidem animus. huius
lingua palato rubra suffundit. pallidaque labia condremiscunt. vix quoque lacrimas
contineo. cum hec tam feda tam turpia tam feia. in nobilium virorum principisque per
illustri coetu referre rogat. verum danda est seria sermone. qui secundum pleborum fester
tiam rebus est accommodandus. Cuius penarum genera excogitabit. quos apud huius
sceleris viros apud inferos locum reperire poterit. vel debitas penas. crudelis anima obmaliter

luat. Alter quidem Licafet, alter mahumedes, alter antiochus cen fecit. At hanc enim tam fe-
lestum tam fedum tam seuum cadaver: vitram inha sua viscera munime continuisse. Sed a populo mo-
hiale de his eodem precorsus aperit ad centrum demissis: et in damna bonum per se summa hoc dicitur
cujus felos ipsum ediam infernum inficit et damna bonum supplicia gravora reddidit. Cora enim eia
sui excessus in Asia thodo casulisque adiacentibus frequenter terrendus editi sunt. duo pectus delicti
ni, qui adeo ingentes et horrendi fuerit et plura castella arces palaciaque ornata sunt. In sum quoque ma-
re elevatum supra decem pedes riparum limites exiit. et illis in ignem refluentis. ut pedes quod subleua-
tum est subleua Dei nunquam fluau suo ad equali ladem ducendum est. Tanta qui ppe suis exaltationis
copia atque velocitas intra terre cauetnae conclusa: et species terra in acules percussit. et repentina
caeda mare commouit. eoque ingens admirabilis thorum animi et incessit. Et quidem memorata digna
nec iam pridem ab thodo in sa que licet phisias principii Phoeas: qui ppriam tamen pntendere solent. Hunc
enim diem letum ducunt su petri ciues: ceteris que eterna beatitudine fruente. In telligunt qui ppe pnterice
sui inimicum acerrimum christianorumque persecutorem: iuuicis eius et trinis diciturorum abridum
hostem: merita penas luentem. In eoque diuinam illustriam relucere conspicientes: immenso afficiuntur
gaudio. quomodo enim iusti pro exceptione ppeium exultant: ita iniqui malorum damna non em non-
egre ferunt. hunc enim eterne otulanti conformet: quodque sapientie iustitiae que diuine placet ipsa non par-
uo afficit gaudio. Ergo illustrissime princeps et preclarissimi viri in ceteri ordinis hierosoli monum: quorum
signum notile cruce iuuicis redemptoris eius. Magister ducit et moderat ut usque potentis fame potellanti
terque viri consules et spectabilissimi ciues corporum mole liberi spiritus: perniciosissimi hostis inderit
jubilat. quod cum viuetes persequi malis afficere ad molestare nequius quanto magis ceteri homines
(sordidatus et ditiones pntentes) iam crudelis hostis morde: letari debent. quod cum spiritus abis arthas
capitale inexcusable odio persequutus est. praesid atque deuorauit. Hunc quidem alterum filiam
alterum marium: alterum Nerone: alterum dyocletianum: ymo huius crucis oron. At enim in corpe
ra seiciam exerceunt: huius est in animas desuid. or hum potusse non antiquius qui paulo ante
to conato in christi ad seiciat. arma crudelissima exercebat. etiam Catholicam persequat ad eccle-
siam. Porro nem cruciferorum milisum infestabat. hoc enim prestans quidem conficit: non suo arbitrio et
otulanti huius bonitate. Sed ex eius malicia atque seicia. Illud bonum elicit diuina sapientia coram fidei
et martij. Cuius christianos in fide perseverant. ad mahumedeam sectam respouentes: quos gladius cecidit: qui
modo martij laurea ornati a pno celestis inuunt ciues) reconferre poterunt. Non tam ea mente egit:
et bonum operaretur. Sed potius et crudelitatem exercebat: et christianos perdet. At huius quippe
quandoque dicere dum danda est operum ratio. Si sunt quod aliquando habui in derisum: cum
animas christiolarum quos persequutus est dignoscel eterna beatitudine fruente. Si enim sapient
issime princeps: ad prestantissimi domini celebresque viri quo me de tan la re: non quidem digna
verba proloquens tunc oculis totius orbis illustri hostis acceptum tanto plausu gaudioque persequi-
tur. cum orientis et occidentis dominandi libidine accensus persequutorem eueritum conficit.
potissime profecto id gaudio esse debet europa habitantibus: quam tanta strage
seiciamque sedauit volauit oppresit at deherpauit. In ea enim: regna dominatus
et potentatus occupauit et nuper Italiam orbis quidem umbiculum attigit: sedemque

in pedis calce posuisti urbe collocuisti. quod futurum erat. si non occubisset tyrannus. Quis enim
fidem venturum quicquam quidem Deus locis caliginis nec homini cognoscere valum est. Sed pro huma-
na cunctisura mali quicquam presagium caelesti. Dum enim quisque probat affectibus blandis. et
offequi suadet. respública deseruit. et tamquam noua contemnit. Vanu penderunt europe nobilissi-
mi omatissimi fortissimi ditissimi ac frequentissimi incole hostem iam pridem imminentem. quali-
bet viciorum viribus negotium commisit. sperans si propinquus ageret. se hostem facile propulsa-
turum. Nec aduerterunt vires acquirere eunus. et semper tenum successe potentiorum effici. atque
terrorem. aliens in ea persequi genti inuasi. quodcum humanum genus. silentio preteriret. Deus
(de supernis cuncta prospiciens et protrudens) conditioni humane compariens. acerbi sumum hos-
tem crudelissimum tyrannum seu solumque draconem occidi permisit. ne inuis hoc pessimum.
vltimum progrederetur. debilem itaque ac leuissimum exultantem europe prestansissimi incole. qui
capitalem in sperato periderunt hostem. quoque magna admodum oportunitas et occasio oblata
est. que peritura sunt. recuperandi. si modo unanimis fuerint. et igitur cuncti mortales. hostem
potentissimi ditissimi ac crudelissimi necem gradam suscipiant. quo tam prestans bonum a clem-
tissimo Deo concessum est. hostemque seu solumque periderunt. Huius quidem exultationis palma
thodice impunita delectat. qui annos octo et viginti (quo imperiali urbe magni constantini expug-
nata est) cum Turco orthodoxe fidei inimico viuisse crucis milidumque hierosolimonum signa-
culi hoste acerbo bellum gerentibus. nec urbes nec oppida nec infulas perdidit. nec subjugum
misi vestigal capiti. imposibile est. quamuis quatuor quidem validissimas classes et exercitus
ipso oppugnantes inimicus destinauerit. quibus semper occubuit prestans. et sed ignominiam
reperauit. Nuper quoque potentissimam acerriamque oppugnationem propulsa. cuius no presi-
dio gloriose victores euasit. In qua precellentissimus Magister et princeps noster. etrus Daubus
son. qui fecit machabeus. fortitudine ranson prudentia. saluo felici rerum successu. Auinilianus
metellus militari affluia. Hannibal victorie gloria. Iulius Cesar ablet ceteri potest. celeberrimus quidem
ashleus. et fidei fortissimus commilitio euasit. Ceterique ejus sacratissimi ordinis commilitio et at
Romani senatorij ordinis. fortissimus facinoribus illustrius ac incole iuues que de regia oppida ac
hibitis. prestans habentur. His itaque bellis aggressioni busque malis. trauulenti sumus hostis
cruce notus succubuit et omni cruciferrum semper cessit. Immensa clemencia. Insuperabilis Dei
sapientia. Iusticia Diuina. Cuius enim est tanto intellectus acumine. predictus. et iudicare possit.
Cuius mahumetis adhuc adolerecent rerum in ea perdidit. gloriosam celebremque decem imperialem con-
stantinopolim expugnavit. Imperiumque trapeciorum occupavit. regna potentissima urbes pre-
claras infulasque ad mundissima lora. suo subiecerit imperio. Ultimo quidem victorius humescens.
artem militarem calens pristinis triumphis auctus. potentissimusque effectus. ne dum thosiorum
claram quidem urbem. sed ne quidem huic ore ordinis cruce signatorum opidum. sue ordinis facere
potuerit. Non enim abque Dei alto iudicio profusa. et que sapientia. factum id ceteris. et illam pro-
fecto imperium tam vicia draconis finitimum ymmo continuum. inter tot bellorum incendia. illesem-
purum inuicidamque permansit. lumque urbes thosiorum urbem. pro constanti fama explo-
ratum habemus. Oppugnare his diebus dectei. et machinasque numero summas et impetuo-
sissimas fundi iustissis classemque et exercitum para. et trajecto traicio dosphors in bellini-
am transiuit. et in liciam lora plana et salubres conualles perla. et ubi
castra collocet. operiend menium thodie urbis per oppugnationem

ruinam. qua peracta. omni potentatu orbem inuadat. sic mente inflatus. timidus. hinc diciturque
 ignominia pristina repulse affectus. cum scythiam peragra ret. morsus stimulus repente. cum
 inuadit. quo grauiter prebit. successum prout nominato. thodum in hinc quidem. ut per exequat. animam eio
 mit. quo max in carate descendit. cum alter mahumete. suo ducte. plurimum supplicium parata est.
 apertissimus enim Deus. ut gloriam in dicitur. et crucis signa. in dicitur. ordine crucis ferunt. proberet
 ab eis potissime superari. qui redon. pte signo sunt. quos fide summe. eorum sum. fuis. permisis. procedenti
 quippe. contra thodum. cruce signatos. mahumeti. thurcomum regi. angelum obuiam. misit. Deus. qui
 signo. inuicem. crucis eundem die. qua eius. celebrata. quinto nonas. mayas. colitur. contriuit. occidit
 atque peremit. quem admodum enim magnus constantinus. in crucis signo. barbaros. fidei hostes. in dicitur.
 potissimum. ac deliuit. sic rhodij. crucis. in hoc signo. semper. de hoste. in dicitur. reportarunt. Et quem
 admodum. a crucis. sancti mercurij. resurgendi. ministeria. julianus. apostata. suffragus. palam. est. fide.
 crucis. persequitur. mahumetes. ab angelo. signo. crucis. fugas. necatus. est. Misabile. quidem. dicta. iocum.
 cum. tamen. auditu. qui. crucis. signum. insensum. habuit. ac. crucis. signo. peremit. est. Coque. ipse. die. quo. mathe
 na. thurcomus. in. turrim. sancti. nicolai. globum. taxum. hujus. vij. kalendas. videlicet. iunij. huius. nec. ex
 plerumque. nuntium. accepit. thodij. Quam. celebre. facinus. Quam. grande. miraculum. Quam. clarum.
 munus. a. deo. prestum. pusillus. principatus. pauci. cruce. signati. Tandem. hastis. collatione. denud. ac. in
 fusa. modica. conculsi. ignominia. thurcom. sedarunt. euoque. thurcom. exclaxerunt. et. in. dicitur. prebit. et. rabe. ple
 nus. ab. rhodis. propulsatus. ac. paulo. post. in. dicitur. dolore. affectus. excepit. et. ad. in. ferot. et. que. de. condent.
 deluina. pietas. deluina. magestas. deluina. clementia. hinc. laus. hinc. gloria. hinc. gratiarum. actio. de
 betur. Voluit. qui. ppe. altitudo. diuinarum. in. paucorum. crucis. ferorum. dominatu. miraculum. pte. gentis. he
 bre. demonstrare. ne. quis. pensaret. magnas. vires. et. preualent. comatus. ad. hanc. potentiam. se. buerendam.
 necessarios. esse. dummodo. faciant. homines. quos. in. eis. solum. est. Denum. in. Deum. spem. reponeret. maxime. re
 luctate. in. hostes. ruant. a. perle. quidem. videmus. si. ingrat. Deo. non. sumus. diuinam. sapientiam. senom. tante.
 tyramidi. imposuisse. flagellum. que. ad. non. nullorum. supplicium. paratum. frequenter. sed. qui. parentum.
 suorum. quo. delictorum. reatu. flagellandi. verant. penas. temporaliter. ducere. Tade. quidem. nostra. illa. eundem.
 occasio. est. qua. per. dicitur. gratiam. multiplicata. regna. in. fusa. que. recuperate. et. hinc. catholice. veneratione.
 post. gens. christiana. In. dicitur. profecto. mahumete. hostis. iniquos. m. hinc. dicitur. qui. vna. epistola. ad. lue
 ginta. milia. civium. thomanorum. in. asia. dicitur. dicitur. euor. juliano. apostata. qui. felix. orthodoxa. hinc.
 sue. ditionis. irrefragabiliter. patebat. Nec. erat. qui. suo. auerel. con. dicitur. dicitur. qui. alibet. faceret.
 ad. hanc. dicitur. capite. prebitur. Et. quidem. ad. dicitur. obedientia. repente. perijt. publicum. orarium. in. uasum.
 in. dicitur. hinc. dicitur. comilitones. veterani. firmis. que. negotiatorum. et. hebreorum. fortuna. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur.
 in. dicitur. quidem. primarium. dicitur. quique. major. est. ac. potestatis. in. minoris. hinc. dicitur. in. se. exerceret.
 catholiam. Nulla. profecto. obedientia. nulla. ratio. nulla. negotiatio. nulla. politica. nulla. equitas. in. asia.
 in. dicitur. grecia. et. ceteris. eius. tyranni. prouincijs. Turbata. sunt. omnia. duo. quidem. germani. de
 cui. mag. occupare. Constantinopoli. contendunt. vnus. est. in. asia. orientaliu. in
 fillus. et. per. farum. viribus. ad. hanc. Alter. fauore. comilitonum. ad. id. an. hanc.
 dicitur. hanc. voluntates. atque. arbitria. hinc. pedunt. hi. illi. illum. affectand.
 dicitur. dicitur. Reliquis. quoque. nepotes. quinque. qui. occupandas. dicitur. dicitur. dicitur.

Maximo
 dicitur
 in dicitur
 catholiam
 in dicitur
 cui mag
 nus et pu
 fillus

aspirant hereditatis pericunculam, qui sine affectu in suam potestatem rediret. Frej et qui apom
 lunt, sub iugo tyrannidis degent. Deum impiorum, apianorum inter prestantur, si casu viderint et heredes,
 et ceruices in thurcos erigunt, profanoque erunt tam suum imperium respicientibus. Quam facile est inco
 dium in fomite latitante contingere. Quam paruis viribus, qui potestatem illam inuenerunt de nauoque sus
 citatum (antequam inuicem sumeret) obstruere. Quam leue est inca periculum, cuiusque vinculum ad prin
 cipatum anhelantem subuertere, qui si radices firmaverit, timendum est ne potestatis, maiusque latet deus
 quam patrum preceps incendium. Si enim priusquam inter acquisitus sit, (dico nuper euectus) ei cetero
 arma obiciant, profecto exstant in populo inuictaque grecia ac tota natione de periculis non sperent, quod num
 stragiam gentem mouere debet. Quisquam quidem imperium hanc difficultat occupatur. Dum enim prin
 cipet in diuersa parte fundunt, facile quidem oppugnatore succumbunt. Non enim oblata occasio con
 temnenda: parandum est tempore quod oportunitatem attulit. Si enim exercitus terrestris ex hungaria app
 paruerit, si classem in pelago helesponto et propinqua nauigantibus in signa inuictae crucis pre se ferens
 ostentantque: quamobrem orationes ad huc populi fidei viribus allidentur. Resplendet in eis europe
 cruce signatis milites incolasque latinos: qui sciunt profanisque expeditionem facile comparare. Quam
 modo delirat. Non enim deest quippiam, nisi animatum omni consensu quem futurum hanc dubio spera
 mus. Christiani quidem sunt, zelo fidei glorieque cupidine accensi: pro fortium virorum preclarissimorum
 quidem vestigia (quos antiquitas) obclara facinora tantis precibus precibus) pro sua si atque moueri.
 Hic velim Magnam constantinum, qui signo crucis vincere soluit. Hic velim theodosius: qui amore
 fidei comoti hostes prostrabant. Hic velim heraclius, qui crucis lignum de iocacione humeris de portauit.
 Hic velim alio fidei athleta karolus magnus, qui belanos pro fide pugnavit et tam gloriosam adoptauit et
 victoriam. Hic velim fidei fortissimus pugnatore theopropus de bullono, qui veniens patrimonio inuictaque con
 fu effuso cum immenso exercitu a siam expugnauit et sepulchrum Domini nostri ihesu xpi cetero
 fecit apianorum. Suscipiatur eorum aliquis, aut eorum aliquis per similes euadat, qui in fidei firmos fomi
 les et euacuos diacones ceterosque comprimat et condemat, qui clarissimo quidem faceret: premium eternum
 famamque celebrissimam perpetuo consequetur. Uniuersaque possident, eius laudes predicabit. Aucto
 enim optatum quid melius et quid laudius, quam pro fide pugnat, in qua si quid incubuerit, mar
 tiri corona promissus, autaque populari, quam multi gentiles appetuerunt (pro qua etiam) sola
 motem oppellere non dubitauerunt, cum clari redderentur. In portalem Deum de iocacione sumum, que sup
 pliciter extremum: in quem piam suscipiatur illuminareque dignetur, qui perniciosam fidei firmam, que
 atque monstrosam et humanorum familiam (cui quo tot serpentes venena et persequentes inuictus)
 prostrat et destruat pro fusque delectat, et flagitiosissima familia ceterosque aucta secula inuicemus,
 atque xpi occilla per inuictam Asiam videri mereamur. Laudeamus. Itaque omnes
 in Domino diem festum celebrantes Domini nostri ihesu xpi, qui beate marie virginis eius genit
 riciis, ac sancti iohannis, babilise precatoris (origenis cruciferorum patrum) intercessione, sue qui
 dem potestatis ac victorie signo inuicta cruce fidei firmum serpentem continuit. Audeas in pri
 mis dare thonus: ideo hic filius amantissimus. Celestis in sula solis suauissima: are, pla
 terima et libera tyrannice, que signo crucis redimenda, hostis victoria ac necis gloria
 conspicitur ornata.

figura:
 Zylimus deum nonnullis thurcis equitans.

Guillelmi Caornsin: Galli: Belge Duacj: Rhodionum vicecan cellarij:
de casu Regis Tyrzymij: Commentarum incipit

Non invidendum fore crederem: Regis Tyrzymij (Mahumetis Thurocorum tyranni nati)
casum litterario ordini mandare. Res est que pro memoria digna: et que Christianam gentem
mouere et deuotam mentes erigere, aegregia obsequia facienda debet et que rei publice Christi-
anorum: non modice conuincat. At enim quidem distiduum Cuius distordia et pulorum que
bella: precatas sepuit orbis regna et imperia maxima subuertunt. Exemplorum plena est re-
luctas: nec enim presens elat hac labe caruit. Sen sit olim hoc pessimum vulnus: Althororum
urbis sapientissima: Nec aliter cecidit Romanorum: red publica: donec patres multus clamoribus
se se conficiunt. Constantinopolis quoque imperium etate nostra germanorum distidia inuenit: est huc
crum tyrannis ceruicem submisit. Nemo est certe qui nesciat: quare ad in red distordia inuoluitur
qua imbuta: et affecta queque haud dubio laborant ruunt atque occidunt. Que cum ita sint affir-
mate ausim: per oblatam quidem tempestate nostram fraternali distidia occasionem. Torperem quem
que ac somnolentum cacat huius: et strictis gladiis Christiani in fidei hostes animum rigilem con-
gerant. Quos profecto bisancij carduum grece clades: regnum euerfio salcedis eu boce biscepfo
goruntique expugnatio: Thurocorum regis reponenda mors non mouit. Hoc nationum tyranni distor-
dia: et stropiunouli ad rhodios conuicium: ac vindicandum vulnus impellere suadere ac in-
cucere non immerito debet. Rem igitur que audieret afficiat leticia: et ad spem preclara die-
bus nostris audendi erigat: narraturus paulo altius reperet: ab genibus nephancorum tiron-
calorum morte ornat. Vnde summa iniliium: vnde distidia causa videtur.

figura:
Bagyafit et Tyzymi fratres nati Thuro-
rum cum nonnullis Thurois pugnantes.

7
1
2
3
4
5
6
7

Bagyazid Tyzimy Regem contrarie factionis

Mahumedes Shurcorum princeps: orbi et quinquaginta annos natus. Quamquam triginta impa-
rasse annos: quo tempore orbem regna ditiones potentissimam subegit. Offensa rhororum armis: tenet
animo ignominia affectu confirmatus: nisi repente excessisset. His enim liberos superfluos reliquit duos.
Bagyazid et Tyzimy Reges. Qui et ex ephebis excessere: innotuit patre provincie prefecti loco adiuvari:
quidem ducunt vitam nec impensio implicite: nec publicis quibus intente privata provincia dum vive-
ret patet et terque contentus fuit. Vastum patris fraternali inopia formidantibus non plus quam semel
se se conspexere: multaque visi sunt fratres amplexibus. Vir qui prope barbarus va pro conjet-
ta ingenio sermansum didicimus: quod barbaras gentes (et peculiare generum) in principatus
assumptione plerumque afficit. Bagyazid quem yloris rorazid quos fulgur latine sonat major
quidem natus in paphlagonia: ad eunti maris littora torpuit. Avaria na poli motu: in clematid
viam. Tyzimy qui amot in tot prestatur: yconie ranti que quidem orbi leionie spem habuit: modo uenat
loni: modo thermis: modo fluuiat: aque in metronibus exercendis: modo comestrationibus in tendens: unum
nihilque la sciuit: cum agit lubricam: danti eudem rependit excessu passim vulgato: loco se fe-
reptim et terque maui. Arbitratur: qui consilia inopolim prior vendit et impenali: felle: ac regia gaze
potesturum. Apud Gnsland inopolim fideis tempus: comilitonum factio bina nascitur: Bagyazid quicquam
tyzimy alii in regem accerunt vocant potesturum. Dum basianum in matumque fluia ac fidelitum in
yepin variis stantur factiones: paterna craxi portis proce patuit. Audiant quidem regis orientis
se se persequantur gladius: et ac basid mud occidit. In dextra Achmal basia yornti ea pugna tot artem
militatem callens: magno animo int manuque promptus: mentem ac clariora voluens: con tempta pre-
ca Bagyazidicam factionem sequitur. Et qui prope callico prelus ingenio adfectiones orbi secan-
tas et turbulendum rorum statum pacandum auidat: itarum minarumque plenus in propatulo con-
stulidus: valida Bagyazidurum manu succinctus: munus ex Bagyazid liberis (nam ei plures sunt
nati) octauum et decimum agendum annum: ignobili vulgo offendans et proferens patrem tepem ap-
pellat. Regis tribunali ad lectorem locat: donec venerit genitor qui dyacemalid gubernacula
teneat. Dum hec aguntur: basianorumque mentes (et rorum) turbulente statu contingit plide
ancieque pendens Bagyazid pot euarium mare paucis horemibus ad hoc parat velut: conslan-
tinopolim appulit: et cum ingenti Bagyazidurum plausu ecce plus. Rex et Imperator conselu-
datur. Regique gaze potesturum. Tyzimy et deos attionit: hupia et paucis flent: ac dolorem dissi-
mulans conceptum roribus festum quidem gladium formidantibus. Rex vero Tyzimy cui per liao-
niam bithiniam que terre esse facientium idet est paululum morat: affectu suspensus prin-
cipali. Allectus tamen sue factionis Garsellino horbatu spe potesturum regni: prius iam redorem quidem
Regiam erecto animo ire pergit: exercituque petato: germanum in certamen vocat. Coniectus
enim nouum fratris firmatum esse imperium: ac imbecillis animos in aduersam pat-
tem mouere facile potest. Dum germanos turbulente fatigas peritio: alius Bagyazid
filius quadros et decem annos natus fugam animo destinat. Et est eleganti forma: pulch-
erum: potesturum fort etas) morum grauitas et ingenium ornata: cariam quoque belliciam auro
mahumede aura reflecte et herca basianum con filio functus tegebat. Et met enim patra-
um regnum affectantem Tyzimy ratioc exercitu suar inclum iamiam sibi imminente

ne per insidias aut si interceptum occidas. De certe mortalium genus: comestice sanguini. Cum de re-
 no condonatus pariter ne fat. Monte proponit adolefend: pernicitudo equis ad fugam destitatis: Tho-
 rionum opium (quo sancto petro apostolo dicatum est et in halicarnaso qui carie portio est solum) pete-
 re. Poronum que fieri sese crederet. Magister autem solertia predictus adolefenduli fugam in mente
 coniectans: ocellinas regium accipere natam. Sed cum animo dubitans est Regulus et Helias: quo
 parte terrestris idet quod ad opium sancti petri eundem erat huius ageret: ne forte in zyrymisti-
 ce factionis incidere manus. Onetaria nauis carie littora appulit: apud que Venellus princeps
 tremedunus degebat. Parto vectigali: sine accepta: nauis conscendit: et in calipolim migrat: fama
 est non obscura: hac via discrimen vitasce. Auicam autumant in prouincia Delicis: sequit ad
 fugam si forte huiusmodi paratit: et cum parinis rebus desperatis protus aspectus: et hancum
 terrestris agendit et quam huiusmodi petijse. Huiusmodi tempus zyrymij cum exercitu procedendit pro-
 fecti huiusmodi: a quibusdum auri pondus seu amore seu timore. Quos potius viderim: exloquet. Sagja-
 ris summa rerum cum vigilantia inderit: ne asia imperi hanc condemnera portio huiusmodi paratit.
 Achmad basha consilio possendit principis exercitum in asiam per propontidem traicendit: zyrymij
 copias videri opponit. Res huiusmodi qui prodest ad robustior huiusmodi asiatico exercitu: nam europe
 incoler et animo auacior et corpore validior et ad subeundo pericula putantur. Asiatici enim
 molles et imbecilli animo semper habili sunt: quamuis pauicillum huiusmodi eos disjungat.
 Dicit etiam Achmad huiusmodi militaris pericia magnanimidad et fortitudo: terron suis.

Figura:
 Zyrymus equitans cum quibusdam
 Turcis more fugientis.

7
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7

Rege Tyrzimy Iherusalem ire pergit

Tyrzimy itaque hunc senhend in eum apparatus, sed non falsis floens inibus et armatum
industria a prorsus dependens: prope petagata minori Asia quateringenta factionis Tyrzimy
militice fidelibus comitalibus Syriam intrans Iherosolimam ire pergit. ubi salomonis tem-
plum (quod mahumeti magnopere colunt) reuulsi illis supplex in hunc orat moeum.

Oratio Tyrzimy ad Deum

Deus: cui nuda sunt omnia vides germani prauis Iherosolimam: que me (quem admodum fortunis
prostrauit) vna priuare molitur: quum esset iniurias reuisci. Inuisus certe arma sumpsi: re-
gie athenis portionem pro iure petii. qua frustratus: profugus factus sum innocenti sup-
plicis causam huc agnere: nec sinas fratrem sanguinolentam manum in germanum
exercere non sed precor ejus imperium diuturnum: quod tanta crudelitate parum est

Tyrzimy ad Egipti Regem profugit

Oratione pet acta: inde Arabiae deserta transiens magnis itineribus Carras ad florentiam
Egiptionum opes accedit. Soltanus Egipti Rex: profugi aduentu nunciato preclaram mittit
regie aule viros: qui ceptum iuuonem pro egiptionum more acciperent et ad suum ducerent tribu-
nal. ubi sese reges conspexerunt. ceteris barbarum more data. Rege Tyrzimy: his verbis carta-
rum Soltanum alloquitur.

figura:
Tyrzimus alloquens Soltanum Regem
Babilonis et Egipti.

Luzymij Polcanum alloquitur

Menon laedet Mahumetees legio cultor: acerrime a quo originem duxerim: quoru casu huc adue-
nerim: et ius quo in paterno regno: ceptaque gaza foueo abunde dignoscid: huc igitur
benignas aures: ne prolationi fermori ostendat: potuit repelere in antro non est: de con-
fugi. Regem legio nostre severissimum: qui facta sempla salamonis (quod dei est) et lamectam
(quod legislatoris nostri dicendum) haud temere p'p'osides: et arbiter inter germanas confederatas
de pronunciarum finibus: ac Regia gaza) diiudice. Ceteris quidem post habitis acce: profugus
veni: qui afflictis rebus consuecet. Hec enim de testate facti possum: fratris nepharyum atru
citatem: qui mahumetees legio profelo religionem: iure gentium contemp'ui habito: pecum pa-
terno studioque regno spoliatum: sed nequidem in ejus portuunculam me recepit. Atque
in suam possessionem redacto: ceca cupiditate: fratrum sanguinem: f'idis ludo non mortalia
perdora cogit: auri facta fames. Avaricia certe et dominandi: D'itidine alleclit: queque aq
greci) enormia frater non formidat. Ne sinas potens: sume rex: regios natos mahumetees
legio cultores: de imperio disc'optare: nec minus deede mahumeteorum sanguinem: furi et
in nostri legislatoris indignitatem: gladius: f'idis mahumeteum confici nomen: Ne (qui de
petendum est) nostro quidem disidio: Christiani (qui nobis semper in fensi sunt) in nos nullam
conuertant arma et oblatas rerum occasione: quod patrum memoria partim est: f'idis reddidit.
Denique tuas penetrans ditionem: dum enim principes disidentes: et contrarias in factiones
populus fertur: appugnatori facile cecidit. Tueri non post ponat: quos colit: f'idis ma-
humeteis decori consule. Hec causa: non solum ot humanitatem) familiam) respicit (que in orien-
te: prestantissima et p'ridius formidolosa habetur) venum vniuersos mahumeteos) f'idis nam
si ot humanitatem) per disidium) ruunt: graue quidem) vulnus ceteris) iminet. Auertit fratris
f'idis). Auertit germani crudelitatem). Auertit sanguinis) atrocitatem). Cui ceca mente) duc-
tus mahumeteorum) rom publicam) subuertere) p'nat. In dolo) priuate) calamitate: f'idis in-
fessior est) offensa legislatoris) et mahumeteorum) discrimen) pertimesco) quod fore) coniecto: et Bagy-
azid) sup'io) ut in genio) non prospicit) f'idis) igitur) fortissime) rex. Si non) meam) si non) tu-
lam): at publicam) causam) necesse est) ne eam) deserens: vel irreligiosus) vel parum) sapiens
videaris) qui prophetam) negligis) nostrum): et vulnus) non) nocet) p'f'idis) eminare) Damoclen-
di) finem) fecit) fel: equipiorum) rex) f'idis).

Polcani responsio

Idem nobis nota est sui generis) sublimitas: nec ignoramus) profugi) casum) fratris) quoque
seu) crudelitas) nos non) laedet) In dolo) tue) calamitate) germanique) damno) impudentiam): qui
sanguinis) profelo) affectu: excorrem) iram) te compellit) agere. Magna) fit) animo) conuenit: deest
enim) regio) sanguine) natum) constantem) esse: scelerata) profelo) fratris) iura) humana) pariter) et
diuina) peruersentis: vltorem) Deum) sentient. Equo) animo) feras) oportet: que) fortune) f'idis) cui
omnia) parent) attulit. Sed) enim) ipsa) rerum) imperatrix) quem) oprimis) cum) vult) extollere: ma-
tareque) vices) non) ignorat. Cui) de) publico) discrimine) mahumeteorum) d'ase) at) legio) violacione
p'f'idis: vera) p'edicatio) obnoxi) quidem) sumus: vel) publice) vtilitati) consulamus) et) religioni) faue-
amus: nec) tam) facile) est) v'p'f'idis) christianam) gentem) mahumeteos) subigere) f'idis) quidem)

facinus est. et facilius dictu quam factu. Laudamus tamen et zelum et prudentiam qui futura
precoquunt. tamen per delectationem rem publicam subverti. Per illud est ubi pars utraque virtutis
munita. diu sibi sese nullius armis conficiunt. Ad ubi altera quandoque succumbit. victor rerum
potestatem imperium fouet. nec enim id dicimus. et arbitri partes recusamus. non deest pro virili parte
deimplere. quo inter nobilissimos fratres perpetuum feralis fœdus. Hoc hic dicitur. sermonem
silentio rupit. colloquio finito exsternis tyrimyzao parasas domos solenni pompa ducitur
et alimenta prebentur affatim.

Figura:
Sybymi equitans cum non nullis
thuris.

Zyzymy Lamecham proficiscitur

Es apud cartas degens Lamecham mahumetis eodem visendi prophetam quem et hinc adorandi
iuuenis animum cupido incessit. Placuit enim voluptati ottemperans peregrinatum et ne-
goratorum (qui Lamecham seu cultus seu mercimoniorum gratia accedunt) seditionis
vicem elegerit. Desinat dum regis iuuenis idet peragit. Templum pseudo prophete reuifit.
Uti suppleo ad suum prophetam precedi iunctis in hec verba.

Figura:

*Zyzymy prostratus ante pseudoprophetam
Chalametem apud
Lamecham.*

Oratio Zyrymij ad Mahumetem

Ne feras mahumete legi auctor: per gratia ignaviam seuitiam ad immani dudem cultores suos: pinguis
lenia manu peire. Dum enim fadernum videt: caput mahumete cecidit: hemuribus in auctoribus ducit: rapax
tal: paternam ditione me spoliat. Negat vel aucti paternique imperii potestatem: imperium: egerit: egerit
filiis: regis apparatus: et hincque fratris avaricia me dedit in hanc quoque profugit in saniam: hanc
mingari non formidet. Quocirca hic cain: fuit qui prope Herone qui neum fortuna: namque hanc appe
tit: sed legis tue cultum perverit: nostra namque disciplina: cultus inderimundit hui: quibus sublati:
qui te colat nomen eius: Christianumque nomen (legi infensum) in tuos cultores: in te exercebit. Sed me coal
tum atna sumptibus: tua inderit ius: caeteris caulis profugique hulari: et si non mea culpa: ad hanc
legis (quam pro cultu feruans fuit tua sanctitas) supplex oro huc: per regnum: cultus magis ratio
ne quam priuata causa impulsus veni: meum est precor ad te fundere: ne per nostrum dybe
dium mahumete legi discrimen contingat. tuum profecto est: decernere quod iubet. Cultus
per acta: caritas in colimus teuerit.

Zyrymij et Bagyarid foedus inire contempnunt.

Interca) egi potiorum: rex tendat: si fructum red componere possit. At neulet quidem passionis lime
tes intrat: nec animi furtive pleni conciniam recipiunt. Sic sed ut qui sanguine vincuntur: si quando
dispendi: ipsa certe sanguinis via: siluio insplendentes reddi: animos: adeo: et mulius odium: et
aliter contem: pui reddat: et quanto arclio: et natura: deuinat: tanto vehemens animi
quidem prouidit: disjungit contrariorum: namque: quies: sunt effectus. et quos carnis: communitio: hinc
lud: animorum: peruersitas: infensissimos reddi. Res hinc: utriusque: rem armis: confici. Bagyarid: et
pat: fuit rerum: potest: hanc: extrem: profugum: ac caeterum: hanc: Zyrymij: germani: ignauam: volen
tiam: imbecillitatemque: spernit: cupitque: singulari: certamine: pugnam: hinc: et: utroque: animo: cupiens
Cum se militum: copia: imparum: conspicit: hanc: ad: duellum: certamen: (per: hanc: hanc) vocat: quo
vel: conmento: dispendi: allicia: milites: qui: mutua: cede: se: se: interim: non: cupiunt: hanc: quippe
est: qui: non: velit: principum: singulari: discrimine: bella: terminari: periculum: quoque: allic
us: quisque: suo: preponit: hanc: enim: est: qui: secus: perdit

Rex Cilicie in Asiam transit.

Dum hic eset rerum status: Cilicie rex: paternam: ditionem: repellens: exercitum: colligit: a
mese: polamiam: que: mouens: in: minorem: Asiam: quam: etiam: nostra: hanc: vocat
despondit: et: Ciliciam: a: Mahumete: parte: subactam: hanc: ditionem: faciat: ... et: enim:
Zyrymij: regem: litteris: et: nunciis: sollicitat: et: in: pugnam: contra: germanum: despondat.
Majora: quidem: pollicitus: quam: audeat: ... sperat: enim: se: regi: iuuenit: fauore: et: ubi
feri: compedem: Cuiusdam: quoque: prestantes: viri: qui: Bagyarid: suberant: Zyrymij
et: quanto: hinc: hanc: hortantur: morentque: facile: quidem: fuit: per suo: persuadere:

figura:
Zyrymij et Cilicie Rex pedestres colloquentes.

Lex Tyrizmy regi Cilicie se iungit

Hic molus a chorale lionibus Tyrizmy stultus in germanum arma conuoluit. Conceptum regni potuendi spem si contra fratrem proceat eorum. Pharaon egiptiorum rex: regum iuuenem munusculis profequitur. Rex Tyrizmy aliena ~~adlocutus~~ in cor saque prolicia hinc munusculis. Una peragata ystimum minoris a se inbrant. Cilicie regi iungitur: multoque amplexibus sese consalutant.

Regis Cilicie verba ad Tyrizmy

Provenisti tandem imperator Tyrizmy iungit Cilicie rex spes unica: quem et principem et dignum imperatorem orbis atque ceteris. singularique affectu prosequor dormani tui tyranni malignitas patens regno: non fecit me quam te spoliate conatut. Tu magnanimo princeps injuriam vindica: non formico vel pro servanda libertate morsem oppedere. Et tyrannidum iugum: ab inuasiis cunctibus excucialut. Indignos profecto quis cilicia ablata capilli inhoratut meo. De molestissimum est te cesareum uluonem et humanidom consilio ingenioque predictum. tanto principata spoliatum cernere: potiusque vices tuas quam meas de flo. modo acipis facis quod tuum est. mecum bene actum esse non ambigo. Audaci itaque animo aggredi non formico fratrem tyranum seu ipsum tollit iuris violatorem: non de ego quidem pro virili parte sed te ad ostensio: fortunat: et sanguinem expendant. Rex autem dictis magis quam factis clatus hoc factis filit. cui in hanc sententiam respondet Tyrizmy.

Responsio Tyrizmy

Grata est mihi tua in me obsequentia rex firmissime. nec falleris. victor enim euadens: necum paternis latet vendicibus verum non indigno te proficiam regno. Deus modo fortuna conatut: et ceptis faueat. hunc enim tyrannum: ad interitum usque persequat. et si cepit abundes iure tam non preualemus: cui solus Deus fauere petimus quod nostrum est. In hac tua ne phandus quod suum non est. Et tam stonui quam facandi excelsis reges: regna profecto non perdisponit. ad viribus impatis et armorum non factis exopti: facile vincuntur.

Tyrizmy et Cilicie Rex prope Laranda castra locant: contra quos stut

cus cum cepit proceat. simulatque a iudore Bagjazil et achmal basia oriuntur. Una itaque procedentes planis locis. hanc procul a laranda et yonica castramet facti sunt. Achmal basia (jam hyemi secut fa) pro Bagjazil arma exercent: castra yoniam respiciunt locant illi thibet nat. Bagjazil victor ac princeps: ea carnis habid disceptu nunciato. et (que in eum mathe nan huc) cognouit potendatum omnem relicta europae: in fratrem conuertit. ac duas prope tentos exercitus comparat. Alteri achmal basiam proficit: ipse in asiam ex europa tria cians. alterum exercitum in prusium agris alit. operiens quid emuli moliantur arte quoque sunt per id tempus inter Bagjazil et achmal simulat. Suspectus namque basia: de perfugio ad Tyrizmy habetur. Turcorum Rex suspiciones disformulat: viros et pecuniam be fie subministrat quibus exercitum alere possit. vulgatumque est. basiam ad Tyrizmy desce ipse: et literis pacis se ad fratrem quanto potest apparetu daritetur. Nec paua putare Bagjazil

subactum iri: nam dubio basia tota vultu animi. dum fratres moribus haud parum distat: de imperio
sentescentis cospicit. et uti visis admodum regnum filium consensurum. De privata rem magis quam
alienam curans ei ad se habet. qui sibi ipse fore visus est. maluit quippe ignavum quam furiosum
vitem suadere. Et cuius vultu enispectet. et ita cunctis principis furoribus videtur. expertus quidem est
vultu inplendiam et quod prestantes vultu accandescunt in se metum non ignorat. Morem igitur thurco
rum rex casta. et basia coniungatur. quodam arbitratu et simultatem certam basiam ab eo
comprehensum iri. Nec aliam ob causam cum exercitu progressum esse. At longe alia mente regi
sunt. Et cunctis enim statum aduentate asiaticorumque fallaces in constanterque animos formi
dant. cum regio apparatus obuiam procedit paternam quidem gazam quam auaricia congebit.
tunc prodigalitate fudit. Nec plerumque contingit thurum quos auari in facili ter cumulant. pro
cipi timere faciunt. Paquayis enim quos in hunc nequid a patriciorum animos. auro sibi concii
liat. Barbarum genus: aurum multos annos conditum sua rapacitate appetit vises subministrat
hunc collunt hunc offerunt. hunc Regem salubant qui aureos prebet numos. Paquayis itaque
et basia casta iungunt. fama est militum pene comilia affuisse. Tyrimy autem et liliac Reges.
velut iam germani copiarum apparatus cognito. Nec militum numero. nec viribus nec opibus parat.
loco cessere. paulo antequam thurcorum rex aduentat socii fratrem exercitus contra basiam proce
ferat. qui fugam simulat. Et Tyrimy ac alios interiora trahent. commento fallat. copiasque ad in fi
dies dissipat. conclusum opprimat. a perfuga Tyrimy recedat. dolos vult. nec desinit in plerumque
comerant. quod socius fraudes percutiunt. germanorum frequentes intercedunt legationes.
et sic pro se iudicio pacis leges carentur. Et simulabile in iudicio perfugia et dolo plena sunt que
vacantur. Pollicetur Paquayis. comilia nummum auri et suppellectilem regio apparatus dignam.
questo virginesque mancipia. quotannis fratri se daturum pacta conditione. si extra regni fines
vegat. Alloquitur cunctanos germanum salutare monuit. Tyrimy autem fratri pollicetur se iudicium.
qui ditionis iure cuius portionem velit frustratum se videt. tyrannidem Paquayis accusat comilito
rum animos inderim molire thurco. thurco namque in regios naves graniorum affectu alluciantur. et
feruntque et colunt supra modum principem suum. nec audent regnum sanguinem persequi nisi regia
domo natus in propinquum impetum faciat verbis teritur compuit. et occupatis adit. Tyrimy
et liliac Reges comprehendat dolos facientes viribus diffusi. montis lauri jugo qui orientem et
quod per ciliciam porrigitur confluunt. et hinc natura quoad profunde sese hinc tendit. euentumque
vorum operiuntur. Et utroque alia et alia ratione. sue salutis consulete destinat.

Tyrimy ad Phosios confugere animo destinat

Nec quippe Tyrimy fratris conspectum respiciat. et crudele sanguinolentaque manus
midans. ac Phosios confugere statuit. nulla quidem mente agitant. vnicum tandem in men
tem venit remedium. Et Phosios adeat. Puncto itaque concilio. his verbis liliac Regem et mili
tes alloquitur

Tyrimy alloquitur liliac Regem et comilitones

Graves est Rex amarissime comilitonesque mei contra fortunam. que rebus plurimum
imperat ornari. Et prout quoque semper est habitum. tempus ferre aduersus cedere

secundisque feruere se rebis nec in pectore Dignamine salutem exponere Deum electum. Et hoc est fratris
suicidam (qui meam machinam hunc) quandoque vindicet. In pectore mihi causa est. si non reg-
num saltem eius possessionem haud indignam repecte. Nec debuit germanus omnino paleris Dithoni-
bus me spoliate vindicem tantis sceleris Deum inuoco. decreui presentium rerum statim cedere: et
fratris ceceam cupiditatem ac suam mentis sapientiam fugere. Quorum quidem magistram
praetaxi bimam magnamque principem adire in animis est. qui praesentia consilio ac felici rerum
suorum praedictis. in am a peries. gressus diriget. rebique afflictis. prouidet. et consulet. Nec enim
rebetur cruce signata adire. qui licet legi nosse sint in pectore. ob humanitatem tamen simus
non in pectore. sed cum lamquam genitricis animos injuriarum oblatos. huore prosequi non spes-
nent. Cuius ma humectorem manu adipsi nequeo. Christianorum viribus assequendum spero
et quam sic sibi vult. et principum nostrorum. ignavia facere me compellit. qui fratris tyranni-
dem. quandoque ex periantur. Deum precor. cum ipsam orientem redundere. floxi penderunt. potuit.
quidem semper malorum oriente facile extingui. qui si adoleuerit ceterorum regias inflammabit. bono
animo fides. rex atque comitones. Basilie rerum origini discedere. cedere. et vos ad prosperis seruate.
Nec enim memini se. quareoque iuuabil. vestre quidem fidei non erimus immemores. quere
rebi perpetuo deuinxi. Loquente rege. Tyrumy. qui aderant vix vnus comperitur qui
lacrimas singultus ac euulsiōnes continet. in oculis profecto regis adolebantis calamitas. qui
amplissima domo natus. regio nuper ornata pollens. iam in perato eo deiecit. sed et paulo
ante regnum solium. vix confidens calens profugus. oculis parit cultus gentes vel infestis
in pectore. per maris fluctus seuisimam nature partem adire in pectore regit.
Anaxipis vix. se continent omnes. et vultus iterum. et bono filio animo cum deo nati sunt deus.
spem quantulum sibi ac vix bene consultum vix. cum firmo dicens. Tyrumy. seisset. acclama-
uere canoti. Hostilissime rex omnia spes nostra et filia. fustumque tuum ad rhodios
fortissimos belliciososque athletas. Confugium. immortale precamur. vix. dolo. hunc
responder. Sunt Allice rex ac optimus quisque mente agitat. qua na vixam vultus. videri
namque hostem iam iam imminentem. cui impares censerunt. quare aut parendum tyranno.
aut bello succumbendum est. pressus igitur se se victori dedit. et vix in dubio magis quam
armorum furori se obtete. in quo mors haud incerta futura est. fuge namque nec victorie
cabatur spes ulla. gladio percurandum erat. et de uisionem sub missa ceruice compotend. vixam
se posse consequi sperant. Tyrumy Rex legatos mittit Rhodum.

Mittit itaque Rex Tyrumy Rhodum legatos. ad quos prius literas dederat. Sed nunt-
cium terrestris iter agentem. regis Bagabitis milites intercipiunt. Legati Allice littori-
bus Rhodam horrentum casu reperitam confidunt. Rhodumque nauigant. In creca nauigium
apud ea littora stationem habent. Tyrumy conuicit. et si casus excegerit. repente eo confecta
saluti quo quo nodo consulat. Legati vbi Rhodum appulerunt. in fou equidem magis
hunc vbi Daubusson senatu coactis in hanc loquuntur sententiam.

figura:
Muyider Eub. biniuivis prioribus; et ante eum or-
thos more tharcorum induti.

Oratio legatorum in senatu Rhodiorum

Excellentissime princeps et Magister. Celestissimi que Reges. Nobilissimi Adolepentes ac sublimi loco natus Tyrannus Rex. althumamides Maximus regis nepos. splendidissimi Imperatoris filius ac potentissimi tyranni germanus. P. aduersus rebus ad tempus cedentibus. ad se sapientissimum principem et nobilissimum magistrum. usque fortissimas athletas confugere. quorum prudentia consilio atque opere rebus afflictis mediis prospici. quam prope mittendam classem esse velis. que ipsum excipiens. et eum deuectus. eodemque publicam imploret. qua subus in restam obidionem pateat aditus. hoc loco referre non libet. que vestra. quidem prestantissimi animos persuadeant. et regnum adolecentem. non reiciatis. Nobiles viri esse. et multa predicti prudentia satis super que intelligitis. quanti ponderis existant postulata et quos vel quales fructus inde excipi poterint. Et timemus enim vos preclarissimas viros armis asuetos. res magis quam verba impellere. quare prolixiori sermone suauissimas aures non obtundemus. Preclarissimum regis natum ad vos accedentem (sicut profugum) ne flocci pendatis. Indecorum enim est. a fillum regi claudere. quod vel homonajis et pusilla sompet patuit. Celebre quidem est vestrum (apud ceteras nationes) nomen quod et causas montes transeuntis et undos penetrauit. qui armis vim repellere non igno- rat. et pro fugo fouere a filo subigine non sapienter generosus vestet animus. Certe re in senatu recitare. idem postulare.

Senatus Consultum

Legatis curia ecclesiis. Magister partes quoque de se consulant et multa mente agitant. que modo suadent. et regem Tyranni excipiant. modo et reiciant im- pellunt. Tandem ex rationum controuersis. seu ex calculorum collisione rignea (sanctilla) una resultat sententia. decernuntque regem excipiendum. alendum atque fouendum. qui eiusve euentus occasio Christiane religioni postulata sit. Intra missis legatis. senatus consultum editur. ac his gradus. petunt. ut sed quantolucus patentur. ne mora discrimen afferat.

figura:

Novis religionis Rhodiorum et Magistri Sy-
Bynum deferentes.

Casus paratur. et Aliciam nauigat ad Tyzimy deueniendum.

Oneraria igitur nauis de reme. nauigique parantibus prefectus insignis equus designatus
qui classem conscensa clara militum hierosolymorum comitatus castrua in Ciliciam nauig
sti illius a populo. rae Tyzimy nauigium de quo supra mentionem fecimus. citato equ
rum cursu argentibus germani militibus iam conscenderat. fama est cum a littore
paululum elongaretur. per breuem quidem epistolam Tyzimy conscripsit se ad frat
redidisse. quam sagitte inuoluit. et sic arca in terram condidit. ecce pla
esse ferunt epistolam a fratribus militibus qui regium iuuenem persequuti sunt. et fratri reddita
quam sti germanus portegit. parumper lacrimatus est. animoque consternatus diu siluit. et adhibita
papillione se continuit. ecce cetero lullid. cum frater mahumete legio cultor. quod maximum crime
mahumete ducunt ad christianos confugerit. ad eos presertim qui ob homannicum familie infensio
fuerit. et genitorem grauiori affecerunt ignominia quoque fratrem christiano ad heretice nomine
mahumete. grauiusimum afferre populo dedecus. quorum se conscium proficere. qui tanto a truce
te filium persequutus. scripsit epistole. huius

Epistola Tyzimy ad Bagazid

Tyzimy Rex. D. Bagazid regi. fratri. Cetero peti. quos iustum regium atque decens
de iuris humani patet et diuini violator. mahumete legio contempserit. fratrem ad christianum nomen
urgere accedere. et ad hoc potentissimum qui cruce signati. non per in clauis prime familie in
quere. tu sancti criminis conscia. et vitam feruaturus inuisus accedo. si quod iure optimo mihi vendit
disper. intra regni limites me continerem. nec regium mahumeteus frater et fricissimus sanguine
iunctus. heretici christiani inter quos. legio cherimonia moted ac cultum seruare nequeam. Tandem
deum enormitatis Deum obprobrem inuoto. ac mahumete prophetam iudicem imploro. qui pro de
reli. tibi pena reddant. et genitor hec preiudicet. te non ambigo vel latice vel gladio enecasset. In
enim et humanicum auctor fuit. tu destructor cupis uideri. peris profecto non diuurnum ser
imperium. tanta crudelitate tanta seueritate tantaque tyrannide partum. Cum enim basis non recte firm
fit. edificium diuurnum nec firmum quidem esse poterit. Negansque sapienter. uolentiam diuurnam
esse. Contra enim iura humana patet et diuina. germani sanguinem persequeris. Cetero uic
delicti obor. qui a lio dei iudicio suam caput conserat aliquando quo in me libertate meos motu
aliud equa lance in te tuoque natos machinabitur. Vale et respice. me ex terna clades te tu
que natos peras exterminet deus et. Tyzimy autem imbecilli nauigio mari iactatus. classem conscen
sa in propinquum littus quod sero affertet operiens se se excipit. iam enim aduersari milites. ciuita
du fratribus fugam nunciabatur ad Bagazid uolabant. Attulit autem quisque qui primus nuncium
rel premium consequaturum. Honorum certe decretum. nondum accipere. quare subdubitan
in piratarum manus incidet. pelago non est ausus se committere donec et genem et classem ap
perit.

figura.

Tyzimi et capitaneus classis Rhodionem collo
quentes.

Rex Tyrzimy Rhodiorum classem conscendit

ubi nunciatum est Rhodios sui causa aduentasse formatus animo. nauim conscendit et hiers
olimorum equitum fidei se se creidit. Nauim profectus. Regulum ob humanitatem humanita-
te honore obsequioque prosequitur. littora patrii soli relinquens et pereternum auiumque reg-
num deferens rex turbato animo aliquot filius horas. merde postmodum recepta nauis pro-
fectum: his alloquitur verbis:

Tyrzimy Capiti profectum alloquitur.

Secundum ago tibi vir illustris gratias. rerum habes ingentes cumulateque. Teoetem si fors
a sublimi loco me non deiecit. et. Quum me desitulum profugum anims exhorremque tanto re-
affligas. Teo ab ingonit uisceribus magnanimoque non nisi illustra proficisci poterint. Teoro
si quidem sunt. qui te ad me excipere uim miserunt. tu quoque ea credu eorum nobilit et exort dig-
nus: qui mandata exequi accurate pro tua innata prudentia et ser et. Non possum ta-
men non parum admirari: quo tanti affectus iudicium in me exhibeatur. qui eius natu-
sum: qui fauicia crudelitate ac imanitate. Dum spiritibus a lebel artus Rhodios prosequitur
est in quo: et tuam et tui principis ac senatus Rhodiorum nobilitatem. prudentiam ac
miror simul et magnanimitatem (que iniuriarum obliuiscitur) exollo. ut res prospere succ-
eant. tanti quidem in me officij memorem et gratulam intelligens Rhodij. Qui sis. classem capere
us

Responsio Capitanei

Clarissime princeps: hoc a natura illustrioribus animis datum est. ut spleant precellentis uirtus.
honore afficere dignis. tu qui summo loco natus et quam uero profugus elevationis condemni tamen
non esse debes. Tu qui prope uilium hominum con sedur: qui non nisi bene fortunatos colere
sunt. At magnanum uiri quos uirtus aut sanguis pro sapia illustrat: vel hostes armis pro-
fili reuerentur colunt atque obseruant. Te excipimus ut hospitium. non hostem. hospitibus quidem
iura. non hostibus sequimur. Nec enim mirari licet. quo te affectat corde prosequimur. cuius
genitor. seu Rhodios prosequitur est. dicit. Vides tuum legem ma hume deo sectat. quo sibi coram
est molitur. Nos ut hosti pro uili parte consider arma obsecimus. licet caduca quecum
terrena et uilia prostratis. que quantobliu erecta sunt. glorie tamen hominum quam nulla
oblitterabil etas Rhodiorum nomini attulit. Proferbas namque omnium Rhodiorum uictoriam.
e celo demissam nullo tempore reuocabit. Leonis profecto brutorum principis animalium mors
est. prostratis Panem seuque animalia grauiori imbuere ira. Milites quoque hosti: leo-
nis motes imitaturque ad eos amice confugiunt. humanitatis excipiunt. qui fauicia uidentur.
Sordidus gladios sordidus obijunt.

Dyscumbit Rex Tyrzimy

Silensio factis. lectisternium paratur. Rex Tyrzimy patrii more Dyscumbit. Quam hum onim
maritimis nos patitur. eculia apponuntur. mancipia qui ferula deferunt. quod aliter
quam regi honorem exhibent. Archistrictinus pro regum consuetudine. epulas condimenta
que ac potum prosequitur. et a mancipiis etiam fieri iubet. ne toxico infecta puler

apposita. Barbarum in animaduertend. Regal aut tam acutale dapes preguherat. Respondet inler
pres. qui eius lateri aprouo adhefit. hunc apud dycum bender reger morem. ficiari. et reuenum
inlellit. qui mox per multos annos inoleuit. Non formico inquit (zicium) inler prestati firmat
fiosque equites haurire. Si enim. euate generis periculum perimuit fem. meam quidem paledem
eorum fidei non crederem. Hacesat ergo cibonum preguherat. pnuatum ago non principem.
Nec suspitio. inler generis animos regenti incepsit olla que dicto: rapim et apposita cabinis
euliorum (coquinaria arte) conditum portionem accepit. et in vas quos cotam erat. una inoit. ac
fioriam quoque animi pndendam. ea variis epulis sua ipsa manu miratio confestim mandit. Dum
het sumo plausu asispendium: qui oculis in barbarum principem herond getundit. Nauis gubernator
ventum aute captans nauis que atli periti. clamore sublatis. vela ca bant. deti et spumant salu ete
ruebant. Oneraria quippe nauis. ciuit pernicitatem inquam equavit nulla fluctus celeriter sal
cal. flant repositio. Dulcius. et proram parumpet auertunt transtet seque autemne pau fit re
li. suauem quidem flatum qui vela non vehementer inflat excipiunt.

Figura:
Magister cum Baiuuis et militibus qui
recepit Byzyni associatum thores
colloquanturque sibi.

Compa qua exceptus est a Ludovico rege Tyrzomy

In hoc die aduentu nuncios: paratum que rompe deceant. Structur ad mare ligneus pondus qui des-
cendens exipial regem. pontis enim longitudo in mare portensa decem fere passuum fuit. Cuius
ludo quatuor quibus equis gradus plures incedere possent. ad trebalum paruis auro argenteo fere
lacaque condecoris. pro gallorum belgarum more sequi huiusce artis inuentores et peritiores putan-
tur. pons ornatus. via enim qua pedum vestigia incedentes praerogant. thurcorum pedibus in pedibus
videtur. via qua parte secundum fuit. mixto floribus suauem quidem odorem spirantibus respectu
ad varietate sunt distincti. Promores ac plebeia gens que ad spectaculum conuenerat. nas obli-
cend. Matronae ac nupte inupteque puellae. ad fenestras sedent. Reliquum vulgus tecla conben-
dit. et venientem conspiciant regem. Nauium ante portus hostium anchoras subnixam. Phona
virescens propinquans. regem exipiens ad portum vehit. Remissi sunt prestantes feraciter
ordinis equites. qui Tyrzomy descendente consalutent. Magistrum relictos insequitur et
sequitur. Hoc sequitur longus samulorum ordo insignis. Magistri redimitorum galli corinthalis
in. et francium tuuones prime lanuginis milites hirsuti similitani. luconibus equis insident.
Longue veste fericea et splendens ornata. distincti incedunt. Magistrum post haec insignis vehit
tripes spumancia vena mandens. Aureis fibulis phalerisque ornatus. qui hynnisum sepius
espond. superbe graditur. et ne quidem magistro quem piam adherere lacinion incesu permittat.
Ornatus quidem grauis. equis reclusis subsequitur. Adm. sancti Sebastiani. pro salam de in-
cubria magister non haesit illucque obviam venit. Rex Tyrzomy superbo insidens equo. fides
omibilibus profugit. Aliquam magistrum rege conspicit. et digito la bellum compercutit.
qui mos est barbarorum principum cum multa reuerencia se se afficiunt. Magister autem
pro more principem reueretur. Pecora saluberrime deatrad iungunt. et por in ter pretem conse-
dulantes. ad eam equis et paratis. ite ad palacia francorum equitum. magnifice ad hec ornata
ponum esse dimisso magister suas eoes petit. Rex vero ex equo in pedes se se agilitet exipit. ac
duorum mediis thurcorum honore causa vnae iussu stantium palas confidens penetrat. in gre-
ditur barbaroque sago abiecto. lectissimis pro thurcorum more flexis poplitibus. Perid. Ca die
atubus sale habentibus. quid data est.

Tyrzomy ad Magistrum verba

Quid die eundem diei magistrum eundem alloquitur rex his verbis. Responde mihi Magister incli-
li. Saimeque princeps germani feucia me persequens. xumque pro eo ne recegi pot. et aouet sis
cedere quam in stralunam conari salubrius in sum esse. multa mihi occurrunt. huc atque illuc
animum conuertens ad qua consurgerem non satis respicias. Penum tu preclarissime athleta
occurrissi. su hitque mentem tu quidem nominis fama percelebris. que necum christianos verum
exceterorum fines et usque ad incoas penetravit. Record ad hoc fidei integritas. animi generositas
mentis que magna nimidia. qua tu tuique comitibus precati sunt. Pesteque precellentis tri-
umphi gloria. quam offensione qua genitor meus Theodor oppugnauit. adepti es. Illustre
quidem facinus. et humanorum familiam supra octingentis annis. Trospheis triumphis ad
que ualidibus celebratam. virtute vestra pro pulsa preingenti itaque tue in rebus
admiratione alleotus. se tuorumque militum cesum ducum dilexi. re-
rum amari colui et magnifici. Vestre quippe. in rebus hanc sunt vira. Primum

sue gentis verum ceterarum nationum animos alligant. Nec parum attulit mihi fiducia: quod tu christianorum principum fauorem gratiamque haud immerito complecteris. Quam per te tui quidem nominis splendor in orientem late diffunditur. Nulli certe mirum videri debet, si perse nam tui fieri crederemus qui magnanimus et sapientissimus gentibus preteritis iniurias parui pendere: et filium tyranni ad te confugientem non contempneret: verum consilio auxilio atque profectis foueret. Sed tacidus forsitan cogitas, quo iure cum germano de regno hic contendis qui minor est natus. Sacerdotes graecam prius in lucem protulit: hac quoque ratione imperio exclusum iri contendit. Atte enim genitus est non rege: qui non cum principatum adeptus, ipsum genitus. Postea deus igitur: quorum pater (cum eum suscepit) pollicitus. Ego vero a patre rege imperialibus infulis ornato, genitus natus eucaus sum. Nec patrem non cognoui atque et tui, nisi regem imperatorem ac principem rerum pollicitum. Quo filio ut optimo iure idque pater (cum me genitus) pollicitus: mihi debeatur natio. Admittamur hec. Aliud neme regno paterno auique profectis expellere: et regio iuueni dignam portionem denegare. Regiam hazam: precellentemque suscepibilem inducere sibi ascribere ac diripere. Comilitiones (ut mihi inferri essent) hominum corrumpere, allicere usque mouere: et me ad interitum usque vtgere. Ipharid sua crudelitas. O germani consummate tyrannidis. O sanguinis ceca cupiditas. Iudei hec de shabe queri. Sed quo non erubuit me paterna hereditate spoliare equum est me (injuria spoliatum) peram his ad quos confugio nauis retrecunoe conqueri. Qui enim medici operam pelit, dolorem et vulnus delegat, necesse est. Ad te confuga Rhodiorum felicissime princeps: usque amplector fortissimi milites: facessant igitur paterno contumelie: ad calamitatem (qua premit) in mentem conuoltere velis ineluctabilem ad hunc, qui hostium armis audeo resistere: et principum calamitatis scis subuenire. Peruicacem quippe cum christianis persequuntur sedus: nec armis lacessere conatur: paternique imperij portionem non indigna contentus, armis pollicitus que escam. Nec immemor beneficiorum (a te susceptorum) oro imploro tuum profectum: inuoco principum christiane religionis auxilium: et tui mihi et ipsius consulari germani fiduciam vinciantes: pro inimico amicum: pro hoste hospitalem: pro infido fidum. Et christianorum benedicant. Rege flente magister ita loquutus est.

Responsio Magistri

Verba tua illusterrime Rex: videri sunt plena laum me Rhodiorum equales sanis opere laudaris: tui quidem more esse ascribimus. Si que enim glorie fame aut dignitate in nostris relucet: et gratiarum infusio attribuimus. Et cuius providende sanle: et neta manant fluminate de riuantur. Ne te moueat, quo christiani et cruce signati sumus. Rhodiorum quippe ciuitas auitarum gentium asilum refugium et portus fidissimus est ad quam patrum nostrum memoriae tui gentis et aliarum non videri prouendi principes qui confugere gratiam cum humanitate te portarunt. Nec enim decet generosa animos: cum de faceret agitur hostilium armorum temeris. Si genitor fuit acerbum Rhodiorum oppugnator: pax aut tui legis decore id conducere. Regis ut hostis: nos autem ut hosti gladius officiamus. Deus tandem clemens libitimus iustiori fauere partit: et victorie angelum rhodis mittere dignatus est. Tu ut hospes amicusque accedis: iura quidem hospitio benivolentiae ac dilectionis prebeamus decend est. tunc ac erecto si animo: pro virili parte rem euentui consulere: quodque tui et homini christiano conuocet: cequi non parui pendemus

quantum et ingenio et fortunam facultas suppeditavit. Romanus quidem. Dux. Rex. reges
potentiaque habuit. Cui religionis Christiane tenentis demacula potentia sapientia
ac prosperitate in L. P. Christianorum voluntate predicti sunt qui tunc aduentus occasione
frui sicut. te non deseruit. sed nos huius cause. propitius comperit. Placuitque plurimum tunc
iuris suam intelligere. Nihil cause inniti videamus. Dadeque sunt oblatione. que non
nisi ab animo grato et generosa mente. Ique omnem respiciis ingratiudinis labem) proficif
cuntur. His diebus regeque placuit eorum scilicet.

Consultationes Rhodiorum

Totus diebus frequenter senatus cogitavit. et sapientissima consultatione res agitan-
tur. Placuit tandem principi ac Rhodiorum senatui. in eam quoque sententiam cunctis
nomini animi inclinarentur ad Romanum pontificem imperatorem reges et principes catholicos.
litteras dase nunciosque mitti. qui regi tyrryni ad Rhodios confugium nunciarent. oportu-
nitatemque a deo oblatam significarent quod L. P. Christianorum consuli possit. Optimumque
refugium est. et profugus princeps sub tutela magistrum et Rhodiorum equitum ad orridua
migrat pronunciat. Saeto C. lictore nunciisque ea peduntur. Et naui oneraria pe-
ratur que regulum deuchal. cuius conductores depulsi sunt prestantes Rhodiorum mi-
lites. qui statendas septembris M. cccc. lxxxij. Naui ascendentes portu feliciter
fluunt. Ea quoque pompa et ornate. quo tyrryni orbem intravit. Et quam dies
duo de quadraginta moram traaxit. Rhodios scilicet.

Figura:
Magister et tyrryni sedentes in mensa
simul.

Convivium Celebratur.

Ante iuvis dicitur dicitur dicitur dicitur et magister: appropinquata sunt convivium generis obsonia.
Nec condimenta sa coquorum peritia delectat delectat: miratur barbarus Platonum mo-
ret: Nec sine molestia dicitur dicitur: que peritiam more falso fluit non ebent. Convivium ha dicitur
indie pregressus: quod dulce est si fluit accubum desumit: mandens Passantibus lustratou
lis. In mensamque recumbens curvato corpore pascat. In magistram sepius vultus
furdini iacit: Redenti motum no taret. Nec defuere arlis music periti: qui instrumentis
nem armonia audilum suumur affecton. Inter quos Aristonius quida m. qualerius
fistulis conecis flabellis per tenas prepa dicitur ranebat. Delectabat et: sonora ca-
nendum vix edita. At barbarus suaviore cantu infuectus: gaudium pre se lulis nullum.
Donec thurcus roquinariam exstren P. barbarico instrumento melioriam edidit. Tunc venim
eteculid: parum per subripit.

Descriptio morum et leniamenorum Pygmyj

De moribus autem barbari principis in calce narrationis: quantum in potestate potui: haud ab re et
describere Pygmyj etc. octavum et xx. agit annum: statura procreta: saluberrime prospera laud
multa ferocitatem pre se fert. Cuius parum pot obliquis: ac corporeis denso supercilio: nasura
vixere utroque coherente in sinistram in frontem elevata: oculum a oculum vergit. Os
parvum: labia grossa quorum rictus sinistrosus plerumque contra hinc: ac dentes delegit elon-
gid. gestuque ipso sinistram palpebram inclinat: et paulo post elevat. Nihil dii est aquilinus: in
medio paululum eminentior: cuius extremitas in sinistram tendit: mentum ei acule. Cuius colore
est nucid castaneus. barba raris non promissa. In aculem fornice tenet: obesa conice: auctus
parvus. Corpusque xavis spina onustum. Obesitas ventrem projectum magis et posteriora ex-
uat: quam cetera membra. brachia curva hinc: ac pedes proportionem suam compacti. Nec ari-
pis ponent officio: quo minus silens equitans venans atque jaguans agilis sit. Corpus
enim haud secus gestat ac si gracilis esset: et obesitas non gravat. Et quis molesti a feris
oculorum motu acutaque voce iracundiam repente indicat. Nisi grauis ut auli: tem-
poris pundo facit temperatur: et subridens: simulatris dissimulatis que gaudet officio. Tam
caudescit vocem cordi acuta in caprine haud dissimilem. Com quieto loquitur animo: gra-
uis sermo est: temperatur: et modestus: sed tacet. Nec quamvis profugus et exhoris: a prin-
cipis dignitate cadit. Cibi plurimi est: voracissimoque somacho languam fornace feret.
Vinum respuit nisi aromatibus confectum: quo allectatum speciemque musse arbitrat. Et
accidum quos et vino quiquit: sueque originis speciem allectat. Quibus bibis comedique quam
principem deceat: et vorare potius quam edere seum arbitris. Nec coelia salis dente tenet: que
in et indita in glute: ac minus trila rapim a petto hyatu vorat. Non appetit: licet sa fuit. Mela-
ned quas pira atque poma: et cuiusque generis fructus appetit hinc mandit. Modica pane refectur:
aqua usui efficitur: sacris indito quod paulatim liquefit. Calore algore in coraque imparia dissimul.
Haud sicut fluviusque hinc a fronte et genis sudoris gutte copiosissime. Vesse gaudet illud tri-
ori thermis balneis que aspidis oblit: lavato in thermis corpore: demum e genia a qua pot
fandit. Ha tandemque dition callet: quod quicquid in pelagus se mergat vel stantibus auctis: inuenerit
pata hab. Circumstantes oculis lastrat: submissis et cogitandum semper videtur. Et leticie indicia dedit: id ponde

magistro maxime efficit. Reliquos primus in mahumelam legom: cuius cultus obferuandus primus efficit quem
ex suis vinctis maderem conseruit in eam funtibus totius. In stabulis efficit ad ea. In loco eodem se diu continere
non potest. eorum cellulas omnes lubrauit et cubatet. nec domorum superiorem planiciem conseruit. Cuius
nimo cubili parato. noctes aliquot illuc somnum ad autam cepit. Thurotum lingua perit primus.
ingenium ab incunde elate literis applicuit. ita et gesta se bene non ignoret. Res quoque gerit
magnifice gesta. literis mandauit. Matrem inclita regum feruic familia natam. duoque liber
ros matrem et femina m tenelle elate duxit. Reliquit.

Figura:
Thurorum Rex rhodiorum pacem
affertans.

Guillelmi Gontfin Rhodiorum Preecancellarij de celeberrimo Frederico cum
Thurcorum Rege Pagyarid per Rhodiorum insulo: Comensarium lege feliciter.

Grandes iacturas Laudes atque ignominias Religioni quidem Christiane nostra elate patrum
que nostrorum memoria Thurcorum gens sibi ab hac nephanda que attulit. Quas in presentia
reperere in animo non est. Nec enim dicendi facultas nec ingenij vis suscipit. Et la sum
hunc Londoni campum introire ausim. Unde enim per celebres viros qui (non ambigo) ea per
scribunt et melius elatis nostre gesta. per spicaci mente norunt. Ita positum est ut quidem
formosae doctores. Frederici Rhodiorum cum Pagyarid Othumanni de Thurcorum principis
per percussit. celebritatem et causas explicare.

Cause (ad pacem in eundem) explicantur.

Pagyarid enim orbis parte & principatus gubernacula sibi vendicavit. Germanumque
cum eo de regno contendere sem. Zyzyum regem: Asia armorum vi capulit. Cui eorum ad
Rhodiorum confugit. quem a Comensario edicto laudis describitur. Dum Othumanni ad
germani: de imperio contendunt. Occasione peropportuna Christianis iniurias relaxandi
a diuina clemencia datur. pro ut in ora iuncula de morte Thurci habitata. exclamatum est.
Tens quidem Christiana: oculos mentis affectuum caligine obductos haud aperient. obla
tam oportunitatem exprobrat et quosque priuatis rebus intendit. Christi prope sanguis in Chris
tianorum mentibus sarmaticis mari est gelidior. et qui feruentior esse debuit algore glaciem superen
te riget. Hec proinde dolor cum maxime veli ardet. petulit hunc obediit efficiunt. La pientia profer
te ac diuisi iudicia in se sinit ad ipsa flagrat. multoque mucrone se se conficit. armis proteris nobilitat
gallia pestilenter ferere anoneque penuria vacat. et belgas gallorum fortissimam gentem armis
perturbat. fortis quidem hispani. pace fruuntur. semper otio secentes ad duoque copiantes quo
pacta barbaram gentem belice imperitantem: festum gaditanum traicere et patris lateres re
meare cognant. Theutonum natio inclita que in clarum frequentia ceteris facile prestat
principum pluralitate suaque magnitudine laborat. et priuata in ditionem ludari quisque
vel augere nititur. Anglia strenuis viuis referta: in orales a fotorum rege repellit. sponse
que contemptum vindicare properat. Aus sit. et bellicosissimi viri acri bello implicentur.
Mira certe morum infamia: pace omnium (velo sicut impulsus) dixerim: Tens christe
cola que sui redemptoris ignominiam vindicare debet. priuatis obreccata affectibus in
prophanos usus suas vertit vires. Rhinam seu haec arma: haec fortia pectora haec vires: hi
census Thurcis obreccantur. et saltem grecia et imperialis sedes (tempestate nostra) catholice
cultui ablata: christe redimite gratetur. et quod nostri patres nosque filij perdidimus: nostro
cultui ablata vindicemus. Misistis facimus querelas: deus sine cuius nulla nil recte agi
tur. Cui ex alta specula vagat hominum mentes prospicit: gratiam mentibus infundat. qua
illuminati catholici de nephanda tyrannide: vindictam quandoque sumant. Nec in ista
quidem armorum fremitus: et struiculis hinc hinc sibi hostium vires hinc daque arma clarissi
ma Rhodus minori asie (que Thurco patet) adiacent. quicquid pro
est. Ipsa certe multa detrimenta multa pericula. multa in super formata

est aperta. Cuius licet appugnata afflictaque prepa fuit. non tamen expugnata victa vel
disperda extitit. Sed christianorum oculum fortiter taliter. ac uuanit. Cetero retinuit ut in pre
fille principatu et paucorum exice signatorum cetera. machabonum in sua diuina uictus
elucet. et thurcorum tertia mentes perferret. qui (deo post habitis) sua fortitudo
confidunt et propriis uiribus inniuntur.

Thurcorum Rex Rhodiorum pacem affectans quosdam
submitit id. quod fecerit protrucientum magistrum hortendur.

Impulsi itaque Bagyarid Thurcorum Imperator. dum habitum persequitur et regno spo
liat. Rhodiorum generositate pacem inire affectat. ut si facta confugy ipse auferret. Bagyar
banus princeps prauidet seruata. ne imperio sui otthumagnitudo. Cetera in unum uolans
linis consilij. quod perit. Quosdam quippe submitit. qui negotiorum protecha ut pro
ingonid caequitatorum pacem inire hortentur. Rhodiorum uero excellens magister perit. Pau
dusson. In silio per spaci. predictus regni. horum uolans. parumpet surca aure monita. poterit.
at tempus. heston. de sidri. stratum. operit. eadum. Bagyarid huiusce negotij sua serua. non sibi
habere pondus conuolans. clam sanctia. hi licet. prauidet. Rhodiorum finis in colendm.
ut est. pacem suadeat. seque mediocrem offerat. inducit magister. autem parumpet. accom
modat. quo grauius ut est. perit. hic femestri. induat. pace. quo de pace. huius tracta
tur. Nec magister. magnopere. fidem. barbari. fallaci. ingenio. adhibet. sed et induciantum
precha. in eadum. denouet. morem. barbari. gerit. At quando magis. pace. differat. Bagy
arid. ardentior. tanto. redidit. Naque. uigilio. flagrante. habitus. et. in. p. a. l. a. m. i. d. a. n. t. e.
u. e. h. m. a. l. b. a. s. i. a. m. (yorm. li. ex. u. g. n. a. t. o. r. e. m.) impellit. et magister. ad. pacem. a. m. p. l. e. t.
P. e. n. s. a. m. l. i. t. e. n. s. h. o. r. t. e. t. u. r. P. a. s. s. i. a. a. u. t. e. m. r. e. g. i. s. s. u. a. s. u. d. o. r. h. o. d. i. o. r. u. m. p. r. i. n. c. i. p. e. m. l. i. b. e. r. a. t. u. r.
C. o. i. d. q. u. a. r. u. m. e. x. e. m. p. l. a. r. h. o. d. e. s. s. t.

Epistola basie ad Magistrum Rhodi exhortans ad pacem induendam.
Achmas basia: asie regis inuolenti Bagyarid imperatoris imperatorum consiliarius.
P. D. Nota mihi tua generositas cum fama tum te impulit ut has ad te scriberem per bre
uiter litteras. Tantus quippe uires uirtus habet. et lignos. et hostes ad amandum. all
iat. Viri le. profecto. alleclit. tua. id. persuadere. conor. Quos magnanimiti et pugnares. uti
qui etiam (et opola. lam) quidem inueniant. amia. ex. e. t. e. m. s. e. x. i. u. s. a. p. l. e. x. i. s. u. n. t. u. t. p. a. c. e. m. c. u. m.
p. r. i. n. c. i. p. e. b. a. g. y. a. r. i. d. s. o. r. m. a. t. e. s. u. a. s. N. e. c. m. i. n. u. s. q. u. i. d. e. m. u. r. i. p. o. r. t. a. n. t. u. s. i. n. g. e. n. u. u. m. e. t. s. a. p. i. e. n. t. i. a. p. a. c. e. q. u. a. m.
b. e. l. l. o. r. e. l. u. c. e. t. t. r. e. s. a. r. m. a. (q. u. i. n. u. n. c. b. a. l. a. m. i. u. s.) n. o. s. t. r. i. s. r. e. s. t. a. n. d. u. s. u. r. i. d. i. s. h. o. s. t. e. s. e. m. p. r. o. p. u. l. s. a. m. u. s. u. t. q. u. i. d. e. m.
a. r. e. q. u. a. m. u. t. P. a. c. e. c. o. n. s. o. d. i. u. i. u. m. q. u. i. d. a. m. e. t. i. a. m. d. o. n. u. m. s. i. n. e. q. u. i. n. e. c. s. u. s. t. a. n. t. i. e. s. e. p. a. r. a. t. e. n. e. c. c. e. l. o. r. u. m.
m. o. l. u. s. n. e. c. e. l. e. m. e. n. t. o. r. u. m. t. r. a. n. s. m. u. t. a. t. i. o. n. e. s. n. e. c. c. o. r. p. o. r. u. m. h. u. m. a. n. i. c. o. m. p. a. g. e. t. n. e. c. r. e. g. n. a. n. e. c. r. i. b. e. s. n. e. c. r. a. t. o. r.
m. e. t. i. c. a. l. e. m. p. t. o. r. e. d. i. u. i. t. u. m. a. l. q. u. e. f. e. l. i. c. e. s. e. s. t. e. p. o. t. e. r. a. t. A. u. a. r. a. t. i. o. n. e. d. o. u. c. t. i. p. r. i. n. c. i. p. a. l. u. s. q. u. i. s. a. p. i. e.
e. n. t. i. a. e. t. p. o. t. e. n. c. i. a. p. o. l. l. e. n. s. e. t. a. b. o. n. i. e. n. t. e. e. t. a. b. o. d. i. c. i. d. e. n. s. e. n. o. s. t. r. i. q. u. i. p. r. i. n. c. i. p. e. s. s. i. n. i. s. a. c. c. u. s. a. n. t. s. o. d. u. i. p. r. e.
d. e. n. t. e. i. n. i. t. e. C. u. o. r. u. m. e. x. e. m. p. l. o. s. u. a. s. u. t. s. a. m. e. l. e. b. r. e. d. i. u. i. n. u. m. b. o. n. u. m. e. x. p. o. s. e. r. e. m. o. n. d. e. b. e. t. A. u. d. i. f. i. e. x. p. e.
b. u. e. r. i. t. t. u. e. p. r. o. u. i. d. e. n. c. i. a. a. p. u. d. n. o. s. f. a. m. e. c. o. m. m. u. m. i. n. m. o. d. u. m. a. u. g. e. s. c. e. t. e. r. e. n. u. a. t. p. o. t. e. n. t. i. e. d. i. u. i. n. o. a. u. i. l. i. o. q. u. a. m.
h. u. m. a. n. i. s. u. i. r. t. u. s. s. t. o. h. u. m. d. i. u. i. c. i. a. b. o. h. o. d. s. s. h. a. d. m. a. n. u. s. q. u. a. m. c. e. l. e. r. i. t. e. t. a. m. p. l. e. c. t. e. r. e. p. r. i. n. c. i. p. e. s. a. p. e. n. t. i. s. i. n. e. s. t. u. e.
r. e. t. r. a. n. q. u. i. l. i. t. a. t. e. q. u. a. m. r. e. x. r. e. g. u. m. e. x. i. p. i. e. n. s. b. a. g. y. a. r. i. d. n. u. l. l. e. u. n. q. u. a. m. p. e. n. t. e. n. t. i. d. e. n. e. g. a. u. i. t. u. r. u. m. a. u. t. o. r. u. m.
l. e. g. a. t. i. o. n. u. m. s. u. i. e. x. o. r. d. i. o. p. r. i. n. c. i. p. a. t. u. s. h. u. m. a. n. i. t. a. t. e. e. t. b. e. n. i. u. o. l. e. n. c. i. a. e. x. c. e. p. i. t. e.
E. o. i. n. i. m. f. a. u. c. t. o. r. t. u. a. p. p. h. a. t. i. u. r. t. u. l. t. e. i. m. p. u. l. s. u. s. c. u. i. o. p. t. e. m. p. e. r. a. r. e. c. u. p. i. o. r. a. l. e.

Nec magna nimud magister suavioribus digitis mouetur: ad prelagit quo vendant barbare artes. cui
mistra solida sententia minus loquitur. Mel quidem lingue sagax princeps non de sumit. si virulente cae
de iclus viset. Nec floccipendit sua sua. sed et cautius firmis pedem et nuncios. in facibus tempus tera
tus: fraterni discordia eadum eminentem prudenter expectans. Letteris respondens. ad basiam episto
lam scribit in hec verba.

Littere Magistri Thoni ad basiam responsive super pedere

in curia
D. Paulusson Honorum Magister. Causimo thuronum prefato. Ichma Injicte Regio
confiliario. P. D. Epistola tua humanitate et prudentia referta nobis. videri. quae ad pacem bene
viam suadet. Nec enim ignoramus. quanto bona pax paratur soleat. et quam efficace sit ipsam
4 orbis diuisionem murus. quod machinam regit. Quam si mortales amplecti studeant. et quisque suis
finibus et sociis contentus et aureum profecto seculum habere mus. At sua ra pacitas et dominan in libi
to. quorundam plinidondas mentis adeo inuasit. ut nec quiescere sinit. nec alios in pace esse
permittunt. si pax quam suadet. his conditionibus imitatus quas amplecti licet. et tunc
aditus pateat. sedus expellendum non parua pendimus. sed est qui pro publico comodo conducit. nec
notis ceteris proponat. minusque regerantur quos se propiciam arbitrat. Nec enim
Deus nec natura ipsa. nec homines expellunt nisi quod humana se omnino stat facultas.
vltro quod humano ingenio nil relicti patet vale. Dum listere de persequendo proere misse
tardut. nuntiorumque frequentia vltro abique intercedit. operatus diuisionem fratrum.
in asia militans. Tyzomy quoque viribus inferit. Asia discedens. ad Thonios subis tem
pui confugit. Bagyarid. dum de fratribus profugis plures. nuncios et literas propece ad ista
nio limites mittit. Luce autem prefat cauillio ingenio int. submisiois quibusdam ex vulgo
aphaticis accurate percontatur. et Tyzomy. ad Thonios per fugerit. ubi autem Thoni eum
vetari acceperit. tem Bagyarid. celerim a peris nuncio. Cui literas propece. ad nostrum
principem deit. Respi mandans. ut pro tempore qualitate his statat. Literarum autem
sententia hec est.

Epistola thuronum Legi ad magistrum. Et adhibeat Dem. Licie prefici.
Imperator Bagyarid chan (id est maximus maximorum) Greco atque asie Rex in
uictus. Odendissimo ac precellentissimo principi. D. Paulusson Thonionum magistra
P. D. Respi qui mea vice liciam regit. Euedam credidi tibi exponenda. qui et mentem
profecto de leges meam. da itaque fidem. nec aliter quam verba audias. quam si me coram
loquendum intelligat velim. ex vltimo namque affectu manant. Cuius quid certe tecum pe
pegerit. gradum mihi fore teneto. vale. Licie prefat (calida mente) epistolam non recant.
nam legat ut propediem venturos coniectans operitur. quorum perfectionem ne propece.
literas ad tempus occultat.

Thonionum Legati in Asiam traiciunt. ad pacem tractandam

Set id tempus legantur in Asiam clari equites. Guido montenaldus et Leonardus
pralus. qui de pace tractent. mandatum est. legatis vel omne vel legatis genus rejiciant.
nec ignominiose pactioni. Troini hierosolimitano non decenti pactioni. Turpe

namque et indecorum est, qui pro se militandi incelebre patrum cum mahumedis iure. Quo die ar
Rhodo Syzygy decetis ad galliam transmigrant. legati rhodiorum in liziam trajiunt. Provincia
preses (ar quidem fallax et astutus). Bagyaris ad modum familiaris fidusque. cetera hilarique
facie oratores accipit. quos caute percontat. et fallere ambagibus nititur. Ceterum mag
no pete mandatorum sumam. et Syzygy progredibus intelligere. Legati vero prudentes
et graues rursus modo blanda modo minancia verba presidi. floccipendenda. sobrie res
pondent. nec delegant que commissa sunt. Et igitur presidi fallacia. que orationum
perficiat ingenium fallere nequit. plura dies apud eum hinc causis morati. Tandem
cum presidi gratia (que arduum quidem negotium legationis eius principis formido ino
leuerat. temperata quoque) liziam discedunt. ac regio tribunal petunt.

Legati Rhodiorum. Legi iustro. Basias mandata exponunt.

Ubi vero Legati Rhodiorum appulerunt. Bagyaris Thurcorum rege pro more salutato
An valeat Rhodiorum princeps legatos. Rex rogat. hi saluum principem respondent.
omittit legationis mandata. basias exponant. Mos quippe apud Thucros inole
uit per interpretes ac intercessores basias legatos audire. relectos per sanum regem
imitatos. familiaritatis instans gratia. que secundum sapientes fastidium parde
rit. In conclauis autem. clarissimis considentibus basias. Achmas ydroni expugna
tore. et Mispach Rhodiorum oppugnatore. legati honore affecti. ac federe. ubi man
data nunciant. Tuncque legationis princeps. in hec verba loquutus est.

figura:
Legati Rhodiorum sedentes ante rex
basias Thurci.

Guido Legationis princeps: Basia alloquitur.

Tam celeste ac precellens munus pacis dignoscitur: et ad eam complectendam fit facile
animos persuadere. Quam si cuncti exoptant: hic tam en peculiari appellatus vulgus
officiis qui agrorum cultu victum querit. Milites enim generosi armis affecti gloriam
militando appetunt: militiae quoque finis pax est: quae omnes porro potestate affect
tant: maxime si rejecta ignominiosa pace, sed conditionibus foedus sit per se prom
Quantum nostri principis et comitum bellis armisque valeat magnanimitas
victus atque fortissus: vos non laedi prestantisimi iri. Nec felix rerum successus fortis
mas inflat animos: aut insolentia facit. ad pacem firmique belli aut pacis conditio
nes incundi semper habiti sunt. Plenumque venim tempore est interveniendum ac colonis
incutendum: quorum favore principis militeque suscipiunt alimenta. Pellant diuinum
que pacis munus: nulli officio. Quibus rebus Rex preclari sumus Bagyaris impulsus: pacem
facile amplecti solet. Nihilque cum vicinis: paratum agere eum: nonimmo itaque tam cele
sti fructu suasi. ad foedus nulli ingratum conficiendum. Ausi sunt legati summa cum
attentione per interpretes officium: ad vario affectu. Achmal certo Basia non parum re
bonum magnificencia commotus est. extandens quoque ait.

Verba Basie porro ex pugnatris: ad legatos Thodorum.

Miramur vos pusilli principis legatos: apud potentissimum inuictissimumque regem
verba (etiam pre se ferencia animum) proloqui audere. presertim: ubi equa pace
foedus percuti velit. O humanum certe potentia, felicitas nec non et victoria (cui
non pauca: ceruicem submittere) vos mouere debet. Bene vobis cum cetera agit: si et
certi per pigere concessum sit. Achmal vultus atrocitatem pre se ferendora vobis per
terrete conatus: sed manus atq; barbata fuit. legati namque intrepida mente perfer
unt. Ipse quoque legationis princeps ait.

Guidonis legati: responsum Basie datum.

Carissime Basia: mahumetus es: et unum colis deum: cui omnipotentiam tuum ascribis
Legislator. A quo quicquid possumus manas: non certe me tua lettera verba: cum potentissi
mum libunal nominas et nostram arguis imbecillitatem. Deus quem tu et nos profitemur
victoriam pusillo et imbecilliori plerumque concedit: pro se imense voluntatis arbitrio. Quod re
rum magistra sagax experientia sepius edocuit. Illicum quidem pactum: merito fastidimus.
Nam nostri principis et comitum animo factum est: non nisi cum decore et fidei catholice legum
proficiendum honore etatem agere. Sive bello sive pace versentur. Quod decens est possumus:
quod veri ignominiosum est nequimus. Querendum est ab unoquoque quod eius suppedit facultat
si aliter confes: deo et legislatori suo refragari: qui ate non nisi quod potest exigunt. Basia au
tem Misath (Thodorum oppugnatris) vir quidem per humanus ac facundus (paletologorum
inclita familia natus) verba interrumpens ait.

Verba Basie Misath Thodorum oppugnatris: ad collegam Achmal
Basiam.

In hoc magnanime collega Thodorum equidem motus animos et principibus

normam: que olim (cum apud patrem iuuenis agetem) accipi potest (cum est oppugnata) generositate sum ea potius: et quam foris solent: et loqui et honorari haberi. Ne miseris: haec utrumque genus sui originis et fides quam profertur: et oratio cui inferunt. hi certe potius virum gladio submitunt quam consensum turpi pacto prebent. Mittamus inania: et agrediamur quod conducit.

Federis Conditiones: ac regis iusiurandum.

Referunt haec ad regem: legatum postulat. Ita decrevit Federis cum Rhodis peruenit dum pacis norma haec est. Bagyaris thurorum: re: iusiurando pro more: ma humilis legis aditus sic salut. Miles gladium de frangit: Clades inferre cauet. nec conlinenti: nec pelago armis locum dato. Cladem offensa salubris negotiorum luto memoria excedo. Comcalus flumini. libem pro tribunali more decidit. feruum profugum: si in lege set salut re fluito. in extra legem effoce. nummum auri adhibe. Rex sancti petri per fugis palens esse. superflue Bagyarid pri nape pacem feruato.

Autoris verba in Federis preconium.

Perusum certe est Federis equis conditionibus: ignominiosa quaque ratione pro sua explorata. Auto vel potentioribus negatum competimus. Serraro quidem iam celebre Federis: in det oppositis cultus et potentie gentes confectum gnouimus. Prudencie quidem cui ne laudem acriperim: que regem Dyrum per con hingen hium cau sarum reuolusat concaion et Rhodam conuocid et victorie triumphum Rhodis est alto de misit. Haec quippe: Bagyarid ad ear passionem compellunt.

figura:
Legati Rhodiorum colloquentes cum rege
Thurorum.

Thurcorum Rex fenestris arctis. Phoenicium legatos alloquitur.
Fecere legatis coram percussis. Rex Bagyarid caclusis arctibus in penetralia se confert.
Phoenicium legatos accersit iudic. hos sedentes per interpres benignis verbis consulit.
de Phoenicis profugis. ut nam lectrum verferet. an sit saluus. Ad rospila legati confules
responderit. Postremo subiungit. pacem cum vestro principe petigi. Altem bene valere
cupio. horumque ut legati verba quem in presentia mitto. non secus quam ore meo ore manan-
tia intelligat. Mentem accipiet meam. cui obtemperate. Hucceat rosp. Hec saluus legatos
dimisit.

Rex Thurcorum Craetorem ad Magistrum mittit.
Confecta celebri pace. legati muneribus regio dorati etarij principis sumptu. rthorum hietates
recedunt. Comesque fuit regius orator vir prestant. Reconis que voce in Asia et rtho.
Pedus magni populi frequentia (subarum clangore resonante) promulgatum est. Re-
gus legatus magistrum adiens. literas exhibet. quarum series fuit.

Littere Regi ad magistrum.
Rex Bagyarid othumannides char. asie et grece imperator inuictus. D. G. splen-
dissime principis. Petro Dauosom. Phoenicium magistro. Felendum latroni suo quidem nuncio.
apua quecum credis tui protulati nuncianda. que diductus est. ex in finis precordis manant.
Thuras eum. at si me audires. Nec possit latro obtemperare recuset. eius qui secum equo se-
det. et altem agere non floripendit. Vile Mandata caponens. legatus ait.

Figura.
Legatus thurci colloquens ad magistrum.

Regis legatus: iussa Magistro exponit.

Regem Bagyarum suum confugisse ad locum suam in ditione vestari cuiusque monitus audien-
tem esse. Nec sine magno impetu ad confugios certos respectu non laetis presentissime magis-
ter. Que cum accepisset non parua affectus est leticia horalut hunc sub suis alio foueat ne-
trias et protegat. et bellorum fomes potest policedut impetator sumptum; princeps et regio
fracte dignum. Magister legati postulata non reicit. semponum qualitate postata. qua christia-
nitas impliciti curis non eum vires in comunes fidei hostes conuertere possunt. Expectanda
enim est elad: que (nullo diuino prouidente) Christiani nominis vici salutis injuria. Sedendum
est tempori: et inferuendum humane imbecillitati que (aliofimi gratia) aliquando robo-
rata: illustria aggrediatut facinora. Legato itaque respondet magister.

Responsum magistri datum: regio oratori.

Non decet virum magnanimum iniuriam remitti: nec prostratus crudelem esse hoc qui
semel nilium hominum est. qui superbis succumbunt et pusillis imperant. Proora vobis asilum
quidem est: qui ad eam confugunt. ne eum humili loco. verum alto sanguine reguntati cum
humanitate excipiuntur. Regem Tyrzymi: licet aecorimo hoste atque tyranno natum
grato accepimus animo misere que eius casui indoluimus. sumptusque nostros fouemus. nec
denegamus: que tanto principi conueniunt. Nec fallidial. Bagyarum Tyrzymi profugum
accipere que: in eorum quippe familie otium annidum est. Regum iulienem a puo
releat nationes degentem. Pallidum ut peruria preponit. Nec innotis exceptus est. et funda-
lorum fomes fiet. nota eius princeps occasionem non dederit.

Lactis inita: pro regis Tyrzymi sumptu.

His suauioribus verbis tempore et rebus accendit oratoris animum allicid molique. et
ceteris itaque legatus pro annuo Tyrzymi sumptu. Quinque et xxx. Milia nummum auri:
quos rex Bagyarum quotennis. h. l. Augusti. Proo excoluet Magister autem Regem tyry-
my sub tutela ordinis hierosolimonum. apparatus regio affectum feruere pepigit. ne obsequy
materia orialut.

Mors Achmae Basie.

Itauid absurdum erit: conneedere clarissimi viri Achmae Basie yorontis expugnatoris in spere
tam necem. Miles qui prope erat magno animo. atque militaris pericia prestans. Cui satelli-
tum manu potens: apud thurcos non parum auctoritatis sibi vendicet. et thurcorum princi-
pi. vel terrori esset. Quamuis enim consiliarius: simultatibus tamen reddidit inferis pro-
ferim quo Tyrzymi factionem sequi videtur. Vehementer quoque principis animum morat.
suspectumque reddidit. Quam in thorum pectore percucientes: ea animo non fauit. verum pacem
cedebant. turbare emglut. ne qui Tyrzymi fouent cum Bagyarum pectore mitent. ac ne horot
a pidius sopriatut. Princeps itaque thurcorum: nil potius animo machinatur. quam Basie
mortem inferri. quem plus iusto. grandem potentemque conspiciat. Erat quippe Basie chris-
tiani nominis feruissimus hostis: proponebatque que liberalo ybaliam (si oportunitas

Thurcorum Rex fenestris arctis. Phoeniciorum legatos alloquitur.
Facere legatis coram percussis. Rex Bagyarid caelus sit arbitrio in praestitia se conferens.
Phoeniciorum legatos accersiri iussit. hoc sedentes per interpresem benignis verbis consulit.
ad fratris profugis. ubi nam locorum versetur. an sit saluus. Ad rospila legati consilio
respondent. Postremo subiungit. pacem cum vestro principe petigi. Altem bene valere
cupio. horumque vel legati verba. quem in praesentia mitto. non secus quam ois meo ore manan-
tia intelligat. Mensam accipiet meam. cui obtemperate. Iuseat rogo. Haec saluus legatos
dimisit.

Rex Thurcorum Craetrem Das Magistrum mittit.
Confecta celebri pace. legati muneribus regio dorati etarij principis sumptu. Rhodum hietates
recedunt. Comesque suis regio dorati viri prestans. Reconisque voce in Asia et Rhodo.
Pedus magni populi frequentia (subarum clangore resonante) promulgatum est. Re-
quis legatus magistrum ariens. literas exhibet. quarum series fuit.

Litere Regi Das magistrum.
Rex Bagyarid othumannides Chan. asie et grece imperator inuictus. D. G. splen-
dissimo principis. Petro Daubusson. Phoeniciorum magistro. Felentium latroni suo quidem nuncio.
anna quaedam credidit. huc prothitanti nuncianda. qui dicitur. est. ex in finis precoribus manant.
Auras eum. at si me audires. Nec possit laetis obtemperare recuset. eius qui secum equo se-
det. etiam agere non floripendit. Vile Mandata ca ponent. legatus ait.

Figura.
Legatus thurci colloquens ad magistrum.

Regis legatus: iussa Magistro exponit.

Regem Bagyarum suum confugisse ad te. tua indictione vestari cuique monitis audien-
tem esse. Nec sine magnis imperiis es confugisse. certo respectu non laetis presentissime magis-
ter. Que cum accepisset. non parua affectus est leticia horalut hunc sub tuo alio foueat ne-
trias et protegat. ut bellorum fomes potest policedut impetator sumptum: princeps et regio
grate dignum. Magister legati postulata non reicit. temporem qualitate postata. qua christia-
nitas impliciti curis non dum vires in comunes fidei hostes. conuertere possunt. Expectanda
enim est etas: que (nisi diuino prouidente) Christiani nominis vici salutis injuria. sedendum
est tempore: et inferuendum humane imbecillitati. que (aliofimi gratia) aliquando roba-
rada: illustria aggressi adut facinora. Legato itaque respondet magister.

Responsum magistri datum: regio oratori.

Non decet virum magnanimum iniuriam remitti: nec prostratis crudelem esse hoc qui-
dem vilium hominum est. qui superbis succumbunt et pusillis insidiantur. Proora vobis asilum
quidem est: qui ad eam confugunt. ne dum humili loco. venim alto sanguine regum nati cum
humanitate excipiuntur. Regem Tyzimy. licet aequo hoste. atque tyranno natum
grato accepimus animo miserique eius casui indoluimus. sumptusque nostros fouemus. nec
denegamus: que tanto principi conueniunt. Nec fallidias. Bagyarum Tyzimy profugum
excitum que. in eorum quippe familie otium amicum esse. Regum iulienem a puo
ceteras nationes degentem. Fallidum ut peruria preponit esse. Nec innotis excipit esse. fanda
lorum fomes fiet nota tuus princeps occasionem non dederit.

Lactis inuita: pro regis Tyzimy sumptu.

His suauioribus verbis tempore et rebus accomodatis oratoris animum allicit. molique aduelli-
atit itaque legatus pro annuo Tyzimy sumptu. Quinque et xxx. Milia numum auri:
quos rex Bagyarum quotennis. h. l. Augusti. Proo exoluet Magister autem Regem Tyzimy
sub tutela ordinis hierosolimonum. apparatus regio affectum feruente pepigit. ne obsequy
materia orialut.

Novi Achmas Bafie.

Haud absurdum erit: con necere clarissimi viri Achmas Bafie yoronsi expugnatoris in spora-
tam necem. Miles qui prope erat magno animo. atque militaris pericia prestans. Cui falli-
tum manu potens: apud thuroos non parum auctoritatis sibi vendicat. et thuroorum princi-
pi vel terrori esse. Quamuis enim consiliarius. simultatibus tamen reddidit in se pro-
ferim quo Tyzimy factionem sequi videtur. Vehementer quoque principis animum morat.
suspectumque reddidit. Quam in thorum doctre percucientes. ea animo non fauit. verum pacem
celestandi. turbare conglut. ne qui Tyzimy fouent cum Bagyarum doctre intrent. at ne horot
a pidius sopriatut. Princeps itaque thuroorum: nil potius animo machinatur. quam bafie
mortem inferri. quem plus iusto. grandem potentem que conspiciat. Erat quippe bafie chris-
tiani nominis feruissimus hostis: proponerebatque que iterato ysaliam (si oportunitas)

Carclur) aggredi. et Rhodus inferissimus diudicatur. eius certe immanitatem non tulit amplius
clementissimus deus permittique. Et debitas peleni penas quandoque luere) a Paqya rebus omni.
Nactusque est Thurocom rex. occasiorem necis potissimam quo pacem Rhodiorum oppugnans basia
mentem suam Tyzmy bonivolam delegit. ubi autem Legio orator de pace conclusit et res apud
Pegias composita. id quoque et Tyzmy in remotis agere celerissimo nuncio ab oratore misit.
Rex accepit. accitit basia ac nonnullis praetatis aule regie viris. laetum celebrat conuiuium
discumbente iugiter et opipere commensantes. vincti in caluenerunt compositores. Nam licet es gona
re potius. mahumeta lea Thurocom indericat. Princeps tamen qui nunc imperat legio violator
mero plerumque mades. facileque fatellides in delicatum morem allicit. In seribendum
vix (ut sit) incidunt sermones. ac Paqya sub de comilitonum suspensio minuendo iactitad
et tanquam rex pacificus et quiescens. de industria affirmat. se velle quosdam ex beuissimis
honore afficere. alios autem dignitate despicere. Decet enim aut principem sibi affectos
tollere et ingratos inferosque de primete. Morat certe princeps basia ferocem animum.
qui pacatum imperium fastidirebat. quare verho eum iritare cupit. et mortis inferendae
causam quae petuit. In felix vero basia (vino madoens) hoc aduerso. Incautus in hoc pro
nimis verba ferocitatem quandam praesertens. quam haustum merum caagi datur. Non est inquit
quiescens rex nec in tranquillo conflictibus. nunc certo frater emulus ac hostis tuus. Othumane
Quisque clarissime familie rebus quidem consuetudo decernit. nullum Othumane dem super
stibus germanis indubitatum regem esse. Cuius in se tempus firmabat imperium. Ne stem
te iugiter aut etherea fratre Tyzmy rex pacificus non iudicaris. nec sibi condicis comili
tonum animos irritate cum id tibi officere possit. Quo dicto fatellides elinguis. cui mortis
sermonem videm preclusit. At per signa mentis conceptum peromit. celeronumque nutus au
citu accipit. Cui basia tergo adhaerens. arrepto statim filio cultro prout a principe clam prius
iusus est. Achmad basiam) fat mortiferis vulneribus confodit. ad primum quidem ictum. Stacium
cenua. secundum. autem deaxtam adigit. ad cuius impellum. basia in faciem semper mensam
facile prorumbit. Resabat namque flexis poplitebus. et in speralium vulnus vino repletum irum
non difficulter prostermit. ficarius quoque quinque vulnera super addit. et necem haud dubiam
inferat. nec sibi ea asparit. qui casui indolere. Ad omnes lenitia affecti. facinus proterbat abriose
mum. Quosdam quoque basia fatellides. qui eius fatioris fautores erant. illico per ficarios necari
iussit. Rex et alios palis suffigi sunt qui affirmant. regem) etis conuiuiis. pndclauis (excedentibus) basia
am acciuisse. et sus iugis non parum vni exhibere. quis ex toto. nerus. sicut atus. quid adhibitis noniam que
in corthanas patles ductus regis culticularis. ha henkibus. et sic basiam vno san noque sepultum suffradum esse. Cui
cam eo in hausto latium de sumplisse. et ita inlorige. parant. facinus quidem abrax (paucis admissis artibus)
patradum. quo varia necis fama oritur. Thuroi namque sui principis incia) pertaro edere audent. nec magne
pore. quique curat. Cuius geratut in alior. dum sibi damno non contingat. afficiuntur quippe inuidia. et
impetans. et hodie egteque a modum ferunt. alterius virulentem generat halem. atque fortunat ad quas
deuotandas. affluat. dandunt hyatus. quos hie sicut basia) aut gemis agni pelletibilibi. splendenda ea quidem
para ad Paqya sub etarium) penuenit. ea quia non paucos sibi caros ditate festinat. inferat. profecto. Thurocom
que) auacissimus ferocissimus animosissimusque. qui potius arma) quam legem) ex peni cupit. et seiam
mentem in christitad) praesertebat. Nil potius faciens quam Thuronum) occidit. quorum) vel.

occasione postrema haud precognitam atrocemque subit necem?

Sup
Fuctoris (in Theodororum) preconiium verba.

Faude clara & nodus, que tantis preconiis ab antiquis predicant. Quando inquam tam celebris fama, ac gloriofum nomen tibi contigit. Clate equidem nostra ad tuam laudem dilataudam. Quod illud pristinum seculum, sed quo illustria aggrecebas facinora. Nec tamen nostri sunt comparanda. Exulta infula sua summa. Celate clima mundi dignissimum, quo urbem habet tam celebrem, a qua tibi nomen effluendum, et in qua saluator noster Christus, salutis nostre miseria, opetaque pro palare dignatus est. Scitissimi quidem tyranni mahumelis, urbem expugnatoris, mthricate ac antichristo potentioris. Geso rege ditionis, necne crudelioris, seu propulsati arma, tanta ira obluum, in amptum affectus est, et pugnans decusio mensibus atrocem, sedam que animam repente commisit. Liberi quoque nepotandissimi tyranni, ad eorum vitam ditionem atque famam, feruorem, et sub alio huius huiusmodi furore, que credunt. Paganis et Syzymy fratres, suum tribunal accunt. Nec recusat superbisimum potentissimum, et avarissimum genus, grande pondus auti, huius principis largiri, et quidem fidei reomant. Neatutque huius causa, huiusmodi duae acornilid, disciplina militari peritissimus, ac tenuissimus. Grandia sunt hec, et pene inaudita, qui motus et genitum dispartitam mente agitauerit. In preterit hec atrocissimus patet, profecto aut filios enecas, et aut filios honoris et celebri dono affecit, qui librorum vitam, famamque huiusmodi simul atque defendunt. Tibi sunt clarissime magister Theodororum princeps, preclate animi et corporis, doctus a deo gratiarum in furore, et natura manantes, que te reddunt immersum obnoxiu. At certe gratia te cumulate prosequitur. Docuit, qui tam celebra tam clara tam illustria clate tua pro uicerit, que alio denegauit. Nulla inquam (huius nominis famam) reticet, huiusmodi posteritas, et illos huiusmodi de te dicere aufim. In freta dum fluii current, dum montibus umber, Lullabunt conueca, potius dum fiera pascet. Semper honor nomenque tuum, laudesque manebunt.

Figura:
Ezsymus Rex: ad regem Gallie mittitur.

Guillelmi Caenensis Priorum Vicecancellarii de a. d. n. s. f. n. e. R. g. i. s.
Ruzony in Gallia. et adigenti custodia assuetudine. et hodie

Nullus est orthodoxae fidei tam imbecillus cultor. qui pro virili parte aggredi non debeat. quod
christiani nominis honori salutisque conducat. Est corporis vires non suppellex. vultus tamen merito
adest. in qua vera fortitudo que virtus locata est. Haud igitur absorbum erit. si ab ignavo puilloque
ingenio viros quaedam dicantur. que forsitan sapientum illustria ingenia. et potentum magis
accident. Hinc christi tectus diuini nominis amor. in ecclesiam catholicam affectus haud
temere mouit. Hinc de sterora orientalis plage labes. immaculatarum animarum laqueus. cele-
rum atrocitas. promete impellit. Que ingenio debilitas. balbucientis lingua tremulaque ma-
nus edere possit. Prouum essent quod agere videtur. egestque excellenti intellectu viro. qui eloquen-
tia sua sepe. atque exhortatione pressis. et audientes facile moueat. Turum quippe est edate
nostra (mundiali sui curis implicatis) catholicis persuadere. et que nostri maiores pro respec-
tu in curia perdidere christiane religioni replegerunt. Nam pridem plerique viri doctri-
na et dignitate pollentes. operam pariter et industriam hinc in persuadendis perdidere.
Loquutores quoque habiti sunt. quos labores et impendia subire suadent. nec propterea
desistere cepto decerui. si vel mihi temeritas aut insania ascribatur. perperam quidem sapientis
momini iudicio doctrinamque seueri examini editionem submittere dicendi in illius aggrediar. in-
geniorum profunditas. quod ex probris equum reddes libel fastidiaque quod in concinnum
absurdum atque insulsum conceperit. et animo desinuerim iactata et clades. Haereticis
minias desorbete. quas christiano nomini mahumelas. haereticorum princeps (qui nuper
e vna excepit) crudeliter attulit. Nec vires nec tempora. nec dicendi facultas corde suffe-
cerit. et quippe tyranus. Perone crudelior. Rege. Affero. potentior. et Holopherne
est potenterior. Imperia enim duo. Regna non pauca. vltimissimaque ditiones. mahu-
melce legi subegit. Plurissimaque at preclarissima urbes. tributum subire compe-
lit. In qua quidem atrociori persequuntione scelerum tam immensa colluuiis nata
est. ut ea nec mens excogitare. Nec lingua promere. Nec calamus exarare poterit.
Que letis grauique filo plerique doctissimi. vbi tibi nota reddiderit. et si perfluum fue-
rit. hunc dicendi latissimum campum ingredi. Reseruit. quod in animo est. Neulas men-
tes. atrocitate non afficere. nec obduclum vulnus replicare. verum pro ingenio facul-
tate ab omnipotenti deo oblata. oportunitatem. Imperialem constantinopolitane urbis
sedem. vniuersamque greciam (que europa portio est) subigendi et in christianam potesta-
tem redigendi demonstrare intendimus. modo adest. qui voluntate sapientia et potestate
fruat. sine quorum fovere. nullum perfectum proderit opus. Libel enim paulisper men-
te coniectari. que causa fuerit tanta cladium enormitas. Quam que tam seuis ima-
nis sceleribus at prepotendit. tam insignes victorias sita spectat. Nec id. qui hinc rerum
gubernacula tenuerunt. ignauie ascripserunt. quam permulti accusare nituntur. Illi
simum huius iudicio. mahumelis illius mirandam in audiamque theodorianam. Cui nec puillo
nec magno in ditione sua regenti. refragari fas fuit. At tremebundi attonitque oculo pa-

vented: vel interitus pericula non formidant. Et omni studio principi parerent. Nec sibi qui
 de throno imperium eo contenderet. His qui pro turpiter occisus aut veneno enectis qui thronum
 ascendere somaron suaditionis imperique monarcha colitur nec audeat aliquid ceruicem erigere. Sed
 pauidi ad tyranni pedes prostrantur. Hinc oritur insolentia: hinc potentia: hinc obedientia
 nascitur: hinc fines ampliandi cupido incipit. Et cum longinquae praepararum rerum studio
 thurci vicini fieri hinc inde credunt: horrida sanies in inficit. Et profecto olhum anno
 rum domus inter mahumetas illustrissima tyrannis semper referta christianis molesta et
 formidolosa. Aque postquam ysthumum asie minoris (sub heraclio principe: pipino et
 adela rege apud gallias regnante) in rauid: grandes iacturas attulit et mahumetum cultum
 auarit. Plus enim parue manu extingui: cum in principatus aeternis locata esset. Sed parumpendunt:
 qui ensa ei obicere potuerunt. Et que suspensibus animis: sedesentim traiecit hellepontis Europam
 adiu: in qua haud in celeberratione: suo adiecit imperio: ad posthomum quoque etate nostra impe-
 riale patriarchalemque sedem sue fecit ditionis. Et cuius expugnationem: vicinis ac insulis prepor-
 tim thurci cruce signatis molestissima habita est: quos etiam deuincere extingueret atque potere
 re conata est. Et diuina pietas: xpi vero athlelata tyrannidis iugo protegit. Cuius repulse ig-
 nominia affectus: oratio ille celestis primus mortem obtulit atque damnata euomit animam. Cum
 mensa: dei clementia. Omnia abilis sapientia. Oiuicula: potentiaque mira veteris legis re-
 nouand: in auditum eorum miraculum: potentissimum quidem diuinitum abroisimumque christi-
 clarum persequitorem: pupillo principatu et cruce signatorum ceteri subicit. Quem quoque
 validissime vobis triumphatorem conspexere: clara rhodus: victum presum et tandem ignome-
 nia repulse affectum: rictus dignata quidem est diuina potentia etate nostra ostendere: quam vile
 quam imbecille quam eneruatum sit thurcorum sedem nomen: et christianorum animos: pristinis
 iacturis attonitos erigeret consolaretur ac solidaret: deustaque mentes augetes: ad exercitum compe-
 ranot. Cui hysanthum et Europam haud indignam sed et orbis portuorem (mahumeteanu polu-
 tione) liberent. Debuit certe thurcorum in signis victoria diuinit miraculis redimere: sedes ditionis
 mouere: et uniuerso coedete iuncti in nephantium oratione vites inflaturarent. Et reueto diuino
 iussu labefact humana potentia: nec audeat mouentem mundi creatorem. Cui pulland itera-
 to: haud paulo post heremodibus in Asia et Europa edictis: crudelibus tyrannum: thurci mimikan-
 tem: iam tamque iminentem: et exoflam sibi videri perfundet. Sereptina etenim morte occidi pot-
 mittit. Hinc oritur in Asia europa quoque thurcorum humilitas: potentum simulabat germe-
 norum nepotumque tyranni ditionis imperii thronum apperentium Germanique diuinit
 et thurmy: multum claudibus sese conficiunt. Aue res maxime christianam potentiam excitare
 potuit. Et vindictam de tyrannica domo fumores: et ab europa tyranni iugum excutere. Domit etiam
 latina potentia: nec pullant deo creatori aditus pauid. Comun eque thronum: priuato affectui. Al-
 gore rigens occiosa fortitudo: postponit. Aquam dura est presens etas: Aquam rata: Aquam lenta: mi-
 nori certis de causa: nostri maiores illustria aggressi sunt facinora: et insignem triumphum: quan-
 doque de barbaris thurci hostibus reportarunt. Erat quippe in eis christi sanguis: seruonior: qui
 victoria comit impulit atque roborauit. Non enim misericors deus cordis ferrea duricia combit: illud
 hinc occasione christi clarum mentes horari statuit. Aua permittitur thurcorum dispendium diuinit
 perfla

re: ne autem vim aut dolo aut latrois interiret. Nunc quidem Thuri: qui nunt hispanis imperat. fra-
ter rex Tyranny omni profectio depluribus. Tunc Andros confugit: ab his quoque qui patri ingentis
sini fuerit: et qui ponderantiam eius restiterunt. Tamen presertim implorant. Res stat enim
profugo clarissimus. Honorum Magister vidam quem a furore quodam fraternali eripit. Joves
nubique suis opibus. ut superstitio frater terrori accitanti atque tremori fratri fid imperstanti.
Etgenis quoque prudentes consulens principem namque Tyranny in occidendum misit: ne fra-
tri propinquus imperstanti vim dolo et injuriar eius. Tunc felix quippe profugium: quod
aperiam oportunitatem. Res a grediendi preclaras affert. Non est enim qui ignoret: quan-
tas clades et ruinas: civium discordia: affinium discordium fraternaliumque odium: imperiis
ac regnis. Res publice attulerit. Latro quidem gentiliuque libere: huius labris referte
sunt exemplis. Nec enim nostra etas: horum nauis capere censetur. Non certe aliter Roma-
norum Res (olim potens forma) interit. Nec secus Athenarum civitas aratum pavor
est: et Grecorum imperium ceterum colens: non multas exactas annos hoc affectum malo
profus occidit. Ad enim sapient quidem. Concordia parue red crescit. Discordia? maxime dilabun-
tur. et aluat quoque nosse summa veritas: id explicand aia. omne regnum in se divisum: de-
labitur. Hinc orta est Atheniensium Thuronum dices. Tunc Pasie Tyronis expugnatoris
nax reponit: cuius tanta fuit insolentia prociat: et ducit. Ut non nisi a dolo cogitatu: ylliam
attingere cupuerit. Coquidem superstitio: nunquam etiam vicini quicquam: ingenles que clades: ni-
nabatur se se illaturum. Tunc profecto animo quod profectio manu promptus: valido corpore armorum
que peritus qui nunquam quiescere affueerat. Tunc quidem terrore fraternali profugo: Pavor Thuronum im-
pulsus dolo necari iussit. Tunc quoque comitum: salubrumque nauis Thuri lateri adherendum: conspi-
ratio tumultus que nascitur. Cui sui principis non nolentiam fastidientis. Regis Tyranny a dolo ducit
tunc hinc opum profugo dicitur: et sibi animos nauis Thuronum alliait. Tunc a dolo in eoque portio-
ne que sibi patet: atque Asia Thuronum. Tunc quoque in quibus dicitur ac terrore Thuronum affertur: et iam
germanum imi nax ad se et aggrei se se puer. Tunc regis nec somno: alius cogitatu: alius voluit aliudque
videt quam Tyranny Regem. Tunc illud in fine in auctumque monstrum palum est: et Thuronum non puer
erit: quadraginta milia numum aurum Honorum magistro triumphat. Tunc dicitur in mittore: pax in in-
et germanus attendit: ne sibi molestia terrorumque se se puer. Tunc quidem potens sumus terrore
fraternali impulsus Honorum magistro in dolo comitum se se dicitur obnoxium. Dei inprohabilis: providen-
tia. O inenarrabilis: ineffabilis: inestimabilis: bonitas: crudelissimi quidem tyranni oppulenti sumus
potentissimi superstitiosissimi natus Honorum principi cruce signato aureorum: pactorum dicitur
gal soluit a puer quem germanus vidam dicitur: quem tanto amore nephandus genitor prosequutus est
formosolus quippe Bagazarit terrore preclusus Hadim dicitur cum vicinis perculere non
dicitur. Honorumque dicitur dicitur dicitur: equis quidem conditionibus pax et
Nec audeo terrore Bagazarit: exercitus in Thuronum parare cladem in Thuronum
ensemque obicere. Ne germanus dicitur: latronum manu succinctus. Quam preciosum
profugium: O quam illustre exilium. O quam insigne regis Tyranny confugium: quod tanta attu-
dit latris comitum dicitur quietem et honorem. Ac quibus certo facile quis videtur (monstrum
caligine prius aduicta) quarta fit (ab omni potens creatore) oblata oportunitas

regis Christianissimi pectori. In magna et aeterna et iniqua proponitur nec clarissimi facinorosi
circumstantie qualitates atque modi sincere sunt explicati. Cuius enim velis (proferbam Hierosoli
monum ordo. qui precipuum executores/profectorem/auctorem francorum regem et licet veneratur obse
uat immaculatum in legemque regnum obsecris moribus inficere. Cuius cupit. regie conflictu
tioni aduersari. Cuius de pietas. rem astrictam committere. Nullus profecto sane mentis. id excogitavit.
Non erit quippe in galliis Rzymy semper eterna mota. Sed ad tempus. quo rebus garrulorum
christianorum consiliis posuit. non erit cum gallis turis in legem et omni immundicia labe
pauis. Rzymy commercium. Non erit quidem cum incolis a spicienda. non erit cum habitatoribus
familiaribus. quandoquidem in feces et concluetur. castelli muris obhibebitur paucis comi
tibus satellitibus. Nostrum quippe eius custodie milites thosii. qui confantes eorum prauis
talem contempnunt et rident. Non debet quidem Gallia hunc tenuete expellere atque con
tempnere. cuius a seruatione tantum decus tantum Commodum et tantum stile emanare po
telt. Nec dubitamus pifforum regem ac sapientissimos doctissimosque eius regni viros. haud ali
bet fondere. Et modo huius principis statum intellexerint. Maior quippe comitibus christianis
aferlus Rzymy fouendo protegens et aseruando. quam inelutissimo regno arceos propellendo nec
non et excludendo. Nec enim regis constitutio. nec conditoris intentio infringitur. ubi tam clarum
facinus tam grande emolumentum tamque insigne momentum. ex admisione in regnum oritur.
Et aulem aditus in franciam Rzymy denegatur. caullabunt in spolia totos latiorum portitores. Ita
ru ne phanorique satellites. qui disformulato habitu iuxta thosii ne phanorumque virorum. Sue
factionis passim vagi palantur et Rzymy. vel gladio necent. vel rapiant vel veneno inlerimant.
Caiepe accipe nobilissima gallia et rex piffime virum illustrem. nobilissima mahumetorum
familia natum. Cui tanta comoda. christiane religioni est allatura. Cui germanum magnum
thosium christiarum finibus arcel. Cui statem hilancorum imperatorem. huius quidem regnicole
pplenoiformis thosiorum magistro submisitum reddidit. Cui passionis comitum nelli ihesu christi
monimenta. reliquiaque in constantinopolehana subuersione rapta et a thosio expugnatoe ex
moustris custoditas heretice nato omisit. daturum clarissimumque se magistro pollicebit.
Cui tantorum sanctorum. extinctio censetur. Cui quiescem thosiano nomini prebet. ne eum
repellat. qui repulsiu scandalo et lactose futurus sit. Et aditum prohibeat. aditum semelici at lupi
rapaces qui regnum iuuenem deuenent lacertent atque opprimant. quo sublato Rzymy thosiorum
Rex cornua eriget. thosios persequetur. ytalie iminebit. hungarisque inuadet. Et qui modo timidos
supprios ac tremebundus paues iacet atque latet. repente erumpet in saniaque insolecet. etiam
certe animum auget. sublatu quippe tremot terror ac formidocrit. Et quibus tot grauia tot horri
da et enormia subsequendit. que narrare nemo quidem poterit. Taces et huius subuersiones. et
iuuenum fidei abnegationem phanarum pollutiones virginumque profolutiones. Quorum preteriti
clades. testimonium perhibent. haud in certum caue toto orbe dignissima gallia. triumphis ad
trophieis pifforum gloria clarissima. Ne tua laudata constitutio. tantorum malorum causa sit.
Non fuit profecto legislatoris intentio bonum laudabile ac preclarum edictis excludere. quinimo
pepissim viuis ac foelicitibus regnum purgare. Et ubi tantum eminet bonum. in thosia
saluel ad tempus exceptione lex quidem merito atque Regia conflictu cedere debet.
Cuius feruata grande quidem scandalum christiano nomini sit allatura. damp
nant certe iura diuina pariter et humana iura luxuriam inconcelsoque concubitus

missibilia tamen permittuntur. ne maius sequatur malum: omnia equidem turbentur libidinebus. Maxime quoque
libellum repudiū permittit. et homicidium in se habet duellum quoque concedit. Et ex eo publicum sequatur come-
dum. Aliter autem plerumque nonnulla quae minus non equali neque minus ingratum malum. Cui pro se rei pub-
lice praesentur. licetum est minora permittere mala ne maiora contingant. Ad idem faciendum non sunt ma-
la: respiciant bona. sicut quidem. si de bonis et malis spiritualibus in reliquis suppositum. Ad id de temporalibus
sunt comparatio: minora sequi certe male ratio praebet. Sicut quippe et herici conferendum qui minimum spi-
rituale bonum eligunt et maximo temporali incommoda afficiunt. Nec primum simpliciter dixerim. Tuzymy
cum sepe regnoque admittere. qui tanta diligentia aspernabitur. ne iniquum afferat exemplar. Exceptio
namque haec est legis infractio. non quidem malum moris ac spirituale conferunt. nam nec iuri cui
no nec iuri communi refragantur. Sed regie constitutioni. eodique provinciali repugnant. Quae se provinciale
malum veluti dici poterit. Nec enim omnes christicolae a suis ditionibus. succedunt et ab fide alienos ardue-
ant. Respondere profecto conot debilius quam necebrum. sicut qui correctioni regiam constitutionem
obiciunt. Sed non ad verbum. que (iuxta consuetudinem) contingant scandala. Nonni praefectum thesaurorum
qui Theodorus imperator et francorum regis agramatis praefectus. ad hanc nequam etiam de se si praefectus sunt
Inuisum quidem felus est scandalum. ex quo sepe numero ne phanae sequuntur si non auctus in deffia.
Porro quidem gentium Saulus apostolus thymoleum accusavit. ne conuersus iudeis scandalum sit. Quaedam que
que legis in facie spiritus chetimoni alia sequuntur. videtur ad tempus. et scandalum vitare. Scandali
namque habet. enormitatum fomes est. Sed forsitan quis dicet. fides publica. Tuzymy data ac eius custodia
die repugnat. minime quidem fides namque data. Tuzymy regem thodorum magistro auctorem
futurum pollicetur. Confilioque eius perhibiturum. nec prius hoc appellatur sequiturum. Exceptus
enim non est rex Tuzymy. et christiane religioni aut thodorum. statui debet officia. damnumque
afferat. Ipsum certe pro fugam a naufragio a morbo discrimine a germani perqui nolent. que mani-
bus precellentissimus magister eripit. seruas atque defendit. dissonum quippe et a ratione protus
alienum. si quos fautores et iste auctores felus etiam afferat. Etendum quidem tempus est rebus me-
suris consulendum. donec etiam quietior tranquillior ac serenior reddatur. Et qui dispendit. fortiter
fruantur opulata. Nulla si quidem ex eius custodia velut pecuniana utilitas. quamuis ampla
sit pensio. prosequum est ac profusum in hominum genus. multoque rito insignique suppellectili
utiliter multasque imperfas eius custodia affert. in educandis qui sue asseruationi incumbunt.
sui etiam causa legationes ad thurcum et eius ad nos sepe mittuntur. que amplius sumptus faciunt.
Nonot quidem commodum utilitas etiam fidei ac rei publice christianorum. ad seruandum iuuenem non
compellit. donec qui curata portuisset ex eius alta specula christianorum. lepidas mentes infla-
met. et ex peccato in fidei hostem inflaretur. et christicolae oblatam spernet occasionem. ingrati-
tudinem certe ne phandam non feret Deus. luentque penas quandoque. qui conatus qui sanctum
propositum. Cuique res propicia iniquo disturbant ingenio. si inuenit. aut manus hospitalari-
orum rex Tuzymy (quod Deus auerit) effugerit. hinc liquido patebit. quanto nunc fruius bono.
Quos pauci quidem gnoscunt. plurimi ignorant. per plures certe. et iniquum facinus
opprimunt. damnant et fastidiunt. Doce ac fidelis lector. tuo qui prospi-
caci ingenio de paucis plura coniectare poteris. et pro intellectu acumine diu-
dicabis. si equum fel regie constitutioni inherere ac Tuzymy repellere. vel constitutionem

rectius interpretando flectere vel Regnum admittere et in regnum: introducere et Propositis quidem duobus
que mali speciem inuenerit. Hec sunt secundum sapientis sententiam minus malum. Scilicet maiori
effluendum. Et quod acius quam decus dixerim. aut incertinum quod iam edidi. et abfluit
cum conuocui. Surre precor qui lectulas in decilli ingenio. quod pondus tanti negotii sustinere et capere
care non possit. Teo tibi excellenti ingenio doctori. qui potiora acutiore et prudentiora excogitabit. que
deuotus mendas. non ambigo in nostram alliciam sententiam. valeat felix. quicumque perlegerit. Pa
lum. Eodem. xiii. K. E. Octobris. anno incarnationis christi. M. cccc. lxxxiii.

figura:
Anglius monet Thurcum ut manam
dexteram Johannis Baptiste cha-
gistro donaret.

6
 Tullielmi carnosini Galli. Belgae Duacy. Nationum in eccan-
 cellaria de translatione sacre ecclesie sancti Iohannis baptiste xpi.
 precut foris ex constantino poli ad thodios. comen tarum lege feliciter.

Qua potentum per celebre dogma est. ingratitudinis crimen tanquam pestem atque pessimam
 vitandum. cuius certe labes intellectua boni quidem creaturam in profundum demergit ab ip-
 si cum lucifero nephantique angelis. cuius delicti precipue patratore. neque perpedio torquen-
 dam. Nec imperio. id censeri debet. cuius enim munificorum comperitur. qui acerbitimo non
 prosequatur. dno beneficiorum immemorem. Tanto magis igitur est delectandus truci que tormen-
 te afficiendus qui creatori ingratus efficitur. de cuius pietatis eterna sorte. eprobriam. et animi
 atque potius oculos a luce fortunam eacipit. postulat et venerat. etiam pro merito non quidem de com-
 no. felicitas promittitur eterna. Quam grauius. Quam horrida. Quam delectanda. ingratitudinis. Quam
 macula. beneficiorum que comitibus abdicandi. Nil enim delectabilius. quam nullius beneficio
 se se oblitum et celere sibi deuincit arbitrate. Respecto ad ingratitudinis labem alienum non
 censetur. beneficia que in dies decipit pietas et honoris confero. silentio pretere et libere que
 oblivione in excusant denegare. Laudes gratia quoque pro virili parte. De bonorum largitori
 non agere. unde enim qui cum signum facinus patratint. a diuina laudes audire cupiunt
 nec precum faciant ut vlls. Plus certe debemus creatori. qui beneficia uberius elargitur.
 Haec ratione ductus. sacre manus deante diui precut foris christi ex constantino poli ad thodios
 translationem etate nostra factam. liberario ordini commendate statui. Quaedam veterum histo-
 riarum monumentis eacipit. pro modulo ingenij gessis connectendo. Qui legis benignas aures
 queso paulisper accommoda. Nec que sub sacro. In ecclesie feueroque iudicio pre scribuntur.
 facile contempat. Absit certe. dicitur perlinata. iustum que correctorem non rennuo. Quini-
 mo. efflagito cupio ac desiderio.

Translatio: Jo. de arte: ex Antiochia in Constantinopolim.

Apud bisancium magni constantini utem sacra. Jo. baptiste deatra. conobio eius nomi-
 ni ab iustitiano principe dicato quod de petra nulquid appellat annos supra quingentos
 colitur. Noma est haud obscura. ioque grayarum hispanarum monumentis constat. anc-
 tum. Lucam euangelistam. et pollice. Noci tunc inicalum. celeberrimi precut foris vit-
 tulum non ignatum. sacrum quidem corpus quod in se habet. et be in her hely et abdia manu-
 mento ab eius discipulis conditum est. furtim pete clam si possit animo deffina se. ubi vero
 facultat non suppetit. quo corporis moles grandiori dimensione protensa non facile oculibus
 aliud arte euangelista molitur. Cum aulem corpus truncum est. sacro vertice. Herodis
 nephantis iustitiano respecto et hierusalem haud postul regia tegumenti portione ab lictore
 (qui propheta in supplicio affecor) obuolulo herodias regine hortatu. ne sibi infer sud
 veritatis predicat a merliis suscitaretur terra obruto. Euangeliste igitur in mentem
 renid. haud indignum fore. in dactam que xpm baptista. dignitate insignem exerceat.

Quos enim diuini euangelii / animo concipit. quam potestate aggredi fludet. Cura itaque
adhibita. fidei comitatus. Iohannis discipulis qui super fluitante fuisse monumento aperto. factam
ecclesiam / corpore exemit oculisque. et Antiochiam (ubi post hierosolimam apostolica sedes aut lon-
tas) transferri. Dumque ea discedens urbe. in bithynia euangelium Christi nunciaret.
vni catholico sanctum comendat pignus. Exactis deinde annis circiter. CCC. Juliano apostata
impetrante. qui atroci tyrannide. fidei persecutores vincere cupit. et sanctarumque reliqui-
arum haud contemnendam iacturam confat esse. factam. Tyranni namque edicto. complu-
res igne consumuntur. et martirum memoria interiret. sanctumque cultum aboletur. Sed
facti legi hominis infania. quam uis monathe potestissimi. et disciplinarum dogmate orna-
ti veritati christiane non preualuit. que non manu uis non gladius non phisicis que rationibus
inheret. sed sua ipsa soliditate firmata. que sese defendit. ymo ca pugnatore facile vincit. clarissi-
moque lucida est triumpho. et qui prope deat. precellenciam. falsis perque dignoscens furibundus.
et sanctam marum diligenter perquirant. carnificibus uim persequuntur subel. Inuenta inque.
igni tradant. vltimum quidem membrum. deo potestende vim persecutoris non sen sit. in clume
quoque ab catholicis seruatur. ho apostata nephando fructibus. celeseris. apud per fas belligoras
celesti percussus uindicta. (celeserum luens penas) uiderit. Cum autem ad iustinianum tempora
peruentum est. catholicus quidem princeps. factarum breuiator legum. Romanorum celeber-
rime illa. ece sancte. uoluit. et est sapientie. que est filius dei. atque saluator noster christus
a basi erecta. Amplissimum quidem cenobium monachorumque diuini Basilij norma degenium
habitationem. quos de pectra uulguis appellat. extruit. Deuotissimus itaque Augustinus. facis
reliquiarum monimentis ecclesiarum dedicationem insignire cupiens. sanctum precus. fons. portu-
cem. ad eipora. dextram ab antiochia. christi. lunicam ab mara. A se uribus. con. sancti. in. po-
lim. deserti. iubel. Dedicationis quoque solenni pompa. peracta. sanctas reliquias. (et partum
erat) ad priuatas remittit. Sed. Postremo uero tempore. bisantium imperiali. scemate. (ables
ne. iy. pon. max. in. partum. magnum. fortissimum) christi. abhilem. francorum regem catholicum)
translato. declinante quoque ad diuino cultu oriente. irruentibus in asiam. scilicet. ac. barbaris.
factam manum. deuoti antiocheni. accuratius seruant. Que. sed. id. tempus. et. la. bantium. fides
et. horetur. haud. in. celeseria. edidit. miracula. lic. quibus. duo. celebra. ueris. fund. mandata. que
plurimorum. fidem. barbarum. con. hiberico. laborem. firmant. ad. eius. que. uenerationem. ani-
mas. allicunt. Erat. illa. etate. haud. procul. ab. antiochia. in. uassa. tertanum. speluncarum. plike
ane. imensa. motis. dimensione. draco. qui. fedi. anhelitus. exalatione. incolat. afflicto. voracique
guttur. ab. humber. presert. hor. monstrum. inauditum. horrorem. Colu. quidem. boua. qua. de-
lit. sedebat. arcuato. corpore. squama. reser. ca. uisima. solum. uertens. grandionibus. oculis. (sul-
minis. in. stat. sp. ten. dentibus. hyagi. flatum. coebat. infernum. Cuius. spiratione. hominum
gens. interit. quid. dam. quoque. moraci. dente. vorat. Antiocheni. uero. tanto. terrore. stupidi
attoniti. atque. pesteriti. ad. uesatum. gentillum. morem. mentem. traue. runt. Hor. namque
incolentium. pars. christum. et. hio. pueris. consuetudine. respuerat. decorum. que. in. sana. gen-
tilitas. orationem. annuo. sacrificio. et. deum. placandum. sic. eius. ab. uisitate. molire. audiant.
nec. uana. spe. frustrati. nam. id. demum. efficit. terrorem. roboret. Sed. hor. tam. diu. sustinere. diu-
na. non. sustinuit. pietas. Homo. igitur. antiochenus. (cui. fons. contigit. sed. hyanti. orationi. quobus
statuto. die. in. sacrificium. offerret. quos. trepidos. spectante. populo. monstrum. deuorat.
sic. annuo. ab. sumpto. sacrificio. qui. est. belua. demonum. (haud. dubio)

Atque porro ante que prestigis et vanis imaginum illusionibus magis hominum mentes affici solent
potissime qui de fide catholica minus recte sentiunt. nec christo inimici spe inveniuntur.
Cum vana hec religio ab antiochenis non pariter suaderetur annis diuina clementia: sed possi-
tionem insigni ostendit miraculo. in praeconter quidem piaculi offendit ac: et namque fide in hunc
catholice quam orthodoxus pater mure diligis nam fide ei fuerit. Et dicitur offerte fide con-
dignis. Senitot enim forte altonibus pallens ac humebundus. Supradignis animis. quo nam
pacto filiam vtra morte liberet. humano quoque de stultis auctio: ad diuinum con fugit
mensisque et sancti prophete intercessione cuius manum summo seruire venerat. Post
men rulare sperat. Eodem sanctam quam hunc tenuit ob factam manum) pro more venerat ut
contracte pollicis porriunculam cuius nunc vestigium a pates. in lero fuit a dundente referend.
quam ore continet ecclesia quoque de pates. ad porriunculam redit. Nam vero ad sacrificium paratum
et forte deulam dicanturque manu apprehendens: ad illam (inspectante populo) ducit. Quamuis
genitor spe diuine pietatis et dicitur dixisse in lero fuit a dundente referend. lacrimas namque con sine
res non potest terraeque percellit. Namque tregue diuina quam suauis oribus phasus dicitur diuina
manque mortis genus (nec mirum) horrebat. Omne quoque spectaculum de genitore et nata
adum esse arribatur. Vbi ad locum designatum ventum est: oraco ex more portiens in genti
hyatu sacrificium accipere salagit. Senitot quidem celesti nolite mundus. haud tregue in mi-
nente periculo pollicis porriunculam quam tenebat in oracois hyatu haucet in iectis. qua im-
mista repente suffocata belua sternitur. Spectacula gaudente affanhum qui in columed am-
pelaxi sunt et congratulatio. miraculoque applaudentes. humum quoque sancto precut fori
jubilantes. ac ex eo quod contingeret amplotem ex hunc eodem in qua facta vtra manus
collocata venerat. Vbi quidem antiochena. Et fere finis hoc more ferit li betata. Alterum
miraculum hunc annectendum consuerim: quod haud in celeste diuicari potest. Mirerat ea tem-
pestate catholice antiochiam incolentibus: celebris sane sancte cuius (que quodenni. x m. K. V.
octobris solennis habetur) processionali pompa in praesulum portore. Feraque patriarcha
crucem et facram manum gestans: quam cum (populo orante ac spectante) subleuaret. et ferit
futurus erat annus: factis digitos manus extendit. et si sterilit. implebitur idque multo agnos
celebre habetur. incolae quoque vtrius praesagio cauti pro euentus qualitate fide con sulunt. Sed
mirum si manus que christum rerum creatorem rerum Deum et hominem inuicem ha phtiquid
atque ledit. tam mira efficiat atque opetetur. His profecto diuis facte manus facinoribus: auctis
coaluit. animosque pinnapum alludit. Ne ea polere pudeat. Imperat per id tempus. Diapentis
Constantinus: ab eis ab illo vtrius constantino polio conditore cum Romano fratre. fide quidem catholica
in hunc ac deus: et sancti prophete orationi dedit. Pres qui pro catholice pinnax pro manus
affertentia: ce phtique admodum ea vtrius si licet. Antiocheni con spectis miraculis accuratius fa-
oram seruans manum. Camque hic et res rerum hunc: dyaconus quidam ecclesie antiochene cui
Iob nomen inuicem erat. diuino spiritus monitus. manum clam surripens incolarumque sput-
aciam fugiens christianissimum principem adius constantino polio quoque. Nominis ianua
ri instans. sanctam deataram: principi offert. Imperator autem facti pignore re-
cognito: humo prostratus flens cecidit atque orant. manum accipit. arculat et
veneratur. verbaque proloquitur: in hunc sensum. Pueristi tandem facrum munus
salis diuque ad me occupatum: meis quidem meritis impar. Tu quidem dantes

127
x
c
p
ne
yo
n
in
lle
re
ni

Parvissima: prophetarum prophetia et Christi precursus non finis ampollis sacram tuam dextram: in
ter populi fedicitatem resare. verum imperio etem redimulam. tua sancte manu insignire dignatus
es. eam quoque cenobio tuo nomine dialis. quiescere iubes. hec felix sacram manu in regie pencha
libus dicitur. Et demum in monasterio sancti Iohannis de Petra. hancquam peculiari monumento
sanctae dextra reponitur uti translatio. quos hunc celebrat.

Qualiter sacra manus: ad mahum elem Thuroorum
regem Constantinopolis expugnatorem pervenit

Mahum elem Thuroorum rex: qui nuper ex ea accepit. cum imperialem Bisancij urbem validi
mo offideret exercitu: spe quoque victoriae potiretur. Non ignorans quanto ornatu quanta gazas
quam insigni re suppellectili. civitatis imperiales ecclesiae cenobia essent referta. Publice edicit
preconis. ut regia suppellectilis omnisque relectarum eorum ornatus monumentaque. illi se fer
uerent. nec ea similitudines diriperent. Divina itaque permittente iustitia. Tyrannus per om
nia potuit ut quoque sine efficiat ditionis. Afferuntur victori regie gaze. sanctarum que edium
ornatus ac gemme et sanctarum (quos Christianus cultus honorat) reliquie. hancque se se
proficetur. sive Thuroorum sive Christiana captivus. qui dignum aequo. oblegere. prode. offerre
que potest. In eo autem cenobio de quo supra meminimus reperta est (que ad Thuroorum pervenit)
manus dextra precursoris. etiam passionis domini nostri ihesu xpi monumenta. spongia cala
mus ac lancea ferrum. illis locata. etiam que Thuroorum sibi vendicavit. cuiusque ferri licet. lima
fecula. ab Bisanciorum imperatore Constantino secundo Carolo magno Francorum regi de se benemeritis.
qui Bisancios tyrannide liberavit et corona spinea qua Christus afficitur. que tunc in Carolo ma
nu eam accipientis (prout traunt historie sponis. ornatoque facti parisionum palacij venera
tur nostra que etate colitur) condita est. In cenobio quoque sancti Dionysii ariopagite. qui gal
liam ad fidem convertit catholicam. que sancti Benedicti monachi in cluni. parisionum urbe
ad vi lapideum distans. cuspis ipsa. hanc tempore et cetera conspicitur. Tyrannus quidem
victor superbus reliquias potius sacris quam ius mahum elem seu que sua gratia sui for
tuna. seu (ut verius coniectare libet) divina disponente providentia. sacram dextram passio
nisque monumenta. et complura eius generis ornamentorum. serinjs concludi obliqua que.
regiaque inter gazas a servari iubet. Non pauci quidem ex Christianis. sacrarum cuspidum rerum.
se sibi vendicavit. seu pretio seu dono nihilulit. At vafrus Tyrannus ingenio. in largiendis venior
recolit grandiorque ere res estimat factas. ut pe euclat. hoc que sua plurimorum animos se se alie
turum. Thuroorum autem rex rerum successu inflatus tumidusque ditionis sine ampollis. ror
nosque infestat. et quorundam cervicem annuo submittere. regali compellit. fuere certe qui pacta pe
cunia sacram dextram passionisque monumenta adipisci suerunt. sedusque cum Thuroorum tyrannus
perculere conlemnunt. nisi sancta elargitur pignora. quo ignominiosum pactum sacrarum reliquie
anum prebata honestent. Tyrannus enim durior ac inflexibilis. de sanctis rebus pacisci fastidit.
Sic divina disponente sapientia. relictis diligentius servantur. Augesque
asseruationis desiderium imperialis muliet. gratiorum sanguine nata que Thuro
orum preda. regis libidini inter pellices patuit. Hec a Christi cultu non delectat.
cui gratius olent. fidem servant adheferat. De pacto autem non in scia postulat et
flagit ad instat. ut sacre Bisanciorum reliquie ad occiduas non transeant. Si venales

sint precium patitur idem sese offert exultantiam. qua re suavit tyannus: lacta feruat. Cumque an
 no arator. iii. el. x. bellis impera. sed. Phocion oppugnat. destinat. Cuius abrolet oppugnat.
 cum nichil repulsi ignominiaque affectu celebri Phocionum victoria recessit. eos aggredi ille
 meo cupiens. Phocion expectans in spectate suffocatur morte. fama est haud inconsans tyannus contra
 Phocionem porrecti instans. et tunc in ter ramos iuuenem specie humana ad quos horum alba veste
 inuoluitur flamineumque glaciū manu gestantem a paratū se. Tertium que face rotaturō
 tumidisque huc tyanno minia se. ac rigilanti audientique dicitur. Virorum se se silpime?
 hic te conforiam gladio. Aus conspecto auditoque tyannus a deo ex paruit. et illatione monitū
 propter inlen sum terrorem attonitū perhorruit. que. sedam reponit. et uoluit animam.
 Cum quidem est oppugnat angelum dei affuisse. qui crudelitissimum tyannum dicit. Quo nita
 hinc. Bagyarid maior hali. Cuiusmodi cecidit regnoque expulso rerum potitur. Omnisque
 regia supprellat. gaza et facta p̄nora ad Bagyarid tyanni natum perueniunt. et ad idem
 tempus Cuzymy ad Phocionem confugit. et solenni pompa accipitur. et in gallias proficiscit
 tur. et quo infigne illud sedus Phocionem petat. et annue pensionis pacto sequitur.
 et Cuzymy a bene hinc. quoniam in auditis timore Bagyarid formidat. pro ut comendatū dicit.
 ea terrore explana sa sunt. sed quidem hinc rerum capita tetigit. et lectos causas intel
 ligat. qui bus sil impulsus Bagyarid. et factam manum. Phocionem magistro elargitur.

Bagyarid. Thurtum Rex. sanctam precat.
 factam manum Phocionum Magistro Latipitur.

Dum hic est rerum status. insignique Phocionem potitur. abque Thurtum rex facta
 na formidans in se. magno Phocionum Magistro. Nam petare Phocionem. munusculū quoque ip
 su animam demulceret. et petere. et si factam in petu. et si beat. Audendum a potitatum sua su
 qui tyanni arthistorum participet. hōp̄salanonum originem et motes callens impellit. et si
 tem quidem magistro efficere cupiat. et ut foris manu. quem patronum tenuora. et Phocionem dono
 mittat. In quibus quoque est. et si efficere magistro potitatum. qui facta hōp̄ salanonum. et Phocionem
 appetit. Ne itaque magistro toto suscipiat. decessit tyannus factam manum elargiri ceteris ad
 tempus silent. et principis animam cupiam suscipi. et Phocionem. sicut factam a potitatum ty
 nannus affia. et decessit. delecto igitur ad factam manum deserendum. clarissimo oratore Regie
 aule precellenti viro archandro. non ignaro. ei factam manum magistro deferendam
 dicit. et ad magistro epistolam dedit. In hec verba.

Epistola Bagyarid ad magistro. de dono facte manum.

Bagyarid Affe. Rex. Imperatorum impetrator. chan id est maximorum maximus
 a potitatum ac illud Phocionum magistro. Etro Laubuston felicis
 mo imperii. Cui Cenoisimo. D. C. Quarta fil nostre mentis in te beniuolentia inle
 gida et offeruandia. ex prelorent haud dubio reluces. Tu quoque in nos
 animi rectitudinem protid. certa seque redoundis beneficiis. et victor euada. Nec
 id enim perpeti decessi mus. fortuna namque nobis magis arduel. plurique sumus
 ditione imperio atque gaza fulciti. Nec abnuimus te principem sapientem.
 potitatum

27
 e
 p
 ne
 p
 in
 le
 re
 ni

et haud ignavum esse. cui clarissima victoria polibus et grandiaque foles aggregati facinora. Postquam
tibi gratificari cupientes non fuit apud bizancios quod acceptius fore putaremus. quam ea ipsa ma-
nu te fuit: que christiane gentis merito precut foris cuius patrocinium inuocat. Corpori olim est
iuncta. Ea quippe imperiali rite decessit. genitricis etiam est aduicla. Grahum tibi non ambigo
fore munusculum. oratori deprecandum crediti. Caape eja principium felicissime. huius patroni cer-
tam manumque quamuis digna sit oblatio. animam tamen elargitoris recollito. qui grandiori
pecunia recedat. huius amicitiam cenfui pacto anteposuit. In quo vera quidem animi integritas
deprehendi solet. que stultitiae contempta amicos motem getete cupit. vale.

Tyranni Legatus mandata exponit.

Princeps senatueque Rhodiorum eoriam epistola recitata Legatus in hec verba fuit.
Excellentissime Rhodiorum magister. ex literis presentissimi imperatoris at preclari mu-
neris elatione. cuius in te preposam voluntatem. et quanti te facias hiale noueris.
Acpe inleuissimum magister. factam precut foris manum quem et ma hume lea lea protrecham non
negat. et inrum integerrimum non inficiamus. At tu luctum decessit semper patronumque
uum impolitus. Iudica quoque bizanciorum principi vicea respondere. Nec te pigra benefi-
cia contendere cum eo. qui et gratias et prepotens plurimorum iudicio censetur. His dictis.
sanctam manum (cu preposca capula concludam) ferioque obuoluam. ad regis sigilla ob-
signatam) magister legatus Praeit. Quam deuotus excipiens. oratorum huius alloquitur
verbis magister.

Verba magistri factum pignus accipientis: ad Legatum.

Huius principis epistola admodum grata fuit. Nec minus acceptum est. clarissimum
quod offertur munus in quo certe et cultus in nascentium affectum deprehendo. Magnanimi
profecto principis est. in se officia collata officio respondere. Nouit quidem tuus imperator
quanti ponderis sit amicitia. Que cunctis mortalium. prospero reddis successus. Nihil
quoque tam illustre stabileque censetur. quod discordia facile non inleceat. Dum dicen-
ti Magister finem fecit. legatus salute cura curia excepit. De duorum mediis senatorij
ordinis patrum. insigni comitalis castris edes reuertitur. Precut foris enim sanctam manum.
magistri in fou obsignata. in eorum penetrali reconditur. donec ad venerationem que conue-
niant patens.

figura:

Orator thurorum presentans manum sancti
Iohannis Baptiste.

Contra preclari muneris oblectatores: apologia

Nec lamen huiusmodi sancti manutali expugnatore de pueri domum ipsi deprecantur. Quam in omnia hu-
 melas sed emanatum: qui catholice fidei fundamentum affectat. Quod si vel coniectari licet munus com-
 mercium nec vetam precursoris manuum esse. In illis certe inuidie patescit uariis: facile que uentus ad
 versum reperit. Satis non auertunt oblectatores. Quam in theurorum tyrannus. Theonorum ma-
 gistro fil obnoxius. Quam in quo ei cupiat contempere a foetui si huius fertore. Nec certe magis
 tum falleret: quem sanlopete offeruat. cuius in heruati. Sima tum uenel principatum. Nec igno-
 rat tyrannus: si dolo uersalut: prudentem magistrum id nos futurum fallacie quoque penas se se haud
 dubio su huiusmodi. manut que comentum ipsum: de trim or lum quam uolu plalem affectet. Ipse quo-
 que auerfari sue opinionis suffragantur: tripartite hystorie ad corollisimus uiris graye lingue edite.
 ea greco in latinum traducte sermonem: testimonio constat facium precursoris corpus. Juliani
 apostatae iustu sepulchris eactum: igne consumptum: et cineres uento esse expofit. Quod et au-
 rea refert hystoria quedam: adiciens de quorundam opium refectione. Ex quibus concludunt
 unum conseri. hanc precursoris esse manum: que cum corpore est igne consumpta. ^{quibus} Prouis que
 euote hystorie testimonio: sanctam eadem pauli apostoli dicta pulam inuicem digitem precursoris
~~oblectatores~~ qua circa corpore ~~oblectatores~~ concluduntur in gallias transsiluere. Tama quoque est inuicem
 ipsum digitem florentie uenerari: quos sancte deate profud repugnat: cui inuicem digitem ad hunc
 conspiciunt: ubi etiam aduersari standiunt: quo grece hystorie tanquam a portis non sit affertien-
 cum: que pro uero corpore ad eberinum subductum: a uerum in alexandriam translatum precursori
 a quo porius delecta manut: pet diuum lucam: fil eacta. Et enim uero non quada hystoria sciunt
 qui affuerunt: et Deus qui cuncta prospicit: aut qui reuelare dignatus est non ignota: haud inuicem
 nitam est. Ex greconum fonte egregia complura laude digna et uera: ad latinot per diligentes in-
 terpreses fluauit: quibus nos gloriamur: et nostra eade eis tam dno aduersum dno quorum in ma-
 gine argumata recepimus inuolendum qui ipse ipsum aduerso fortune fuerit: et porius compaci-
 endum: quam prout ore ipse lacerauimus. Que ad auerfariis dicuntur: contrarium dignete
 sensum inuentus qui munus sanctum suggillet. At certe hystoricorum uerba (et opinio) non
 falli perhibent. Hystoria qui ipse sanum corpus igne consumptum affirmat. Nec solum dicit
 autor liquidus namque constat facium uerticem igni non esse statum sed mundo reseruatum.
 Nec id hystorici (quibus oppugnatore inuicentur) negant: aut ea etiam hystoria in colligentiis
 opibus et igne consumere dnt: catholicos quosdam se se inuicem se proficetis qui plura co-
 cullarunt ofa: que alexandriam transulerunt: que se nec mirum ueri debet. si facta manut
 seruata sit. Respondeant que oppugnatore: cineres huiusmodi sancti corporis: et hystoria
 testatur tripartita: uento sunt nec expofit. Quomodo igitur a pud ienuam alexandriam
 tertio et innocentiis quarto Ro. ponti supra ccc. uel circiter annos protrahitur: illius si
 nera atuntur: et uento expofit: quomodo cinerum athomi in unum coacte nisi diu-
 na cooperante potentia: que sicut ex nihilo aliquid in esse producit: ita cineres in
 unum coegi iusserit: quod tamen: autonum nullum edidit inuicem. At forsi-
 tan cum igne facium corpus in cinerem est redatum: quidam catholici parlem cinerum
 corpus: et mistorum combustibilium. Athomi namque ipse non facile segregantur: atque

+ haud ali-
 ter conuicta
 ti pre lict
 manum ore
 ueram que
 die huius
 inuicem cap
 si lauit atque
 deliquit prope
 alexandriam
 senti dignita
 tem iuui
 auangelise
 opera esse
 seruata

reconuenerunt ut pie licet spinari collegerunt que tandem portio seruata ienuam translata ouis excolitur.
Reliqua autem cinerum portio vento sic exposita sic vero quicquid hyfforia nec aliquid est si historicum: qui
vel cineres vel vento expositas vel ienue ueneratione affectus affirmet sed cineres inde finit dicitur
que proportione conferi poterit. Quomodo modum hec proportio homo currit non affert omnem hominem
currite sed quendam. Sic sic seu aliter hec conueniant nescio hoc unum tamen scio ac potest esse romanis
pauca qui cineri ienue sacre priuilegia decorant non falli. quinimo uera inuestigatione ad personam
fide. Nil qui ipse est quod romana factioque sacra ignotet ecclesia: que omnium est mater et magistra
orthodoxorum et a cuius determinatione non licet recedere. Cuius autem aduersari inuicem digitem
in galle ad diuam seclam sanotulise et florentie ueneratione obiciunt coniectari poterit. indicant ipse
sum esse miraculosum sic de pollice ipsius prophete rautea meminit historia quem tres christi
passuri uoluerunt de digito quoque diui augustini a pao papiam quid simile ferunt historia que
ipsa famam sequens non quidem affirmatiua loquutione utitur. ferunt enim inquit. Nec enim
greci historici qui lauis elegantis sermone teclae et uilam et passionem describunt de digiti indi
cis translatione illam protus faciunt mentionem. inue coniectari licet. famam ueritali non
inherere nisi de seclae nomine equiuocetur. et altera fuerit ab illa que diui pauli discipula tra
ditur que indice ad digitem translata. Et uiciorum pauloque nobora mentem conuertamus.
Quo nam pacto aduet fati in manus ueneratione discorant. nam afferunt et tan tempore hisse
riam (nuper in latinum uersam) lacetate manentis que contraria ferunt uideatur. Respondent
mihi uelim. gallis quoque (qui semper religiosi habili sunt) satisfaciunt ubi nam grauius dif
fidium esse poterit. quam illud quod de sacro uerbice N. baptiste oritur. Ambiani enim bel
garum clarissimi populi: eius faciem in celeberrima dei genitricis eoe. quam uerna ueneratio
ne die quolibet populus colit. nudam in disco argenteo. per christallum palam domonstrant. uigilia
quoque natalitiorum. Nat ea celebrant: miracula morbo comitali affecti edunt. Et similia
certe facies. Rome nuda ueneratur uertice ad herond. nam ambianum altera media fronte at
superiore labio terminatur. orulit naso genique. et in set superilla uicatrice uisus cultu aduili
liquis apparentibus. Romani itaque uel ambiani faciem. A sibi uindicant dicat mihi oppugna
tur. quo nam pacto hec conuiderit in tam clatis uerbibus ueneratio ad diuersus cultus. utro de
eius sacro uerbice. qui apud equitantes colitur. illud enim protus tradunt haud incelebres histe
rie. Spini sanctorum regio elate ex Constantinopoli translata est et miraculo susalationis mor
tuorum casauerunt. os quoque in sine conuicium. Anchi d'annis dicatur factum caput esse portatum
constat. Et tamen nec uice potest nec hironis fuit precusor: quod monstro simile est et protus na
ture diuini. nescio an ex his aliquos miraculosum cogitet. Aut si de dame baptista equi
uocatio existat uel pro synodo hec intelligi poterint. Ambiani certe equidani atque Romani
uorum faciem indubitalum que uerticem christi precusoris colere se pie arbitrantur. Et quili
betis suum esse auctum. Non est qui ipse in hac manu tanta dissonancia: et tamen clata
totus equo animo ferre non possunt. Nam ut ueram manum colit. que supra quingentis annos
in constantinopoli ante scisma a Niclas tertio de uisines pontifice maximo in greco uulgatum
et anathema promulgatum. Eiusque scismate durante ad domum in uione celebrata. et ab
Eugenio quarto teneto pontifice maximo promulgata. usque ad uisitationem ex uignationem
elate nostra factam. palam colitur ueneratur et honoratur. scismatis enim
aut interdicti uel excommunicationis labor: sanctorum factarum quoque reli
quarum cultum non abrogat. aliter enim per multa sanctissima monumenta uenera
tione careret.

Non enim que sancta sunt ab impudis et iniquis conquinari possunt. Tyranni profecto qui christi-
anos sunt persequendi sub quibus christi fidei nostre martyres elucerunt corpora sancta conquinare
non potuerunt. Nec enim hereses supra. la. nec schismata sua eluce. Nec persequutiones. Nec
inferenda pene innumera. sacras reliquias maculatas. venerationeque indignas fecere.
Quoniam pacto igitur. hisanteriorum ipse filius. vel scriptura promulgatum. vel in a humilei
tyranni fuerit. hanc factam manum non venerandam reddiderit. facta est inuidia. que per se
pe sancta est. et de prauitate non formidat. non nullorum quidem arbitrali preceptis facta est
de eiusdem loci disunt. quod rerum natura non patitur. sinans eye oblectatores in am ma-
num dextram. constanti fama fide dignis testimoniis ab historicis probalam. nec deus repet-
tam. sed in oriente celebratam et multos annos vulgatam. venerari coli atque honorari. et
etque canones imitati dicamus. omnia probate. quod bonum est tenete. veneramus quippe
eam pio cultu de utraque mente in. et baptissem ram cum christo regnantem relata. qui manu
dextra Mesiam baptissem et in oracul. duo autem diari de facti veridicis et facti de pomanca.
et aliud que supra meminimus. et profecto non egimus. et ea mente pio cultu persequutionis
contradicam. duo enim sacro. et probat toleratque ecclesia. improbare non licet. sed ei
ceruicem submittere oportet. ego vero pura firmaque mente cum ea sentio atque credo. et
profiteri quod credit catholica et Romana mater et magistra ecclesia.

Venerationis Canone de arte pompa.

Concilium in hoc patres de venerationis die indicenda incho. quamuis varia darentur sen-
tentia. Canone optimum visum est. x. Kl. iunij (quadriennio hinc reuoluto. que in horum clau-
sis. et otium oppugnatura appulsi) celebratalem venerationis indicere. et simili ac quo tyrannus
et prioris aggressus. sacras primam manum eius qui supra muros acerrima oppugnatione in-
gruente bulari visus est. Quatuor circumactis annis. primum apud. Phocis conetetur.
Et que sacri hospitalis ecclesie presul ac prior frater. et huius papae in Gallia aquilana
natus. morum grauidate et seque probitate ornatus. ut quidem modesto proque ingenio. pre-
lature facis infulis amictuque perornatus. Latine graeque clero committatur. equitum civi-
um negotiorum ac matronarum frequentia subsequente. De sancti danielis se mouent
ambra culo operibus hymnumque in precatoris laudem concinent. ac magistri eorum intrinuit.
gradusque ascendunt. Craterum Canone hatherind dicendum. dicit illis enim super ara sanc-
ta manus (eburnea capsula cristallo ymaginumque sculptoris distincta) conclusa erat. nec
transparentis cristallum facte manus visibili speciei. quo minus dicitur impedimento
fuit. prior magistrum clara patrum elegitum caetera succinctum. cleroque magistratus palatii
astante secundum aram ascendit. Magister oratione peracta et genu flexo. capsulam excipiens.
preciosum quidem munus priori humi prostrato atque oranti. presentiaque tam sacri pig-
nonis collacrimanti donat. Descendensque prior sanctam gestans manum. designatum pontif-
icis hunc enim graui simplicique incessu. clerus clausis sonora voce promens. antecedit
haud procul sequitur princeps. subinde. Paulini. priores preceptores commilitonesque
hospitaliarum splendida veste ornati vestigia modeste ptementes plebeia. retro
graditur turba. Egredia quidem opidi portam solennis pompa incessum fleclit. et
Anthonij portam versus uterque intrans ac castelli fossam lustrans. ad tri ateam
sardem petuenit. supra qua protensa vela que solis ardent calorem. ne substantem

conditionem. Luminosi tamen calore afficerent. eo in loco. ceteris princeps et senatorum ordinis patres
comilitonesque confederent. e suggestum vero ubi precibus vacat ad eorum comitum edibus. presul ipse con
fendit thronoque sedens populum conditionem que deprecandam. sacram manum super aurea
pulvinaria deponit. et ex eminenti loco ceteris sacrum pignus aptius suscipiendos venerat.
Erant quippe domorum facies at suggesti parietes. attrebatibus pannis. pictisque tapetibus. sig
nis ac rheumatibus. quam ornate sume lecti. Alentis mox ceteris. ordinis sancti augustini per
ceteris conditionator verbi quidem diuini prece celeberrimus. veritatis cathetera insensa. ora
tionem habuit elegantem. triplici quidem genere. demonstratio. iudiciali. deliberativa.
referam. Cum diu precibus foris eximias laudes. excellensque doctus. in celum tollit. tum
hand deatram esse precibus indubitatum membrum. veteribus historiis monumentis.
testimonisque sine originis. ac toto orbe fama vulgata. firmas attestat. probat. tum conle
nem ad pacem complectendam. Reuerentiam in superiores colendam. concordiamque fruen
dam. sine qua nulla quippe respublica diuturna esse poterit. Horatius monesque. Ut dicitur
di finem fecit conditionator. ecclesie prior affurgens capfulamque referans. sacram ma
num eleuans. nuquam prestantissimo ceteris ostendit. Et in hunc oral modum.

figura:
Prior Ecclesie Rhodi professionaliter
sacram manum deserens.

In diui precatoris laudem oratio.

Aue bannes babilisa: qui ab angelo, pronuntiatus. Et propheta genitus: ab matre sterili. hinc
 uisima? Contra rerum seriem conceptus: in uero sanctificatus. Prouentus dei genitricis: semel
 ino exultans. Aue precator christi cuius natiuitate multi gaudent genitorumque semel
 et nomen bannes quod gratia plenum sonat: tibi indiceres peculiare certo tibi nomen ascriberetur
 que ne quidem leui culpa sed peccati originalis diuinaeque lae macularis. Sanctificatio te pur
 gans: partium precepit. Aue heremitarum ductor: qui ab teneris annis uallas solitudines (brachis com
 mutatis) incolis. Ut quoque au sterilitate degenens delicias pompas fastus atque gazas respuit.
 Aue saluatoris nunciator: qui humani generis redemptionem iam iam imminere prestigit. Tu quoque bap
 tisma: rerum pronuntias baptisma. Aue prophetarum propheta: qui uerum messiam in carne
 Christum de templo nostrum indice producit. Aue mentis et corporis mira quidem in segrabile uir
 go. Aue martirum exemplar: qui delectis ante mortem, in morte: herens precepto cum delectis: post mor
 tem: iuliani apostate iure obitum combustionem martiri palmam adeptus es. Sed quid plura: ut con
 pensas nulla concludam. Aue precator desensor nosse bannes baptista: uirginum exemplar. Mona
 chorum ductor: martirum princeps: prophetarum monarcha: et ex feminis nationum (christe fame
 retulit testimonio) maior. Ecce tua sacratissima manus dextra ad nos diuina translata est nuda: qua
 nostrum saluatorem in carne ad te ueniensem portans dicens: Ecce agnus dei: ecce qui tollis
 peccata mundi: qua demum Christum in carne spiritus sancti desensu: dei filium pre
 signatum baptistas: iterato dicens: ecce agnus dei non quo baptismo et purgatione inu
 geres qui nullo certe crimine et al obnoxius: sed ut purgationis normam nobis preberet
 aquas sanctificaret: et eis vim regeneratiuam daret: hosque ablueret: qui prius obice
 lesa peccata uilia diaboli etiam mancipia delictorum certe nephanda sece secebant aque
 cetera quoque elementa impuritate quagam labefebant: uelut namque orbis: rotas et carni
 inuolgens spurcicia repletus erat: uelut quippe sacrificio christi precator tua dextra
 nephandorum conubernium spernere iugeteque. Condemnit enim in ter hos uersari qui
 christum et uerum messiam colere contempnunt: quoniam carne in uicis baptizatus atque te
 rigid. Augel olim iuliani apostate iudex: quo minus igni traderet. Augel postmodum
 celestium uirtutum consortium in Archidia degenitum: et ad christianissimum tunc Constan
 tinopolis principem deferri paratus: ubi annos supra quingentos: coluit ueneratus et predica
 tur: utique imperialis ceteratione uim pacis diuina quidem nuda: a mahumetico principe
 seruatur. Donec Dei prouidentia per contingendum casum conuersiones fluctet etas: qua tho
 rum in cetera regentique qui sacre manus claris prestigium in hinc presentia sint digni.
 Ecce pietate diuina felicissimo ac uirtuosissimo principe cetero Paulusson Magistro. Quod
 im perate: cum militonibus et incolis qui presidium sancte manus acerrima obsequio for
 ferunt. Quod uersantibus capsa cetera precatoris miraculis insignita mahumetico
 fastidientis superisque tyrannum apud quem annos triginta exilium passa est. Quod eius
 ueris abilitas uisitas in sacroque aend doctis quiescere cupit: quod te bannem bap
 tistam: tutelam protectorem ac patronum ab origine inuocari predicas simul et
 laudas. Colite igitur colite mente deuota: felicissime princeps prestantissimeque
 senatoris oronius partes fortissimi equites et honestissimi ciues qui ad hinc: sacra precatoris dex
 tram. Lacrimas quoque affectus et ueri deli iocunditate referat: Deo et precatoris fide

Genus fletus humiliter supplicantes: atque castrantes ut facite manus presidis: per eius insignem / necel-
lentem admirandamque iruldem ab auge tyranidum: nos ut rem at gentem / christianam defendat
prolegat et tuteletur: ut suo nomini perpetuo iubilare possimus: cum factis / ecclesia alacri roce
cantantes factum hymnum: Ut que ant laus resonare fibris mira gestum famuli suorum: blue
pulluli lathi reatum lance. Iannes. Nec dum diuisset: conditionem deuste / prostratam orantemque
ea ipsa manibus benedixit. Cunctisque alacriter confisgentibus quo venerant ordine ca stelli partem
que meridiem spectat intrantes factam. Idem petunt. Ubi eburnea capsula dectram continens
sanctam super ara locatut: ac presul misse peragis solennia. Quanta vero utrum / at sonorum
dulcedine celebrata quoque fieri solet: declarat mihi equidem crede hominem videre: solenni-
bus peractis: manus osculanda datur: ita soluta pompa: ad priuatos lares cuncti reuertun-
tur. Congratulantes deumque laudantes: qui tam facto munere Rhodios insigniuerit.

Thurcus prepotenti classe parata: christianam gentem aggre-
diatur. Apparatu cepto Rhodiorum magistri hortatu desistit.

Insignis fuit hic annus: inaudito facinore equidem clars. cuius feriem: hinc annexere con-
ni contemporanee haud incertum eris. Thurcorum imperator: poterit primo caecidit
christianos oppugnare animo desinans. Ingentem parat classem numerosamque exercitum
inflatur. Maiorque in ista anni. M. cccc. lxxxiiij. hellespontum exire properat. Rhodiorum
autem princeps / etus Daudusson Naliua sanctus prudentia: eiusse apparatus nuncio
accepto tanquam catholice fidei verus zelator: non quo hostis potentiam formidet: cum nam-
que cuius vim in repulsa est expertus / et cum quo foedus firma basi innicum habet: quoque
tyranni germanus in manu est: quem supra modum formidet. Et quoque gloria et bo muni-
fima: haud immerito contemnit. Ad thurcum insignem mitti / ora rorem: qui nunciet
cepto apparatu in christianos desistat. In minus pactum de asseruans germano in stratum
iri potest. Indignum namque videtur: tyrannum quem magister quiescentis / fratris custodia re-
dit christianitas in quietate oppugnare atque impetere. Rhodiorum autem legatus a thur-
corum rege: magno cum decore accipitur. In ortum deinde peculiare principis penetral: cubicu-
lumque introducitur: ubi seclusis arbitrio: orator mandata prudenter aperit: quibus acceptis: res
parum per commotus: diu filius: demum subridens oratori blanditur: quem ne potest legationis sumam
et quo respondet: iure iurando adigit. Namque tyrannus mentem aperit suam: atque: Hortatu
magistri quoque inhiit / quem ut genitorem veneratur) apparatus desistere: demum quoque
refusus adhibitis Misfact. Rhodi oppugnatores. Tan et mahimes nuper in magistratum absump-
tus: quod de deserentia classe animo desinauerat ratum facit. Animique firmam sententiam:
epistola lingua et greca et turcica descriptam ad Rhodiorum magistrum dala prodit: id
quoque iurciurando roborat. Nec amplius fuit: quod ab tyranno principe requiri potuerit.

figura:
Rhodiorum orator litteras thurco porrigens.

Epistola Thuroturum Tyranni ad magistrum de apparatus desolatione

Præparatæ apertæ: imperatorum imperator maximorumque maximus. Felicissimo prin-
cipi Petro Daubusponi Thuronum magistro: patri colendissimo. P. S. insignis legati
quem ad nos misisti: prudentior enuncia: ad audiendum. Summa quidem pollicentur: si
cepta classe animum reuocemus: helesponsum quoque ne exeat: nec in eorum mare
re in festis apparatus pelid: ardui certe ponderis: nec flori pendenda sunt hec. Quippe appa-
ratus ipse graui impensa est instructus: que te prudentem principem non lalet. Ceteroque
desisset: non sine fame nota fieri poterit. Imperijque amplitudini repugnant polliculari:
cum victorie potius de causa classis in hostem sit instructa. Illud impellit horribili
ratione omni explorata: mentem a classe reuocamus. Apparatum quoque belli: intra
helesponli fauces continere pollicemur: nec mare in festabilem in eorum mare: eius
que ditiones in paccato tenendum. Rogue libenter efficiamus: et in me sed animo pro-
pensior. Cum tuo monitu perficere tam grandia non recusarim. vale. Dicitur aprilis
in constantinopoli

Die quarto post. mart. hec nunciantur:

Secunda epistola legatione verbis ad hec adhibetur: attentius acceptis eque hic resplicimur.
Tanus: seleti reclusi nauis ea apulie oris. Idcirco appulid qui generalis in Co. ci. proua-
torum nomine significat. Romanum pontificem. huiusmodi quatuor et sicilie regem seruan-
tum sumopore affectare. Et magister mentem adhibeat: qua tenus eius interuenit. Thuroturum rex
huc conquisca: tempestas: apparatus quoque reuocet. Ne gens ista la dyspicio affecta. Fecit pre-
solum prelarissimum in veneti pont. et duma ced (qui thurotur adhepera ad finitum in oppug-
nationis prouinctu hostium oppugnabit ac in festidit: et a thurotis venetorum sua sumi pota-
bit. veneti namque has minas: in sui fauorem aduerso federi attulerant. Nuncios autem
et magistri solertia: rem expellam confectam reperit ac summa afficitur leticia. monetur: et
ad pont. et facto feratium cardinalium referat. qui hec quidem: gratissima eponi accepta
in eorum istaque epistola: ex parte quoque nuncio: creditis que sunt in fedetis factionem per acta:
pont. mart. Et regi nota sunt. Sub id tempus (nam totus seruebat occidentis thurotur sit appa-
ratus fama castelle rex propter trinaenam (que sue e ditionis) eiusque construxit seruan-
tus qui nea polidano imperat: ac ipsius genit: pannonum rex: clarissimi et potestissimi prin-
cipes qui ditione thurotur sunt vicini. litteris ad magistrum datus: ac nuncios petunt. Et magistri
tractatu seruat cum thurotur in eant: ad ditionum luciamen. affectantque (si phat est) regem ty-
rimy sibi certis deo pacto: cuius a seruatione: tyrannus perterritus quiescat. Pudentissimus
quidem princeps ac magister alhora volens animis in manu tyrimy tenere decernit: omnique
conatu: principum quicquid fauce destinat: et thuroturum ab eorum ditionibus arce: proponit quod et
nupet effect.

Tuot (clara excolend gesta) mones ne ingrati simus.

Optime deus: quam ingrati erimus si (que pro huius inores pro diu) aure turda repella-
mus: nec que suscipimus beneficia (a se manantia) recognoscimus: quid vlla in
quam elate videri audiuisset atque legid mitancum: hoc in auditum quo facinus. Fero
profecto ma humeleorum clarissima potestissima ciuissima othumanorumque caeterana se-
milia: liti orbi formidolosa. Solo magistri horribili iusu atque impellu: ad christiana

oppugnandis mentem reuocat. Florie famam fastidii d. grauioribusque nec parca impensio que
 in claftris apparatus effuse fuerunt. Paucis quidem pusillo principatu potentissimus imperator:
 eiusque monitui acquiescit qui cultu dissipat et fortune bonis impar: licet hoc ad virtute prestan-
 tior censetur. Alhumannides corde ceteros contempnens cruce signatus. Antiochum principem non
 fecus ac patenti obaudiendū est. Quae potest ac potentissimi regis: magistri in serceptione ad
 suam non respiciunt quiescenti a sequenda m. res qui pro clara: et memora et digna. obleserunt
 diuina maiestas in pusillis sepius grandia operati. ut eius potentia liquida enisescat cum que
 gesta fuerint: non humane sed diuine a scribuntur potentie. huiusce rei plurima sunt exempla:
 que sapientes fastidi perque intelligunt: que si re petere aggesserimus: potuiores quidem ori-
 mus et inuetuam corere videtimus. Haque exclamatione libet. Diuina sapientia. Diuina pro-
 uidentia. Diuina clementia. hoc etiam clarissime facinore demonstrat quam facile sit. et human-
 idum principatum regnum imperium statum alque familiam delecte opprimere ac funditus
 euertere. sicut diffusius coloris comenariolis explanatum: a nobis quoque est ostensum. sapienter lec-
 tor. ex paucis plura. ex obliuio aculiora: ex inoconciuis suauiora concipias ex cogites simul et
 ead. Caueantque. Partem ne ingrati deo sint: quos aspiciunt beneficiis prosequunt. Que profecto:
 nec mens comprehendere. nec lingua promere. nec calamus describere poterit. Quo sed ut re-
 num magnitudine labescunt multus quiescunt. Cum sanctissimo Ieronimo concludendū gran-
 des materia ingenia parua non sufferunt. Quare ad rerum gestarum imensitatem: nostri
 quidem obliuio ingenia non perstringit.

Figura:
 Pratis Rhodiorum Vicecancellari
 ad summum Pontificem.

Guillelmi canonici Auditorum Vicecancellarij
Oratoris precellentissimi Magistri Theodori ad sum-
mum pontificem Innocentium papam octauum oratio.

Christiana sanctorum religio. et Mater beatissime: et qui catholico caractere est insignitus. Romanum
pontificem (universalis ecclesie pastorem) profiteatur. Illud qui pro se natura datum est
et qui existens mutari velis uniuersalem amplecti maxime iudeat. Serum profecto uniuersi-
tatis: et huius uniuersalem appetit. Inuicem enim volatu suo unum sequuntur duces. Et per se meli-
ficant sibi dicentem proponunt. Formice cum prouident: pro eunibus vestigium solitale seruant.
Exercitus milites: imperatorem colunt unum. Geneta que generalissima stridant: in certatim
ferunt. Ecce sapienter ille: philosophorum princeps Aristoteles ait. principalem pluralitas ma-
la: unum sibi princeps. Et quo potestas norma est disciplina fluit manasque ad derivatur omnis. Quo
effectum esse non dubitarem: gentiles olim romanos (post exortum Christi imperium) mo-
narchiam colere statuisse. in ecclesiastica monarchia: presagium quoddam. Optima ita
que ratione fuisse: orbis reges potentatibus ac morales uniuersi catholica fide imbuti.
Romanum pontificem: principem principem et monarchiam colunt. a quo qui discesserit.
ab ecclesie quidem uniuersale pietate et auctoritate: et tanquam schismaticus intreat: necesse est pui-
morum vestigium in herens Auditorum precellentissimi magister petrus Daubusson: ca-
tholice fidei cultor deuotissimus. Te innocencium huius nominis papam octauum verum
unicum ac indubitatum domini nostri ihesu christi vicarium: et beati petri apostolorum principis
successorem ecclesie catholice pastorem: ac Romanum pontificem profiteor et laudatque offeruat.
Sibi que tanquam vero christi vicario puram obedientiam et illibatam filiationem (post per eum
orbula beatorum genu flexio) reuerentior actus habet. Ille ipse quidem generosissimus Auditorum
Magister: tibi te ad summi pontificatus apicem euectum intellectum in credibili affectu electi-
cia. Auditorumque milites ciues incolae et accepto nuncio congratulandis. tibi quoque quo tanto digni-
tatis fastigium adeptus es congratulatus. congratulationis enim gratia sola et benigna
rum congratulatio in censa: potius quidem alacriori acclamare omnes: nua et uiua
uiua in eternum: innocencium octauum pontifex maximus: nec ab te: in tua corte diua perse-
na ritibus locata intelligunt amplissima. In agendorum consultatione: prudentiam in au-
quandis querelis: humanitatem in subleuandis egenis: munificenciam in distudentium
conuincendis animis: peculatem graham: in dei cultu: rectorum fidem: in aduersis poteren-
cia: fortitudinem: in actis humanis: temperanciam: in discipulis persequendis: seueritatem.
Denique in omni opere iustitiam: qua facile ceteris vincis. sperant. Theodori sanctissime
pater: sub tus felici pontificatu thurcorum tyrannidem extirpatum: tibi nanque sacra-
tissimo pontifici Innocencio pijsimo: nomine quidem et re purissimo huius uictorie palma
debetur. Quippe qui pace fueris gloria: qui uoluntate in legerrima: qui potentia
sublimiori: qui sapientia eminentiori potest: totum quidem generorum uera esset de
materia: et sine quibus effectus sequitur nullus. Te quoque suum precipuum protec-
torem: non imerito audumant. Theodori. et dignetur fuisse tuus pontificatus ac felix monarchia: sub
qua Auditorum cruce hostes proterat. Crux hierosolymorum militum pontifex maxime signum est

illudatum. quod quidem octagonum in gestandis pectore conspicitur. Cuius octo anguli obliqui auctores
rationibus per lucidius ornati sunt. qui euangelicas octo beatitudines figurant. In octagone quo
que tetragonum locatum est. cuius qualiter anguli obliqui obliquis gemmis pretiosis sunt
repleti. que cardinales virtutes denotant. Angulorum quidem obliquitas. crucis medio punit
et descendit lineis coherens recta est. ubi pia mente. crucis faciem descriptus imagine
re videtur cuius tres clavi lapillis candidissimis sunt insigniti. qui theologicas virtutes
designant. In ipsarum autem beatitudinum ac virtutum preclaris actis. Quod milites
sepe ad ordinis primeu in felicitate exerceant. Victoria sunt hec pontifex sapien
tissime crucis insignia. sub quibus milites ipsi thurcorum tyrannum (rege miltiade.
potentiorum. tege creto. dihorum). Verone crudeliorem) propulsum. pugnavit non
paucos annos victoriosum hoc crucis signum. cum tyranno crudelissimo. Bellum
post Constantinopolis expugnationem gestum. longe crudelius. longe periculo
sius. longe quidem atrocius compertum est. Ad coronam verentiam. iportalis
medicinis principis incunabula. urbem quidem. preclarum cum thurcis felici
ter certatum. Ad antimachiam eundem insule opidum. thurcensi obfidione
vallatum. cui victores euasere nominisque inditi proprietatem locum auicid. contra pugnant
recte interpretari poteris. sub dem vero tempus. thura finis castellum oppugnare. Oppidani
quoque neri fortissimi quidem concius. ad thuriam. Et Homero credimus pugnantis. vir
tutem imitari. hostis in manitatem petere. posteriori autem tempore clavis ini
mica velorum certum. Illi insulam agerunt. que fortiter defenditur. epe quoque the
die triremes thurcorum. restas. Naues et classem inuasere ac. eas fortiter prospere adque
sanctem vicere. Nec preterire libet atrocissimam illam expugnationem qua Cartarum. Ploanus
Theodosiam iam dudum affectis. ubi Egipti regis. cum ignominia et iactura. proprias reu sunt fecit.
Nuper autem quam abrox fuerit. Theodosium thurcensis officio. haud ignotum est. in qua Magis
ter athleta fortissimus. verus mathabeorum imitator. inter confertissimos hostes dimicans. quin
que excepit vulnera. sui que comilibus. sanguinis aspersione maduerunt. Quis quidem per
celebris victoriae fama. totum peragravit orbem. quam nulla obliuiscibil velusad eius profecto
repulle ignominia affectus. mahumetes thurcorum princeps. Theodosius et execrant. damnatam. eius
militum animam. cuius in sermone respiravit europa. nom en que latinum. Auore quidem. deo
omnia providente. felicio recordationis. solo quarto pontifice maximo. suffragante. colendissimo
patrum senatu. opulente. strenuissimo Theodosium magistro dirigente. equitibus. Theodosius pro fide
catholica et facta. Romana ecclesia militantes. ea sunt felicitate perpetrati. Quis felicitus.
quam pro christo sanguinem fundere. Quis fortius quam hostem potentissimum vincere. pau
lque dirigere. Quis preclarus quam tyrannum formidolosum. comasibus arere. Nec mirum
optendium. patet sancte subsecutum est. moniti. certe prudentissimi Theodosium Magistri. Eri. Lau
bulon. thurcorum princeps. Bagazaris. (qui nunt in peras. classem in latium. para lam. estate. proxi
me deuta. in tra. Helesponki. sedes. continuit. priorumque. illi. prudentissimo cum hoste. fecere. per
tuso. Schmal. Pasiam. Cyrenis. expugnatorem. statio. in per. sitissima. in. per. hinc. nox. rapuit. cuius
mort. haud. paucorum. vita. censetur. Cuius. sapientia. Cuius. clem. entia. Cuius. victis. non. de
fines. in. dies. pro. uire. mortis. quibus. thumanicum. ead. ingas. familia. Crux. est. hec. felix. sanctissime.
patet. cuius. Signale. milites. insigniti. ad. hanc. diem. in. iudicio. permansere. nec. agrum. nec. ricum. nec. odium.
nec. urbem. perdere. nec. tyranni. tributo. facta. sancte. fecit. a. pontifice. aduati. presidis. iugum. submisere. pro
quibus

gratia in gentes habemus ac referemus. si facultas suppeditaret. Et ad insignis vrbis Rhodia olim
 Germanis amica: ab antiquis miris celebrata preconio: et late quidem nostra facinoribus illustrata
 clarissima ac fedit a populo deo oblitima: permansuram que in eorum: his quidem felici ponti-
 ficato auctore speramus. Tuobis (non ambigimus) facta libere presul thurconum nephan-
 tam gentem perfundare: nec parui pendere Rhodiam vrbem thuri. que aucto d'ancore throno
 possidet. Penitenti que otium dedit. Signabitur quoque tua sanctitas splendidissimum Rhodie
 num magistrum. Et cum Laubuston: in dubiis et claris gessit insignium condigno favore
 et gratia prosequi: propter que oris tua sanctitas in eum ordinem: qui fortia thurcis ob-
 ad pectora. In quorum perniciem animum corpus fortunam (licet peruenit) huc pollicen-
 tur sanctitati vtuent atque dicant. Que vt potens conficere fit. deum suppliciter exora-
 mus vt res adaugeat. quibus hostis atrocissimus succumbat: et per diuina tempora tu-
 am beatitudinem feruet incolumem.

Dixi.

Habita coram Pontifice ac sacro Car. senatu prelatorum: et curialium frequen-
 tia adstante. v. kl. Februarij. M. cccc. lxxxv. a nahuitaler

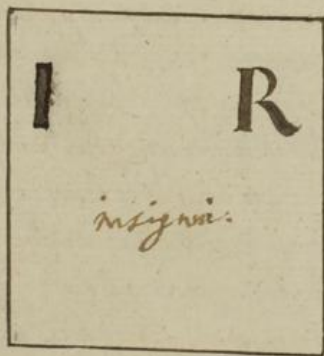

figura:
 Zyngus per marem Arvernie
 summo Pontifici presentatur.

Guillelmi Cantuariensis. Protorum Niveancellarij. de Translatione Zy-
zymy Galbani fratris magni Thurei ad urbem. Comentarium.

Memoratu esse digna literario ordini merito sunt commendanda. quo quidem proxi illi historici
fideliterunt qui mortalium ingenia carat bonum recreatione oblectauere. ne hincque famam pe-
perere. licet enim non ea polleam eloquentia. & egregium facinus aggredi. sed uerim. attamen
ratio haecet postquam Zyzymy successus de se. posimus eius ad urbem (orbis caput) monasterium
profectionem compendit redigam. ubi autem magistri et Protorum proreum oratores. philippus de clug
baluus moree et Guillelmus Cantuariensis vicecancellarius ad hunc destinati. mandatis inherentes de prin-
cipe Zyzymy ad urbem traducendo cum inuolentis papa oratorum (conuenet) francorum quoque rege
assentiente. modo Zyzymy ad peregrinam non transeat. ditionem eique exoptum. ne sine eius
fatu de homine disponatur ad penam decem Milia librarum auri. cuius summa ecclesia obnoxia
que quidem pontifici et sacro senatui placere. scripserunt redacta sunt. Decretum est. ut Zyzy-
my gallus mouend. qui ante preceptum burgi noui camere magistratus per quorundam de blan-
cha fort aruennorum priorem. magistri quidem nepotem asseruabatur letesthe. id est ageret.
et onerariam Protorum nauim conscendens. gallicum. virrenumque mare nauigand. pontifi-
cie ditionis urbem reheret. infesta equidem nauigatio fuit. nimbis procellis fla-
sque ventorum aduerso nauim propellentem et uia incolumis euaferit. cum enim eo appulsi
fess inleto comitatu succinotus. descendens summi pontificis mandata aperit. ubi quoque ac-
com leonardus. ciuis pontificia gente natus. Romam pontificis iustro quo Zyzymy asseruebat
donec. Romam adcat. Suedoni priori priore nonas marcias octauo octoginta supra millesimum
et quadringentesimum. anno incarnationis uerbi diuini tradidit. dim hec aguntur. pontifex
maximus (pollicita non respiciens) in senatori ordinis et cardinalium numerum. vii. marcias
reducit. insignes prelatos. archiepiscopum. burdegalensem francorum regis consiliarium. natio-
ne gallum. archiepiscopum. beneuentanum. genuensem. calurum. gentiliorum familia or-
lum. referendarium. episcopum. aleriem. italum. preepiteros. cardinales. petrumque Dau-
buson. Proxi magistrum lemoricon. adriani cardinalem. eo etiam ipso die declaratus est. sed non pub-
licatus. cardinalis. diaconus. natus. clauency. medicus. florentini familia. hac quidem lege pacta. propter
etatem. nam. quatuordecimum agebat annum. galero puniceo et cardinalatus insignis. triennium
reheret. natusque descendit. chetimonis. et diuini officii. azactis quibus. in huiusmodi florentia
discedens. paulo ante genitoris excessum. splendida pompa urbem intravit. pontificem quoque de-
more veneratus est. patris autem obitu. nunciato. legatus de labore. declaratus. florentiam urbem
inletham reuisit. ad archiepiscopum. uero burdegalen. et magistrum. Proxi. curiam. extra. degenet. rubi
galori. per pontificis nuncios. destinati sunt. quos cardinales. insignis. petrus. Daubuson. in
ecc. diu. bannus. Proxi. apostolorum. petri et pauli. celebratis. priore. xl. iulias. grandi
pompa. iuramento. solido. adactus. excepit. habite. quidem. sunt. orationes. et legatus. de
labore. in oriente. per pontificem. est. designatus. Sed. de his. amplius. non. disporimus.
fuerit. non. pauci. qui. magistri. euectionem. equo. non. tulerent. animo. nonnulli. tamen.
hanc. potuerunt. Guillelmus. quoque. cantuariensis. ob id. non. paucorum. simul. lates. sibi. comparauit.

misora hec faciamus nec intremus huiusce laeberinli inexplicabiles quidem necur: redeamus ad
inceptum tyzimy propeolum. Cardinalium profecto promulgatione per archiepiscopos pontificis iussu
episcopos albanensis cardinalis aneganiensis id. baluc equitana gallia natalis confentie exis-
copus nicolaus abt ex familia bularorum ad pontificis gontem actibus franciscusque abt
pontificis natalis quem papa nondum factus iniuriatus sed factus adhuc militans genuit. Id quippe
pe lausonli medicis natalis vocem ducit. Conlum equitibus clavis simulque ornatis armis
tyzimy obuiam procedunt ubi se se conspexerunt principes: mutuo amplexu se se consultauere.
Deinde iter facientes ad duodecimum lapidem. ubi dem tertio idus marcias propinquat ubi pon-
tificis iussu: obuius est onicius dauria equites pontificis succinctus qui tyzimy principem
ad portam apiam (qua ad diui felixiani martiris eodem itur) peruenit. illic parum persis-
tenti: fenator equestrii ordinis Romanis comitatus se offert: grandia verba est pollicetur
postmodum archiepiscopi episcopi prothontarij et abbates: ex more galie decorati amene-
re: longaque serie pontificis: et cardinalium familie subsequuntur: que pro gratia ac ordi-
ne: mahumeteum principem tyzimy consultant adueunt postea regio italie venetorum fla-
rentinorum senencium legati: qui hucus inflatit magnifica deoere verba: postremo sequitur innumera
mortalium frequentia: pompas quidem multum in tribus illa fuisse soluit. obsequia nam vere ma-
gister: procedenti ordinem inicit: precere iussu Romani: et hoc sequuntur cardinalium familie
fagittarij armati equites demumque oratores et Antioji milites ordinis insignis splendidi: fenator ubi
obhumannidem tyzimy haud aliquis meoie pteat deextrisum insigni equo quido prior splendide orna-
tus vehitur. Antioji sum autem: dominus de falcone francorum regio legatus de franciscus abt se
perbis inspicentis equis grauiuntur: tyzimy principem intrepidat obhumannidem ferocitatem
prese ferend: insigni equo (quem pontifex donauerat) reclus cornibus: Affuit subsequens pape
familia et onicius dauria sabellidum prefectus hat fene: ad equitum fore duodecim milia progre-
diuntur. Et ad diui petri apostolorum principis campum: flore transeunt adueunt: stabit at-
tondum vicis compisitis mortalium genus viri matrone innupteque puelle ad fenestras: et domo-
rum lecta pompam con gratulantia conspiciuntur. Cardinalis vero aneganiensis ubi tyzimy
ad passuum duo milia urbem propinquat pompi discedit et pontificem maximum adueunt
adit aduentum denunciat ubi urbem vna introit: quos cardinalatus dignitati non conce-
ret: princeps tyzimy ubi apostolicum palatium applicuit: ab cardinali per humano exceptus
est animo obhumannidemque principem ad destinata eges peruenit: quas iam dudum in alius
clemens papa apud quas: petrus taymundus factus Rhonorum magister pauli ij. pontifice se-
dente generale capitulum celebrauit. His compositis: quido prior et Antioji milites pontificem
maximum adueunt: quos benigne excepit: eius que iussu palatio respoent: hodie audentium
marcias: facer fenatus frequens habetur: quo regum legati mandata exponunt: pontifice pro
tribunali sedente a stantibus cardinalibus archiepiscopis episcopis prelatibus insignibus
que vris: accepit quido ac onid de falcone qui tyzimy fidi comites mahumeteum principem
innocentio nij. obulere. Id quippe deextris pontificis ferunt factis vestibus ornatum et
maxime indignand: quamuis preonitus cotulatus per pauca verba interpretis comertio
habuit: que fuerit: haud mihi sunt comerta. tum tyzimy ad cardinales conuegit:
singulos veneratus est hi quoque officium fecerere nec minus quoque castibus: mahu-
meteum feroci quidem animo est obhumannidum genus cunctis anteponit: his absolutis:
discessit tyzimy et ad eod prociit: laudauit admodum principem mahumeteum pontificis
et facti fenatus cultum pompam et obseruantiam blatioque sibi suis hec conspexisse.

Guillelmus Caoursin Rhodionem. Vicelan-
cellarius Historiam edidit.

Imago Guillelmi mensae atti-
denti & sinibentis.

Impressum Ulme per Joannem Roger
anno Domini 1517. die
XXII. Oct.

47

narum peracto ad signum iactus mortarii (quod prius eo in loco constituerant) confestim magno impe-
 fu quam celeriter (quod latinas augusti) ruinas orto sole descendunt. Et namque spalis (Hicarius) est ap-
 sud: ymma facilius quam nebris per hanc superiora quoque murorum loca occurrant: hinc quoque illud erat
 profluo quo primo tanto impetu respicere nequius antequam subterfuga nostra solas aspicerent. Et illi hostilia
 signa statuunt. Den quoque sicunt ad Turrim ubi: cuius verticem oppugnant, clamor indigne oritur manus
 quoque inliliter conpositus magnique in pugna dunt. Nostri quoque a dextro finis quoque eorum fortiter hosti-
 quidant; et affuerunt gloriose. Dimicantibus milibus praestantissimi domianus de mensibus capitaneus armis
 pollent: bajulii quoque et equites theophrastorum ad negotia fore: non paucique in origine et ciuitatis
 nationis honore: quorum quidam in hoc fortis finis hostes acriter dimicant, et cadere: alii multos
 vulneribus acceptis vitam seruare. Validi quoque quo quatuor erant quibus in vicum iudeorum des-
 cendere: una principis nostri iussu per hanc qua thurci descendere ceperant. et semper conseruati.
 clausimus magister et princeps nostrorum. Erat Daubus praestanti comitatus cohors in magno fortique ani-
 mo hostes se hinc: et aliam quoque confestim hostem inliliter oppugnat propulsat quocumque incederet
 aliter ipse siue comitatus quibus comitatus erat pro fide catholica et republica christianorum pro-
 nauere. quam olim gloriose machabei pro cultu diuinis et hebreorum libertate preliati sunt. Nec hanc
 secus quam potenter thomanis principes pro sua patria dimicauerunt: qui obseruata rem publicam
 patris patrie mouerunt appellari. Hoc enim precellentissimos viros imitatus: princeps et magister
 nostrorum discrimina non formidans vulneribus quinque in corpore susceptis quorum unum letale con-
 celit nisi medicorum cura remedium attulisset. Thomanum rem publicam sustulit
 hinc. Et quod praestantissimum facinus: pater patrie optimo iure appellandus
 pueros armati: duo milia quingenti super murorum erant confestim nostri
 ferentes armum in propellere inliliter. Nostri tamen viribus inuicta resistere
 nequaquam loco cessit. Equedant quoque thurcos qui muris potius erant ingens
 que solum campum adiacentem ruinas vallum et hanc caelestem et terra in-
 mant per fuge. Quadraginta milia thurcorum ad se. Signatum est duabus
 modo ad nostrorum modo ad thurcos victoria inclinante. Tandem diuina clementia
 rum virtute fauente. thurci funduntur propulsantur ac ceduntur hanc que
 terga vertunt. et hinc necem et vulnera afferunt. Spectaculo nobis fuit: quod
 namque gestum est conspiciere. Et thurci quippe qui nostrorum fortiter place-
 stantes hinc: a nostris in vicum iudeorum praestantissimos inliliter et impelle-
 runt altitudo ad intrare pedum viginti hi omnes ad unum trucidati sunt.
 deformia passim iacentia: intra orbem visa sunt. Cum thurci pedem referrent: et
 nostri eos confestim sunt. et complures intra munitiones occiderunt. quorum
 tanni velle auro argentoque ornato (quod tante victoriae monumentis accipit
 stantibus orbem et in thurci ruinas inliliter. Tandem in vicum iudeorum: qua

videntur ad thurcos obsidionis tempore nouem milia. vulnera que sunt milia quodecim